

Ivan Baltor

Memoriile unui ofițer de contrainformații militare

Capitolul 1. Nu se știe din ce motiv, am fost lăsat în viață

Când m-au luat la execuție, am simțit instinctiv nervozitatea călăilor mei. Poate din cauză că eram în uniformă militară și aveam epoleți cu însemne de colonel al Armatei Naționale. Cu toate acestea, respirația mea s-a accelerat, iar în gură a apărut un gust acru, neplăcut. Era primul simptom al neliniștii care se transformă în frică. Da, îmi era foarte frică! Nu încerc să mă prezint ca un superman! Și nu dau crezare acelor oameni care povestesc despre faptele lor militare cu un soi de bravadă lăudându-se cu faptul că nu le este frică. De multe ori m-am aflat în condiții de luptă, când tragi și se trage în tine, iar în orice moment poți muri. De regulă, într-o astfel de situație ești însoțit de sentimentul de frică pentru viața ta. Însă este important, într-un astfel de moment să nu cazi într-o stare de prostrație ci să fii stăpân pe tine, să controlezi cu claritate situația și să te străduiești să supraviețuiești prin orice mijloace.

Dar cum să supraviețuiești în astfel de condiții, când mâinile îți sunt legate cu cătușe la spate iar pe ochi ai o banderolă, când din ambele părți ești ținut de mâini puternice iar vocea antipatică a cuiva îți șoptește în permanență la ureche: „Președintele nostru a ordonat să fii împușcat, doar ești un agent al serviciului de informații rusec, lucrezi pentru ruși și armeni...”?

Însă ceva îmi spunea că cel ce vorbea avea o stare de nervozitate mult mai mare decât a mea. Ceva nu era în regulă. Cu toate acestea, trebuia totuși să întreprind ceva. Dar ce anume?

— Sper că îmi veți citi sentința, înainte de a mă împușca? Totuși ne aflăm într-o țară civilizată, am încercat eu să îngaim ceva.

Doamne, nu mi-am recunoscut vocea... de parcă limba mea s-ar fi transformat într-o bucată de vată. Aici am simțit că am început din nou să mă controlez. Din moment ce pot

să vorbesc înseamnă că încă nu este sfârșitul. Între timp am fost scos în curtea interioară și m-au pus cu spatele la perete. Am încercat să controlez situația întrebând ce acuzații mi se aduc și unde sunt probele. Cuvintele au rămas fără răspuns. Apoi, și aici am auzit cu claritate sunetul automatului și... în acel moment o rafală trăgând asupra capului meu... Acesta este deja sfârșitul... însă de ce atât de repede?

Liniște... poate că sunt deja pe lumea cealaltă? Dar atunci unde este „coridorul rotund” prin care am plutit prin aer, îndreptându-mă spre ceruri? Simțisem asta cândva când am fost rănit în Afganistan și m-am aflat în stare de moarte clinică.

Apoi mi-am venit în fire; probabil că am fost ușor amețit de sunetul strident al rafalei automatului. Dar și călăii mei au început să-și revină după bubuitură. Din nou am fost luat de mâini și dus, mai exact, târât, în încăperea de la subsol. Treptele coborau prea abrupt... probabil că în această clădire înainte fusese un adăpost antiaerian... În sfârșit am coborât undeva, două etaje sub pământ.

Am fost dus la o ușă de fier, mi-au scos banderola de pe ochi și m-au împins în celulă. Întuneric. Treptat, ochii s-au obișnuit cu întunericul. În lumina slabă care pătrundea prin crăpăturile ușii de fier, au început să se vadă contururile acesteia. M-am uitat în jur.

Mă aflam într-o celulă unde pereții, podeaua și tavanul erau făcute din beton. Probabil că, într-adevăr era un adăpost antiaerian subteran transformat în închisoare. În lungime: cinci pași, în lățime: doi pași. Pe podea se întindea o saltea veche și atât. Un perete umed, altul cu pete de umezeală. M-am așezat, am răsucit salteaua sul și m-am așezat pe ea, deoarece mi-am simțit picioarele obosite și grele.

Interesant, oare când au reușit să-mi scoată, mai degrabă să-mi smulgă epoleții și să-mi golească totul din buzunare? Oare am fost inconștient un timp? Totuși, îmi aduc aminte... da, am fost percheziționat, mi-au scos totul din buzunare. Dar ce era acolo?

Doar țigările, bricheta și batista, mi-au scos și ceasul. Însă aceasta s-a întâmplat atât de repede încât abia acum

încep să înțeleg, în ce situație am ajuns! Tot ce se întâmpla era o tragedie. Un timp oarecare mi-am repetat „trebuie să mă liniștesc, trebuie să mă liniștesc”.

În același timp, în minte îmi apăreau o serie de alte întrebări: Pentru ce...? Cum, într-un timp de cel mult 20 de minute, m-am transformat dintr-un om, care ocupa o funcție înaltă în sistemul de informații militare al armatei Azerbaidjanului într-un deținut? De ce eu, care cu 20 de minute în urmă puteam să intru liniștit și să stau în cabinetul Ministrului Apărării cu un raport de informații urgent, acum stau într-o celulă întunecoasă și umedă pe o saltea putredă? Umilit, jignit de acțiunile violente și de percheziție, am început, încet, să conștientizez întreaga tragedie a situației în care mă aflu. Acesta era finalul muncii de 25 de ani în armată, în KGB, iar după destrămarea Uniunii Sovietice, în serviciul de contrainformații militare al Azerbaidjanului.

În mintea mea, ca într-un film în care scenele se schimbă cu repeziciune, au început să apară la suprafață, cele mai importante etape ale vieții mele.

Nu știu de ce mi-am amintit de primul salt cu parașuta, aveam pe atunci doar 14 ani și eram în clasa a 8-a. După terminarea școlii medii, am sărit de 62 de ori, de la înălțimi diferite, hotărând că trebuie să devin aviator. Am depus actele la școala de aviație, dar nu am trecut de comisia medicală, cu toate că eram perfect sănătos. Prima mea dezamăgire. Au urmat studiile la școala de tanchiști. Serviciul ca ofițer în străinătate. Prima rănire în Afganistan. Și oare cum am devenit ofițer de informații?

Deodată am observat că s-a deschis o fereastră în partea de jos a ușii și mâna cuiva a pus pe podea o cană cu apă, trei țigări și trei chibrituri într-o cutie.

— Atât pentru astăzi, a spus o voce de după ușă. Nu ai voie să vorbești; pentru necesități îți voi aduce găleata dimineața.

— Am voie să respir? am încercat să glumesc cu gardianul meu. Însă întrebarea a rămas fără răspuns. Probabil că el nu avea simțul umorului, sau poate că nu a înțeles. Fie. Am înțeles cel mai important lucru și anume că, până dimineața nu vor mai încerca să mă execute. Am fost

mulțumit și pentru asta. Acum aveam timp să mă delectez cu amintiri despre viața mea din trecut. Și totuși cum am ajuns ofițer de informații?

M-am așezat mai comod în fotoliul improvizat din saltea veche și putrezită, am băut o înghițitură de apă, am aprins o țigară și am început să-mi amintesc...

Capitolul 2. Cum am devenit ofițer

M-am născut și am crescut în orașul Tașkent, capitala Uzbekistanului. În anul 1970 am terminat școala-internat experimentală din Tașkent. Această școală-internat a fost înființată în anul 1960 în locul fostei școli suvoroviste. Și în primele 2 clase am studiat într-un regim semi-militar, distribuindu-ni-se chiar o uniformă școlară, refăcută dintr-o uniformă militară suvorovistă.

Probabil că de aceea, din fragedă copilărie, am putut să suport ușor regimul sever, să fiu ordonat și disciplinat. Elevii se aflau la școala-internat toată săptămâna, de luni până sâmbătă. În zilele libere puteau pleca acasă, dar unii, care trebuiau să facă un drum mai îndepărtat sau locuiau în afara orașului, rămâneau acolo pe întreaga perioadă a studiilor. Deja în clasa a opta am decis cu tărie să devin militar. Cu atât mai mult cu cât noi eram educați în spiritul patriotismului, al devotamentului față de idealurile Patriei noastre și al hotărârii ca în orice moment să respingem atacul unor cotropitori străini. În acel timp mulți pedagogi, de regulă, erau veterani ai Marelui Război pentru Apărarea Patriei și cu exemple concrete ne povesteau nouă, niște băiețandri în formare, cum luptau cu fasciștii manifestând curaj și eroism. Evident că doream să fim în toate asemenea lor!

Eram un tânăr destul de curios și dornic de a cunoaște, mă străduiam să aflu multe și să încerc de toate. De aceea, cu hotărâre și cu un fel de aviditate, încercam să frecventez o mulțime de cercuri pentru studii. Bine că existau o mulțime în școala noastră, începând cu cercurile de croitorie, și terminând cu cercul de aeromodelism. În acest fel, am primit un volum foarte mare de informații din diverse domenii. În clasa a opta, undeva în perioada de

iarnă, la noi în clasă a intrat, după ore, o domnișoară tinerică și a spus că este instructor de parașutism la clubul DOSAAF, care se afla la cinci stații de tramvai de școală. Eu am privit-o ca pe un înger coborât din cer și m-am înscris primul în clubul de aviație.

Studiile în clubul de aviație ocupau trei-patru luni, până la venirea primăverii și a vremii potrivite pentru zboruri. În Uzbekistan iarna nu durează mult timp, primăvara este caldă și vara toridă. Eram cinci elevi din clasă care ne-am exprimat dorința de a studia regulile după care se sărea cu parașuta și care aveau și aprobarea comisiei medicale. De aceea toată iarna și începutul primăverii ne-am antrenat intens să adunăm corect și să împachetăm parașutele de raniță. De asemenea am studiat teoria săriturilor obișnuite și a celor încetinite. Pe atunci parașutele erau de model militar din seria D-1-8 și PD-47. Pe terenul clubului aeronautic a fost construit un turn enorm de 100 m pentru antrenamentul în vederea săriturii corecte din cabina avionului, coborâre și aterizare. Parașuta era mică și cobora pe un cablu metalic cu o viteză nu prea mare. Acest lucru era prevăzut pentru ca noii cursanți să poată să se obișnuiască cu senzația de înălțime și să se bucure de coborâre, pentru ca să aterizeze corect pe pământ, fără a se răni. În același timp noi ne ocupam intens cu pregătirea fizică, întărind mușchii picioarelor și ai mâinilor.

Prima mea săritură cu parașuta am ținut-o minte toată viața!

În avionul AN-2, care îi ridica pe parașutiști la înălțimea de 800 m, încăpeau 10 oameni. Eram șase băieți și patru fete. Când avionul s-a ridicat la înălțimea necesară iar instructorul a deschis ușa, în cabină a năvălit un vânt puternic care m-a speriat cumva și m-a făcut ca, instinctiv, să mă lipesc, sau mai exact, să mă afund în scaun. Aveai senzația că vei fi imediat luat de vânt și ridicat la cer.

Însă atunci când m-au uitat în jur, am văzut că toți zâmbesc și se încurajează unii pe alții. Nu-mi aduc aminte când am căzut din cabină, am simțit doar o smucitură datorată cupolei parașutei care se deschidea. Restul a fost ca în filme. Panorama frumoasă a pământului; jos, totul minuscule: copacii, oamenii, avioanele. Iar pământul se

apropia din ce în ce mai mult, și iată că mi-am adunat strâns picioarele, pentru a atenua aterizarea. Impactul cu solul n-a mai fost atât de neașteptat și neobișnuit pentru că și-au spus cuvântul antrenamentele de la aparate.

Ura...! Eu am făcut asta...! Eu am reușit să-mi înving frica!

Eu sunt învingător! Eu sunt erou! Cu atât mai mult cu cât imediat după aterizare spre mine a fugit domnișoara-instructor care m-a felicitat pentru prima săritură și mi-a prins de cămașa salopetei insigna de „sportiv al categoriei I”. O parașută micuță, albastră, dintr-un metal ușor. Ulterior, de multe ori mă priveam în oglindă și admiram insigna. Senzația de mândrie mă copleșea, mă simțeam superior celor de o vârstă cu mine. Doar eu am făcut aceasta și am cu ce să mă mândresc!

Până la terminarea școlii medii mai aveam 3 luni. Eram deja trecut pe listele comisariatului militar și la atingerea vârstei 18 ani, trebuia să fiu recrutat în serviciul militar activ. Însă având doar 16 ani, odată cu terminarea școlii medii puteam să mă înscriu la școala militară superioară și, studiind acolo 4 ani, să primesc nu numai gradul militar de locotenent, dar și diploma de inginer. De aceea, fără a sta mult pe gânduri am depus un raport ofițerului de la comisariatul militar pentru înscrierea la Școala militară pentru piloți. Această școală avea următoarea denumire – Școala militară pentru piloți din Saratov. Nu-mi mai amintesc de ce am ales această școală. Poate tocmai din cauză că pregătea piloți pentru elicoptere militare.

Am fost trimis la comisia medicală. Ofițerul comisariatului militar m-a asigurat că pot să fiu înscris la școală fără examene, având în vedere că aveam deja 63 de sărituri cu parașuta de la diferite înălțimi și categoria sportivă I. Și DOSAAF mi-a dat o caracterizare pozitivă și o recomandare pentru înscrierea, fără concurs la școala de aviație. A rămas doar să trec de comisia medicală, și până atunci câte comisii de acest fel nu trecusem? Și fusesem recunoscut apt pentru a lucra în domeniul aviației? În general, nu prea îmi făceam griji fiind sigur de un rezultat pozitiv.

Însă am greșit enorm.

Nu am trecut de comisia medicală, deoarece mi-au găsit platfus. Pentru mine era de neconceput știind că eram într-o formă fizică excelentă. Alergătura pe la diverse instanțe medicale pentru corectarea greșelii făcute și pentru obținerea unei noi examinări mi-au răpit mult timp. Iar când am primit rezultatul pozitiv, birocrații punctului de recrutare au încetat să mai primească actele pentru școala de aviație, motivul fiind depășirea termenului de depunere a documentelor. Disperat, m-am adresat ofițerului punctului de recrutare (pe care îl simpatizam) cu rugămintea de a mă ajuta cu ce putea. El mi-a spus că peste o zi vor înceta să primească actele de înscriere în școlile militare și că rămăsese o singură opțiune: școala superioară de tanchiști pentru cadre de conducere, din Samarkand. Nu-mi rămânea altceva de făcut decât să depun actele pentru această școală. Să aștept un an întreg următoarea admitere, acest lucru nu era o opțiune pentru felul meu de a fi.

M-am consolatat spunându-mi că nu mai era chiar atât de rău să fii și tanchist. Cu atât mai mult cu cât și tancurile sar cu parașuta (aveam în vedere trupele de desant), așa încât, m-am gândit eu, nu voi rămâne fără cer! Astfel că, după terminarea școlii medii, chiar peste câteva zile, am susținut, cu succes, examenele la școala militară fiind înscris în primul an de studii.

Patru ani de studii la școala militară au făcut din mine ofițer-tanchist. M-am gândit mult timp și am ajuns la concluzia că, având înălțimea de 170 cm, acest lucru era exact ceea ce trebuia. Mă simțeam excelent în tanc. Nu pot să descriu senzațiile, atunci când ești înconjurat de un blindaj gros de 30 cm dintr-un aliaj trainic, capabil să te apere de gloanțele și ghiulelele din timpul ofensivei.

Iar capacitatea de manevră și capacitatea tancului de a străbate un teren accidentat în lipsa drumurilor îți oferă posibilități mari și superioritate pe câmpul de luptă. Atacul tancurilor sovietice contemporane putea să facă o breșă în orice apărare profundă eșalonată a adversarului.

Cu fiecare an, pentru mine devenea tot mai interesant să învăț pentru a deveni ofițer tanchist. Iar în preajma examenului de absolvire puteam, singur, să conduc și să

trag din utilajul armat al tancului. În afară de asta, cunoșteam foarte bine toate genurile de arme ale Armatei Sovietice. Trebuie să spun că noi eram pregătiți nu numai ca ofițeri-tanchiști. Am primit un permis de conducere, deoarece puteam să conduc orice automobil, atât militar, cât și civil. În mod special îmi plăceau ocupațiile și activitățile având un anumit grad de risc. Așa, spre exemplu, am făcut un curs simplu de pregătire pentru scafandri. Se poate pune întrebarea de ce un tanchist ar avea nevoie să stea sub apă o oră sau mai mult?

Problema constă în faptul că tancul nu numai că poate să meargă pe sol, dar și el poate să învingă barierele aflate pe fundul unui fluviu la o adâncime de 10 m. Pentru transformarea tancului într-un submarin nu este nevoie de foarte mult timp, la fel ca și pentru fixarea la turelă a țevii metalice rotunde, care, demontată fiind, este întotdeauna fixată de turela tancului.

Iată, tot echipajul are măști antigaz speciale, care permit să se respire sub apă timp îndelungat. Trebuie doar să expiri aerul, iar o compoziție chimică specială îl îmbogățește cu oxigen și îl face potrivit pentru respirație. Iar presiunea apei din jur introduce aerul pentru a fi inspirat în plămâni. Chiar glumeam pe seama faptului că această mască poate să ne dezvețe să respirăm normal, pentru că de fapt aerul era doar expirat. De aceea, în cazul în care, Doamne ferește, tancul s-ar fi blocat sub apă în timpul depășirii unei bariere acvatice, echipajul era obligat să umple tancul cu apă. Când tancul ar fi fost inundat și presiunea din interior și din exterior s-ar fi echilibrat, putea să fie deschis chepeng-ul, fără probleme, iar echipajul să înoate către suprafață. Însă înainte de aceasta, iarăși sub apă, era necesar să prindem cablurile de tracțiune de tancul scufundat, fiecare cablu cântărind câte 80 kilograme, pentru ca apoi un tractor puternic să-l scoată din apă pe uscat. După ce toată apa se scurgea din tanc, era posibil ca acesta să continue acțiunile de luptă. Totul este foarte simplu în teorie. Dar câte emoții și câtă teamă există în realitate?

După terminarea școlii militare tuturor ofițerilor li se mai înmâna și o diplomă de absolvire a studiilor superioare de

inginer, ceea ce permitea să-ți organizezi destul de bine viața după terminarea serviciului în armată. În afară de aceasta, salariul de 200 de ruble, în acele vremuri, permitea practic rezolvarea tuturor chestiunilor gospodărești.

Trebuie să spun că, nu numai romantismul mă atrăgea spre viața militară. În afară de științele militare speciale noi, mai studiam disciplinele umaniste și politice: teoria marxist-leninistă, filosofia, istoria, evident din punctul de vedere al doctrinei comuniste. Toate acestea făceau din mine un om care ura profund dușmanul de clasă și care era gata ca la primul ordin al Patriei să-și dea viața pentru „viitorul luminos al omenirii”. Propaganda comunistă împreună cu cenzura cea mai cruntă din mijloacele de informare în masă a consolidat în mine ideea că modul de viață socialist este cel mai corect și singurul adevărat. Din acest motiv în anul 3 de studii am devenit comunist fiind adeptul acestei doctrine timp de 25 de ani.

Capitolul 3. Serviciul în străinătate

După terminarea școlii, conform repartizării, am fost trimis, pentru îndeplinirea serviciului militar, în Grupul Trupelor Sovietice din Germania, având funcția de comandant al unui pluton de tanchiști, în renumitul regiment de gardă din Celiabinsk, dislocat în orașul Potsdam, de lângă Berlinul de Est. Pe atunci încă zidul care despărțea Berlinul în zonele de vest și de est nu exista, iar statul major al diviziei se afla în orașul Krampnitz. Ceea ce am văzut în străinătate, cu toate că era Germania socialistă, m-a impresionat în așa măsură, încât am avut senzația că cineva mi-a turnat brusc, apă rece în cap! Cu ochii mei am văzut că germanii trăiesc mult mai bine decât noi. La ei totul era mai bun și mai frumos decât la noi: mașini, case, haine, mâncare, iar despre gustul berii în general, ce să mai vorbim!. Cum așa, doar noi i-am învins în război? Cum s-a întâmplat că nivelul lor de viață și de cultură este mult mai înalt decât cel de la noi?

Doar credința în „viitorul luminos al omenirii” mă făcea să-mi mențin punctul de vedere comunist de mai înainte.

Cu toate acestea, am început să cad pe gânduri în privința acelor nedreptăți strigătoare la cer, care mă înconjurau. De ce efectivul superior de partid și de stat trăiește mai bine decât cel inferior, sau chiar și decât unii ofițeri superiori? De ce ni se interzicea să privim emisiunile de televiziune „burgheze” și să ascultăm posturile de radio străine în limba rusă? Oare noi suntem oameni de alt soi? Nu suntem în stare să stabilim singuri, ce este bine în această viață și ce este rău? Cu toate acestea propaganda comunistă și „spălarea creierilor” efectuată aproape zilnic stopa tendința mea de reevaluare a valorilor umane. Din acest motiv, schimbarea stereotipiilor de viață se producea la mine destul de încet. Sau poate că mă obișnuisem deja cu o astfel de viață?

În acea perioadă citeam cu încântare romane polițiste despre munca spionilor sovietici. Practic, am citit tot ce era în bibliotecă referitor la Richard Sorge, Rudolf Abel și alți spioni renumiți, al căror nume au intrat în istorie cu majuscule. Tot timpul m-a încântat și intrigat capacitatea lor de a trăi și de a obține informații înconjurați fiind de dușmani. Cât era de încântător și romantic acest lucru la cei 20 de ani ai mei!

După aproximativ o lună de la începerea serviciului în străinătate am făcut cunoștință, cum am înțeles mai târziu, deloc întâmplătoare, cu reprezentantul serviciului de contrainformații militare al regimentului nostru. Pur și simplu s-a apropiat de mine, m-am prezentat deoarece eram mai mic în grad (el era căpitan, eu locotenent) și m-a întrebat, de ce nu am terminat școala militară cu medalie de aur ci cu obișnuita diplomă albastră? S-a adevărit că el văzuse toate dosarele personale ale ofițerilor tineri care au sosit pentru efectuarea serviciului în regimentul de tancuri și i-a atras atenția lista cu note din diploma mea. Problema consta în faptul că, eu obținusem în școala militară, practic, doar note de cinci (în sistemul de notare sovietic era cea mai mare notă – n. t.). Însă în timpul examenului de stat, la disciplina „tragere” am primit un patru. Cu toate că trăgeam minunat și am atins toate țintele din prima tragere... nu erau țintele mele! Voi încerca să explic pe scurt cauza. În tanc, în timpul ochirii țintelor, dacă șezi pe

locul ochitorului, atunci direcția spre țintă și ordinul de deschidere a focului ți-l dă comandantul tancului, ochitorul primind doar nota la această disciplină. Comandantul tancului vede mai bine câmpul de luptă și, prin apăsarea unui buton, poate să schimbe direcția tunului spre țintă. Cel care ședea atunci pe locul comandantului tancului, (nu mai țin minte numele lui), mi-a dat direcția pentru o cu totul altă țintă, învecinată, pe care am distrus-o din prima salvă.

Președintele comisiei de stat pentru tragere mi-a dat posibilitatea să mai trag o dată, însă nota la tragere mi-a scăzut-o cu un punct. În acest mod, în loc de medalie de aur, am primit o diplomă obișnuită de culoare albastră. Era supărător, dar nu se putea face nimic.

Desigur, mă măgulea faptul că notele mari cu care am terminat școala militară i-au atras atenția ofițerului secției KGB din unitatea militară. El mi-a mai pus câteva întrebări referitoare la ce pasiuni am, ce citesc, dacă urmăresc evenimentele din lume și de la noi din țară, cum le apreciez și așa mai departe. Eu, desigur, am răspuns exact așa cum se cerea să mă prezint în fața unui șef. Știți, așa cum se arată în filme. Important era să iei poziția de drepti, să pocnești din tocurile cizmelor, cu ochii să arăți fidelitate nelimitată față de Patrie și, la întrebările puse să răspunzi scurt, clar și doar ceea ce dorește să audă șeful. În general, așa, trebuia să fie un ofițer viteaz, un băiat bun. De obicei această atitudine produce impresie asupra șefilor, ei îi observă pe astfel de ofițeri devotați și se străduiesc să le creeze condiții favorabile pentru avansare în serviciu.

Ofițerul special m-a privit cu un zâmbet, iar apoi mi-a spus liniștit să las acest fel de comportament pentru alți șefi. Cu el se putea vorbi liniștit și fără niciun fel de șiretlicuri soldățești.

Râzând, mă privea direct în ochi și aveam impresia că mă vede în profunzime, știe totul despre gândurile mele. Eram gata să-i povestesc, pe loc, totul despre mine, ce știu și ce nu știu. Ofițerul special m-a privit încă o dată și a spus simplu că, în cazul în care voi avea întrebări de pus sau alte probleme să nu mă rușinez și să intru la el în cabinet oricând și cu orice întrebări.

Da... uite așa... cu mine atât de simplu a discutat reprezentantul de contrainformații militare. M-a uimit prin maniera sa blândă de comportament. Privirea lui iradia bunătate părintească și simplitate în comunicare. Da... iar eu, zăpăcitul, m-am pierdut controlul, m-am muiat ca o domnișoară. Cred că asemeni lui trebuie să fie un spion. După această întâlnire, zile și nopți în șir am visat la continuarea contactelor noastre sau la simpla comunicare cu el. Doream chiar acum să primesc de la el o misiune: să urmăresc pe cineva, să stau ore în șir la pândă fără a respira, să urmăresc și să nimicesc pe vreun dușman sau spion. Eram gata să fac orice. Iată ce impresie a avut asupra mea prima relație cu un ofițer de contrainformații în carne și oase. Pe atunci eram încă foarte tânăr, și o astfel de stare era pentru mine una firească.

Viața militară de zi cu zi m-a absorbit: antrenamente permanente la tragere și de conducere a tancurilor, pregătire tactică și de instruire. Aceste ocupații aveau loc zi și noapte.

Serviciul militar în străinătate necesita efectiv să se afle într-o permanentă stare de pregătire de luptă. Dușmanul se afla foarte aproape, frontiera cu RFG se afla la câteva zeci de kilometri, iar acolo erau deja dislocate trupele NATO. În acel timp blocul militar NATO reprezenta pentru noi dușmanul principal. De aceea, timpul alocat pentru aducerea trupelor sovietice din Germania în stare de luptă era de 30 de minute. Asta însemnând că exact în 30 de minute efectivul ofițeresc trebuia să sosească la locul de dislocare a unităților sale, iar tehnica militară în acest răstimp, să fie deja scoasă din boxe în zonele completării totale. La expirarea acestui timp, tot ce putea să se miște și să tragă în adversar, trebuia să fie în acțiune. De aceea efectivul de conducere, oriunde s-ar afla era obligat ca, în cel mai scurt timp să sosească în locul de dislocare a unității și să treacă la îndeplinirea sarcinilor de luptă. Din acest motiv, atunci când ofițerii părăseau locul de dislocare al unității, trebuiau să pună la curent conducerea și pe curierii lor despre locul în care pot fi găsiți și să li se poată comunica rapid despre primirea semnalului „Trevoga” (Alerta).

Peste câteva luni ofițerilor tineri li s-a permis să iasă în oraș și să comunice cu populația locală. Sigur că toate contactele noastre cu germanii erau controlate în secret de către organele KGB și de lucrătorii de partid, care răspundeau pentru starea de spirit a efectivului. Sarcina principală a acestor organe era identificarea, la timp, a militarilor care au nimerit sub influența propagandei burgheze și care puteau să pășească pe calea trădării Patriei.

Să vorbesc puțin despre aspectul ideologic. În anii '70 ai secolului trecut exista un sistem strict de control al stării de spirit a militarilor. Lucrătorii politici se bazau pe doctrina leninistă care spunea: „Victoria în război depinde în final, de starea de spirit a soldaților, care își varsă sângele pe câmpul de bătaie”. Altfel spus, cu cât este mai bună starea de spirit a militarilor, cu atât mai mari sunt garanțiile de obținere a victoriei. În general, corectitudinea acestei doctrine s-a confirmat, nu o singură dată, în timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei, când eroismul în masă al oamenilor sovietici, deseori prost înarmați și aproape flămânzi, starea de spirit fiind factorul determinant în victoria asupra dușmanului. Iar propaganda occidentală tindea să demoralizeze efectivul, adică să facă în așa fel încât soldatul sovietic să nu poată să tragă în dușmanul său, ori, așa cum se exprimau ideologii occidentali, soldatului sovietic „să se înțepenească degetul pe trăgaciul automatului”. Cum se putea realiza acest lucru? Foarte simplu: era nevoie doar să i se arate omului sovietic că modul de viață occidental este mult mai bun decât cel socialist și el se va ruga lui Dumnezeu pentru capitalism.

Cea mai slabă verigă în această luptă ideologică era faptul că, oamenii sovietici, aflându-se în străinătate, vedeau cu ochii lor supremația modului de viață occidental. De aceea, cu toate că în fiecare zi aveau loc discuții de „spălare a creierelor”, efectuate de lucrătorii politici, pur și simplu soldaților le era interzis prin ordin să intre în dispute ideologice cu germanii. De asemenea, sub amenințarea întoarcerii înainte de termen în Patrie, era interzisă ascultarea emisiunilor de știri ale stațiilor de radio antisovietice „Vocea Americii”, „Libertatea”, „Europa

Liberă” și altele. În afară de acestea, în acea perioadă în RDG puteai vedea la televizor câteva canale din RFG, pentru aceasta meșterii noștri confecționând o antenă specială pe care o fixau la televizor. Destul de des pe aceste canale puteai vedea filme cu o tematică erotică care ne interesau cel mai mult. De înțeles, având în vedere că eram niște băieți în floarea vârstei, cu capul plin de fantezii erotice, cărora li se spunea „așa ceva nu se poate”, „în URSS nu există sex” sau „cel ce este interesat de sex este un element antisovietic”.

Oare cum se poate trăi liniștit într-o astfel de atmosferă? Cum? Să reprimi în tine sentimentele sexuale naturale? Acest lucru nu este posibil, de aceea eram nevoiți să recurgem la tot felul de șmecherii și invenții pentru a masca măcar cumva interesul față de acest aspect al existenței. Eram nevoiți să păstrăm o conspirație strictă, pentru ca, Doamne ferește, ofițerul de partid să nu afle că unii ofițeri tineri se interesează de o informație interzisă.

În cadrul efectivului existau așa numiții „funcționari secreți” ai secției politice și ai secției speciale pe care noi îi numeam „sexoți” (joc de cuvinte - de la prescurtarea lucrători secreți).

Acești oameni trebuiau, permanent, să raporteze organelor de control cu ce ne ocupam în timpul liber, unde mergeam, la ce ne uitam, ce citeam, despre ce povesteam între noi. Acest lucru se numea „monitorizarea situației moral-politice în mase”. De obicei pe astfel de oameni noi, de obicei, îi identificam iar atunci când se aflau alături de noi, începeam discuții despre superioritatea modului de viață socialist asupra celui capitalist.

Într-o astfel de atmosferă am început serviciul în străinătate ca tânăr ofițer. Însă timpul mergea, încet-încet înainte. A trecut un an, al doilea, apoi al treilea. Trebuie să spun că, în acel timp, ofițerii detașați în străinătate slujeau 3 ani, dacă erau celibatari, sau 5 ani, dacă erau căsătoriți. Eu făceam parte din a doua categorie. În al treilea an de slujbă, undeva prin primăvară am fost chemat urgent la statul major al diviziei. Împreună cu mine au plecat încă trei ofițeri. Am fost conduși în cabinetul comandatului diviziei unde ni s-a citit ordinul referitor la faptul că suntem

detașați la grupul de consilieri militari al uneia dintre țările africane.

Deosebit de interesant era faptul că am fost avertizați în legătură cu păstrarea celui mai strict secret al acestei misiuni și nepermițându-se nici măcar să trecem pe la locul de dislocare a unității sau pe acasă pentru a ne lua rămas bun sau a ne lua lucrurile personale. „Tot necesarul îl veți primi aici și la sosirea la destinație” – acesta a fost răspunsul sever și categoric al comandantului diviziei la privirile noastre întrebătoare. Apoi am fost urcați într-un furgon auto închis și duși într-o direcție necunoscută. Cu noi se afla și șeful secției noastre speciale. Pe drum, el ne-a pus la curent cu situația. S-a adeverit că am fost aleși din cauză că aveam cele mai bune calificative la pregătirea de luptă și la cea politică. El vorbea calm cu noi, nu așa cum a vorbit comandantul diviziei, când ne-a dat ordinele. În sarcina noastră intra însoțirea pe cale maritimă, spre o țară africană, a unei încărcături militare constând din tancuri. La sosirea la destinație trebuia să descărcăm această tehnică militară, s-o transmitem reprezentantului Ministerului Apărării și să ne întoarcem, liniștit, acasă. Ca timp, acest lucru urma să ne ocupe cel mult o săptămână, de aceea în unitatea noastră urma să se știe că suntem la dispoziția comandantului diviziei în calitate de observatori-intermediari pentru asigurarea aplicațiilor militare în armata vecină. Ofițerul special ne-a atenționat încă o dată, să păstrăm în cea mai mare taină scopurile adevărate ale deplasării.

Cât romantism! Am fost duși la un hotel, ne-au pus la dispoziție o cameră cu trei paturi și ne-au indicat să ne schimbăm hainele cu o îmbrăcăminte specială. Aceasta era ceva de genul salopetelor de tanchiști, de culoarea nisipului și cu mâneci scurte.

Dimineața devreme, din nou în furgonul închis, ne-au dus spre un vas mare de transport și ne-au condus în cabină. Ofițerul superior, care ne însoțea ne-a informat că suntem sub comanda sa și a spus că încărcătura este deja în cală și că în scurt timp vom ieși în larg. Abia mai târziu am aflat că tancurile au fost încărcate pe timp de noapte în cala vasului, carcasele lor au fost acoperite cu o prelată

specială, iar de asupra acesteia s-a depozitat cărbune. În acest fel, la o primă vedere era cea mai nevinovată încărcătură – cărbune pentru țările africane.

Doar pe vas ni s-a spus în ce direcție navigăm. S-a adevărit că în Angola. Bine, ne-am spus, dacă-i Angola, atunci Angola să fie! Pe atunci eram cu toții tineri și plini de viață, romantismul ne umplea inimile, doream tot felul de aventuri.

Astfel, cu sentimentul că ceva neobișnuit și interesant urmează să se întâmple, după câteva zile am acostat într-un port. De fapt acesta semăna prea puțin cu un port, fiind mai mult un fel de chei adânc, înzestrat cu trei macarale portuare. Ofițerul superior ne-a dat sarcina de a asigura descărcarea rapidă a tancurilor și ascunderea lor în fâșia de plantații forestiere din apropiere.

Fiecăruia dintre noi îi reveneau câte 20 de tancuri.

Cu avânt, lucrul a început din plin. După ce cărbunele a fost descărcat și s-au scos prelatele de camuflare, echipa din cală a agățat tancurile cu niște cârlige de tracțiune speciale iar macaralele puternice, cu cea mai mare viteză posibilă, le-au mutau pe terenul betonat de pe țărm. De aici intram noi în acțiune. De îndată ce următorul tanc era eliberat de cabluri, unul dintre noi se așeza repede pe locul șoferului-mecanic, pornea motorul și, cu cea mai mare viteză posibilă, parcurgea aproximativ doi kilometri în direcția vegetației de pe țărm, unde deja așteptau tanchiștii cubanezi și angolezi... Sau mai exact, trebuiau să aștepte. În realitate, africanii au întârziat, iar pentru descărcare rămânea timp puțin deoarece, conform datelor ofițerului superior, adversarul putea în orice moment, să descopere sosirea încărcăturii militare și să încerce, printr-un atac masiv de artilerie sau printr-un atac aerian, să o distrugă. Neavând altă soluție am fost nevoiți să ne așezăm noi la conducerea tancurilor care se descărcau și să le mutăm cât mai departe de locul respectiv, apoi, în fugă, să ne întoarcem la următoarea mașină, și asta până când ultimul tanc a fost ascuns în tufișurile fâșiei de plantație forestieră. Trebuia să așteptăm sosirea echipajelor tancurilor, pentru ca, după ce le transmiteam acestora tehnica militară, să ne întoarcem acasă cu sentimentul

datoriei împlinite. Cât aveam de așteptat nu știam! Dar ceva nu a ieșit așa cum era planificat pentru că echipajele care trebuiau să preia tancurile întârziiau. Ni s-a ordonat să stăm în preajma tehnicii până la sosirea africanilor, cu toate că nu știam cât aveam de așteptat.

Între timp nava noastră de transport a început, încet-încet, să se îndepărteze de țărm aruncând ancorele la aproximativ 2 kilometri. Sincer, am avut o ușoară senzație de nesiguranță, însă am fost liniștiți de ofițerul superior, care ne-a spus că lângă chei se află de gardă o șalupă specială care ne va duce pe navă la încheierea operațiunii de transmitere a tancurilor către angolezi.

În continuare, totul s-a desfășurat ca într-un coșmar. Inițial, la orizont s-a ivit un grup de mașini. Când acestea s-au apropiat de coloana noastră, am început să ne bucurăm gândindu-ne „în sfârșit au sosit angolezii, acum le vom transmite tancurile, apoi ne vom întoarce pe corabie”. Însă, ajungând la o distanță de aproximativ un kilometru de coloana noastră, mașinile au început să se desfășoare în lanț și apoi, au întors cu 180 de grade oprindu-se. Abia atunci am văzut tunurile de artilerie fixate pe mașini. Din mașini au început să sară, repede, soldați în uniformă de camuflaj care și-au pregătit tunurile de luptă. Acestea au fost îndreptate în direcția noastră și în direcția tancurilor care stăteau pașnice, fără echipaje, fără apărare, ba expunându-și partea laterală adversarului. Iar blindajul lateral este cel mai subțire și mai vulnerabil.

Ce era de făcut? Împreună cu ofițerul superior eram 5 oameni, ce-i drept, toți tanchiști și specialiști în domeniu. Fulgerător, prin minte mi-au trecut o serie de întrebări: Unde ne aflăm? În ce stat? Care este statutul nostru politic în acest stat?

Oare aveam dreptul să ducem acțiuni de luptă în condițiile respective? Multe întrebări și foarte puțin timp pentru a găsi răspuns la ele! Pentru că deja primul tun era gata să tragă și avea ca țintă tancul care se afla chiar în capătul coloanei. Noi, însă, ne aflăm chiar în fruntea coloanei, unde sărisem pe turela tancului, conștienți de situația noastră fără ieșire. Într-adevăr, nu mă simțeam deloc în apele mele știind că puteam să ne împuște, pe toți,

într-un minut.

— Bine, băieți, a strigat ofițerul superior, încercând să se facă auzit peste urletul proiectilelor adversarului, deoarece în acest timp primul tun începuse să tragă spre tancurile noastre, urmând ca ulterior să se clarifice cine are dreptate și cine nu.

— Unul să treacă pe locul încărcătorului, altul pe locul ochitorului, repede la mașini și la luptă, focul îl deschideți în mod independent, în măsura în care sunteți pregătiți.

Am fugit la tancul apropiat, pe drum strigându-i unui ofițer:

„Încarcă cu proiectilele brizante”. Am deschis chepengul, m-am așezat pe locul ochitorului și manual am întors turela în direcția mașinilor cu tunuri. Am auzit cum partenerul meu împingea proiectilul în tunul tancului, am fixat ținta în mod automat la 1 000 metri, am prins în înălțător primul tun care a nimerit în câmpul de vizibilitate și mi-am dat singur comanda „Foc!”. Tancul s-a cutremurat, mi s-a întunecat privirea, ochiul drept cu care țintisem mă durea, urechile îmi țiuiau, dar știam că trece repede. Eram fără căști de tanchiști și de aceea capul nu era apărat de loviturile de blindaj și de dispozitivele de ochire. Dacă am amintit de casca de tanchist este, poate, momentul să menționez că era confecționată din fâșii groase de cauciuc dispuse de-a lungul și de-a latul ei. În față, proeminentă, avea dispusă o acoperitoare pentru frunte plasată în zona în care se sprijină fruntea de oculare și de dispozitive în timpul tragerilor din tanc. Menirea ei era să amortizeze lovitura reculului din timpul tragerii. Dar toate acestea sunt așa, un soi de abatere lirică de la subiect.

Am auzit vocea partenerului, „Ținta a fost atinsă, ai nimerit, ura...” Am dat din nou ordinul. „Încarcă cu proiectilul brizant!!!”, iar singur am îndreptat înălțătorul spre alt tun. În înălțător am văzut bine ce panică domnește lângă tunurile adversarului. Apoi brusc, ținta în care ochisem a explodat și s-a răsturnat, deformată.

Aceasta fusese o lovitură directă efectuată din tancul vecin. Am îndreptat înălțătorul spre următorul tun și am văzut cum acesta era deja fixat de o mașină care s-a apropiat. „Să trag sau să nu trag?”

Dacă cei care au tras în noi își strâng tunurile în cea mai mare grabă, probabil au înțeles că putem să tragem asupra lor în față cu proiectilele brizante, mi-am spus. Însă, pentru orice eventualitate, am coborât înălțătorul și iarăși mi-am dat comanda „Foc!” A urmat o detunătură, însă am reușit să mă retrag de la înălțător, ca să nu primesc încă o lovitură în ochi. Deși îmi vuiau urechile. Am auzit vocea partenerului care-mi spunea: „Eroare 50 de metri”. În mod intenționat trăsesem ca să fie eroare. Această salvă a fost mai degrabă una psihologică, pentru ca ei să-și strângă mai repede tot ce au și să plece cât timp sunt întregi.

De îndată ce mașinile cu tunuri au dispărut în praf, am început să ieșim din tancuri și, încet-încet, să ne venim în fire.

Ofițerul superior a dat ordin să ne adunăm lângă mașina din capul coloanei și după privirea lui, se vedea că încă nu și-a revenit în urma tensiunii psihice din timpul acestei lupte de scurtă durată. Cu toate acestea repeta încontinuu: „Bravo, sunteți grozavi, nemaipomeniți!!!” Revenindu-ne cât de cât în fire, am început să discutăm aprins despre cele întâmplate. Peste câțva timp am ajuns la concluzia că, probabil, am fost atacați de o subunitate de mercenari din gruparea rebelilor aflați în opoziție. Nu era exclus ca serviciul de spionaj al adversarului să fi interceptat descărcarea tancurilor și să fi observat ca acestea erau însoțite doar de către 5 militari.

În timp ce ne veneam în fire după fierbințeala luptei, spre noi au început să alerge funcționarii administrației portuare, unul dintre ei spunându-i superiorului nostru că tanchiștii angolezi trebuie să apară dintr-un moment în altul pentru a primi de la noi tehnica militară. Așa s-a și întâmplat, iar peste câteva ore, cu nava am plecat înapoi, spre acasă.

M-am gândit de multe ori la modul în care m-am comportat în condiții de luptă și am ajuns la concluzia că am putut să-mi stăvilesc emoțiile și frica firească, pe care fiecare trebuie s-o simtă în timpul luptei. Și am mai înțeles că doar cel mai înalt profesionalism și capacitatea de a mânui arma de luptă ajută, într-un final, la supraviețuirea în condiții extreme și pune capăt neîncrederii în propria

persoană. Am simțit eu însumi acest lucru atunci, când mâinile, instinctiv, conform mișcărilor obișnuite mânuiau tunul de pe tanc spre țintă, iar degetul, liniștit și cu sânge rece, apăsa butonul trăgaciului. O astfel de stare se obține prin antrenamente de multe ore pe dispozitivele de antrenare și tragerile de instrucție. Probabil că Lenin exprima un adevăr atunci când a spus: „Învățați, învățați și iar învățați...”

La sosirea la Statul Major al diviziei am fost supuși unui interogatoriu amănunțit, referitor la cum am îndeplinit misiunea încredințată. Și ne-au avertizat, în cel mai strict mod, că niciunul dintre colegii de serviciu nu trebuie să-și dea seama unde am fost și ce am făcut. Trebuia să spunem că am însoțit un eșalon militar la Leningrad, la uzina de reparații a tancurilor. Am scris cu toții câte un raport amănunțit referitor la cum ne-am comportat în condiții de luptă. Nici măcar în dosarul meu personal nu exista mențiunea la rubrica specială „participarea la acțiuni de luptă”. Ni s-a explicat că această deplasare va fi luată în considerare doar la terminarea serviciului de 25 de ani în armată, în momentul calculării vechimii în muncă, în momentul întocmirii formalităților necesare pentru pensionare. Am caracterizat acest caz ca fiind „o taină acoperită de întuneric” și am făcut asta deoarece îmi place ca, uneori, să dau denumiri stărilor sau situațiilor prin care trec.

În discuția cu mine, reprezentantul KGB m-a întrebat de ce, după părerea mea, am fost atacați prin surprindere. Am răspuns că serviciul nostru de spionaj a lucrat prost, noi nu am avut informația întregă și veridică referitoare la situația operativă la locul descărcării, nici măcar nu am știut cine ne-a atacat exact. Ofițerul m-a privit timp îndelungat, cu atenție și interes. Brusc, parcă din senin, m-a întrebat dacă doresc să trec cu serviciul în cadrul securității statului. Inițial am crezut că nu am auzit bine, iar din cauza surprizei, am simțit un nod în gât. Doar visam la aceasta zi și noapte... Am început, cu emoții și poate chiar cam incoerent să spun că de multă vreme visez la aceasta, însă n-am știut cum și cui să mă adresez. Ofițerul de contrainformații m-a liniștit spunându-mi că „la ei” nu sunt

primiți cei ce visează la asta, după ce au citit tot felul de cărțuții despre detectivi, ci cei pe care îi aleg ei.

Devenind mai curajos, odată cu revenirea liniștii și a încrederii, am întrebat: „Adică, să înțeleg că voi deja m-ați ales?” A început să râdă și mi-a spus: „Poți să consideri că ți s-a făcut propunerea oficială de trecere în serviciul organelor de contrainformații militare. Dar acest lucru nu înseamnă că vei începe activitatea chiar acum. Până una-alta, noi te înscriem doar în calitate de candidat pentru munca în acest serviciu. Cât timp va dura studiarea datelor tale biografice și verificarea calităților morale și de promptitudine în executarea sarcinilor operative concrete, nimeni nu știe. Acest lucru poate dura cel puțin un an, poate chiar mai mult. Restul depinde doar de tine”. După aceea ofițerul operativ mi-a propus să scriu un angajament referitor la nedivulgarea discuției dintre mine și reprezentantul KGB și, de asemenea, referitor la necesitatea de a ține în cel mai strict secret tot ce îmi va deveni cunoscut în cadrul colaborării noastre.

Apoi am rămas singur cu gândurile și trăirile mele. Nu aveam cui să-i cer un sfat, nu aveam cu cine să împărtășesc bucuria pe care o simțeam, cu atât mai mult cu cât de acum înainte toate întâlnirile cu funcționarii serviciului de contrainformații trebuiau să fie în locuri retrase și conspirative, la ore stabilite în prealabil.

Imediat, am primit instrucțiuni referitoare la cele mai elementare reguli ale conspirației; ce trebuie să faci pentru a chema un funcționar al organelor de securitate la întâlnire, cum să intri într-un apartament conspirativ, cum să îndeplinești misiunea etc.

Din acel moment, viața mea s-a schimbat radical. Formal, mă supuneam conducerii mele militare directe, dar în mod neoficial trebuia să îndeplinesc diverse sarcini ale organelor KGB și, totodată, să fac în așa fel, încât nimeni să nu-și dea seama de asta.

Dar de unde să găsești timp pentru asta, doar serviciul militar era organizat pe minute? Erau multe întrebări, ale căror răspunsuri nu aveam de la cine să le primesc. Atunci m-am aruncat cu totul în viața militară cotidiană, cu antrenamente de tragere, aplicații, serviciu în garnizoană,

executarea serviciului de gardă și desigur, în timpul liber, frecventarea, împreună cu prietenii, a berăriilor germane și a altor locuri de distracție. Așa au trecut câteva luni.

Într-una din zile pe când treceam prin punctul de control spre serviciu, l-am văzut pe ofițerul nostru de la serviciul special, care stătea în stradă și discuta cu soldatul de serviciu de la punctul de control. Am observat imediat că ofițerul de contrainformații își îndreaptă cravata de la cămașa militară – aceasta însemnând că, el prin intermediul acestui semn conspirativ stabilit de comun acord înainte, că trebuie să ne întâlnim în timpul pauzei de masă, într-un cabinet special amenajat lângă bibliotecă. Așteptând pauza, am înghițit repede ceva la cantina ofițerilor și m-am îndreptat spre bibliotecă. Intrând în holul clubului și asigurându-mă că alături nu este nimeni, am deschis repede ușa și m-am strecurat înăuntru, acolo, unde deja, mă aștepta ofițerul special. Trebuie să spun că locurile pentru întâlnirile de taină pe teritoriul unității militare erau alese de către ofițerii KGB din timp. Nu știu câte și cum erau în prima mea unitate militară, însă acolo unde ne întâlneam noi, mă simțeam în siguranță. De regulă, pereții în astfel de camere erau căptușiți cu un material compact menit să camufleze sunetul discuției. Iar intrarea în cameră se afla alături de un loc mult frecventat al unității militare (bibliotecă, magazin, ceainăria soldaților, camera de zi, căminul ofițerilor). În acest fel, poți explica ușor de ce te afli în zona respectivă, în cazul în care cineva te-ar observa și te-ar întreba. Toate acestea se făceau pentru a masca întâlnirile cu ofițerul serviciului de contrainformații militare.

La această întâlnire ofițerul special mi-a spus că urma să fac cunoștință și să mă apropiu de un militar-muzicant din orchestra regimentului ca să clarific de ce acesta pleacă deseori în zona interzisă pentru militarii sovietici din Berlinul de Est, cu ce se ocupă acesta acolo, ce anume îl interesează, cu cine se întâlnește.

Totul părea a fi simplu. Dar cum urma să îndeplinesc această primă misiune? Eram ofițer, iar el – sublocotenent, eu eram comandant de pluton, adică ofițer de luptă, iar el – muzicant, aveam viziuni diferite asupra vieții, la fel aveam

obligații de serviciu diferite.

Ofițerul special m-a privit cu interes, probabil că studia reacția mea la prima misiune operativă, vrând să vadă dacă voi refuza și voi spune că aceasta este imposibil de îndeplinit, un astfel de răspuns însemnând că nu voi mai lucra în organele securității statului în viitor... Am răspuns că aveam nevoie de timp pentru a mă pregăti în vederea îndeplinirii acestei misiuni, că trebuie mă gândesc la felul în care mă voi purta, precum și la pretextul pentru a face cunoștință. Și în general, că aveam nevoie de informații suplimentare despre acel muzicant. Dacă muzicantul a nimerit în câmpul de monitorizare al serviciului de contrainformații militare, înseamnă că acesta avea motive serioase pentru a începe urmărirea.

Cu atât mai mult cu cât un banal muzicant al unei orchestre militare de regiment nu deține niciun fel de secrete importante pentru a fi un potențial agent al serviciilor secrete al adversarului.

De aceea, înainte de orice, nu îmi era clar prin ce a reușit să trezească interesul serviciului de contrainformații militare.

Am înțeles că ofițerului special i-a plăcut modul în care am abordat această problemă. A început să-mi explice amănunțit scopurile și sarcinile organelor KGB, doar nu știam multe lucruri și era nevoie să fiu instruit și să mi se explice cum stau lucrurile. Așa cum am înțeles eu, „KGB este în primul rând un organ politic destinat luptei cu serviciile de spionaj ale adversarului, folosind forțe și mijloace speciale”. Doar dacă împotriva URSS și, înainte de toate, împotriva forțelor sale armate se ducea o activitate de spionaj-diversiune de către agenți special instruiți ai serviciilor secrete ai adversarului, atunci cu ei lupta trebuia dusă prin metodele lor. Adică dușmanul ascuns putea fi identificat prin acțiuni operative speciale. Un agent inamic nu va umbla liniștit pe teritoriul unor obiective militare adunând informația care interesează serviciul său de spionaj. El va urmări secret obiectivul său, prin mijloace specifice, va atrage un lucrător al acestui obiectiv pentru a afla informațiile care îl interesează. De aceea, agentura noastră nu trebuia să se deconspire ci, în secret, trebuia să

identifice oamenii suspecti. Aceasta a fost minima instruire pe care mi-a făcut-o ofițerul de contrainformații. Cel mai important: de ce trebuia să acționăm în taină? Dacă serviciul nostru de contrainformații greșește, suspectând un om că ar efectua o activitate de spionaj? Doar nu se va proceda, așa cum se întâmpla în anii '37 și '39 la arestări în masă și vor împușcați toți oamenii suspecti. De aceea, în momentul de față, trebuia studiat treptat comportamentul acestui suspect și dacă, acolo, nu exista nimic interesant pentru serviciul de contrainformații, atunci trebuia treptat să te îndepărtezi de el. Iar acest lucru putea să-l facă doar un agent instruit și pregătit special de către organele serviciului de contrainformații sovietice. Însă deoarece eu nu eram un agent al secției speciale și, ceea ce era și mai important – un candidat pentru serviciu în organele KGB, atunci trebuia să dau dovadă de întreaga mea istețime, cunoștințe, intelect și abilități de actor, da, da, un anume talent de actor, pentru a clarifica cauza unui astfel de comportament pe care îl avea muzicantul. În plus, ofițerul special m-a avertizat că dacă, Doamne ferește, voi face vreo greșală și muzicantul își va da seama că se află în vizorul organelor securității statului, atunci puteam să-mi iau adio de la gândul că voi lucra vreodată în cadrul KGB.

Ofițerul de contrainformații a explicat apoi că, din moment ce muzicantul frecventează în taină locurile nepermise, știind și fiind conștient că acest lucru îi este interzis prin ordin, atunci există niște cauze ale unui astfel de comportament. Iar că eu trebuia să aflu aceste cauze pentru a explica comportamentul muzicantului.

În cadrul discuției noastre, ofițerul de contrainformații a pus un accent deosebit pe identificarea persoanelor care, prin comportamentul lor puteau să trezească interesul serviciilor speciale ale adversarului. Cu alte cuvinte, să ajungă în câmpul lor de observație pentru ca pe urmă, să poată să le utilizeze în scopuri subversive.

Cu sentimente amestecate, neliniște și curiozitate, am ieșit încet din cabinetul ofițerului special și m-am îndreptat spre bibliotecă, cu intenția de a lua o carte și, într-o atmosferă liniștită, să mă gândesc la situația creată. De obicei numesc cu umor o astfel de stare „nedumerit și

amețit”. Nu aveam ce face, trebuia să inventez ceva... și iată că am inventat...

Acum mi-au fost de folos cunoștințele pe care le-am primit încă la școală, în timpul frecventării diverselor cercuri, printre care și a celui de muzică. Pe atunci cântam destul de bine la trompetă și la alte instrumente de suflat. Iar cel pe care îl aveam sub observație și cu care trebuia să stabilesc contact, cânta în orchestra militară la clarinet. Știam că problema tuturor clarinetiștilor era aceea a procurării muștiucului pentru a avea o calitate mai bună a sunetului.

Astfel că, alegând momentul potrivit, m-am apropiat de muzicant și, afișând naivitatea l-am întrebat dacă poate să-mi spună, unde aici, în străinătate, se poate găsi un muștiuc bun pentru clarinet. Despre asta, chipurile, m-a întrebat un cunoscut de-al meu. Imediat muzicantul și-a manifestat interesul față de mine și a început să-mi povestească faptul că și el s-a chinuit mult timp până a găsit un bețișor de calitate. Astfel, din vorbă în vorbă, am făcut cunoștință. Desigur o astfel de modalitate de a face cunoștință o puteam justifica ușor deoarece oricând puteam să explic contactele mele cu muzicantul prin faptul că, într-adevăr aveam nevoie să fac rost de un obiect deficitar. Un astfel de pretext pentru comunicarea unui ofițer cu un militar din categorie inferioară se justifica din plin și nu trezea niciun fel de suspiciuni.

Acum era nevoie să consolidăm relațiile noastre. Iar în mediul ofițeresc consolidarea relațiilor de prietenie, de regulă se făcea printr-un chef zdravăn, cu o cantitate nelimitată de alcool.

Când ofițerul special m-a chemat la următoarea întâlnire, la care i-am povestit cum se desfășoară activitatea de stabilire a contactului cu muzicantul, el, cât ar părea de ciudat, m-a lăudat! Mai mult decât atât, mi-a dat 50 de mărci pentru beția care urma să aibă loc. M-a avertizat că acești bani sunt „ai statului” și trebuie să am față de ei o atitudine corespunzătoare. Am înțeles că, în cazul în care banii „operativi” sunt investiți într-o afacere, în mod obligatoriu trebuie să se obțină un rezultat oarecare. Sau pozitiv, aceasta însemnând că agentul a reușit să identifice

semnele suspecte în comportamentul celui urmărit. Sau negativ, aceasta însemnând că s-a stabilit faptul că omul desfășoară acțiuni negândite sau întâmplătoare, fără a avea intenții ostile.

Chiar și rezultatul negativ, în contrainformații, are o semnificație pozitivă, deoarece cel suspectat este scos de sub bănuiala că ar desfășura o activitate dușmănoasă. Cu toate că, așa cum am învățat mai târziu, acesta este „un băț cu două capete”. Iar despre asta voi vorbi mai târziu.

Astfel că, având în buzunar o anumită sumă de bani, l-am invitat pe muzicant să sărbătorim faptul că ne-am cunoscut. Trebuie să spun că știam să beau și, cu un aperitiv bun, puteam să beau până la un litru de vodcă și să-mi controlez comportamentul.

Însă și muzicantul știa să bea. Beția noastră nu a dus la nimic bun pentru mine în afară de o puternică durere de cap în dimineața următoare și un gust neplăcut în gură. În plus, nu am aflat nimic interesant de la muzicant care a vorbit despre diferite lucruri și subiecte, dar nimic despre faptul că ar avea posibilitatea de a frecventa zona interzisă a Berlinului de Est sau că ar fi fost cândva acolo. Atunci am înțeles că trebuie să mă înarmez cu răbdare și să mențin relații de prietenie cu el, gândindu-mă că, probabil, nu a sosit momentul pentru o astfel de discuție. Însă, foarte tânăr fiind, eram nerăbdător să aflu cât mai repede totul. Nu știam că graba era necesară doar pentru „prinderea puricilor”. Probabil că starea mea era atât de evidentă încât ofițerul special m-a avertizat să nu mă grăbesc pentru că, în grabă, să nu fac ceva necugetat. În mine totul fierbea și, cu mare greutate, îmi stăpâneam nerăbdarea întrebându-mă cât va trebui să aștept până va veni momentul favorabil. Și când va veni acesta? Și, totuși, el a sosit.

Mai târziu, am înțeles că cel mai greu lucru în spionaj și contraspionaj este să aștepti, să nu te grăbești, indiferent de situație și să nu-ți trădezi adevăratul interes. Iar dacă faci totul corect, atunci viața singură îți va indica momentul în care să acționezi. De aceea, cred, am ales comportamentul corect cu muzicantul, să „nu mă bag în sufletul” lui, cum se spune, ci să fiu un interlocutor calm, care poate să înțeleagă totuși să te compătimească pentru

toate problemele tale. În general, puteai să mi „te plângi” liniștit ca mai apoi să-ți vin în ajutor. Iar muzicantul a avut, curând, nevoie de ajutor. La un moment dat el m-a rugat să fac ceva pentru el, și anume să merg cu el „într-un loc”. În același timp, totodată, muzicantul credea că îmi doream să mă relaxez, din cauza severității modului de viață militar, dar că aveam finanțe limitate pentru asta. Iar viața veselă și pe picior înalt necesită cheltuieli mari. Astfel stând lucrurile, m-a întrebat direct dacă nu vreau să câștig niște bani. Parcă am fost electrocutat... acesta era... era „momentul adevărului” când suspectul, convins că ești de încredere îți povestește cu sinceritate ceea ce așteptai să auzi de atâta timp! Evident că am răspuns cu o glumă la propunerea acestuia și am răspuns că fiecare dintre noi dorește să câștige niște bani în plus, doar că nu știe cum. Chiar i-am propus să bem pentru a avea tot ce dorim și fără a păți nimic pentru asta. Muzicantul a râs și mi-a răspuns că, dacă abordezi problema în cunoștință de cauză și cu atenție, atunci poți să obții orice. După aceea a început să povestească despre „business-ul” său. Cumva, în subconștient, am înțeles că cel mai important lucru este să nu-ți trădezi sentimentele, să nu depășești limita încrederii. Și am reușit acest lucru deoarece muzicantul mi-a dat de înțeles că el are încredere deplină în mine și ca semn al acestei încrederi vrea să mă includă în „afacerea” sa. Iar „afacerea” s-a dovedit să fie una nu chiar obișnuită...

Așa cum am reușit să stabilesc, muzicantul se ocupa de cea mai obișnuită „bișniță”. În acele timpuri, abia începuseră să fie la modă ceasurile electronice. De aceea, muzicantul cumpăra câteva zeci de bucăți din Rusia, le trecea peste graniță, iar apoi le vindea, en-gros, unui speculant din RDG. Acesta era motivul pentru care era nevoit să frecventeze zona interzisă din Berlin, deoarece acolo trăia speculantul.

Acum acest lucru se numește „business”, dar pe atunci el era interzis. De aceea muzicantul a și ajuns în atenția serviciului de contrainformații. Sigur că nu era vorba despre spionaj, dar era ceva clar legat de zona penalului.

Când am relatat despre toate acestea ofițerului de contrainformații, el m-a lăudat pentru munca bine făcută și

m-a rugat să fiu de acord cu propunerea muzicantului de a face o călătorie cu acesta la Berlin și a-l cunoaște pe speculant. În situația dată, cel mai important lucru era să nu devin chiar eu complice la înfăptuirea unui delict. De aceea mi s-a elaborat o modalitate de comportament corespunzătoare, și anume, că trebuie să par cointeresat de această afacere, dar să spun că pot să particip la „business” doar atunci când voi fi sigur, în procent de 100%, de succesul acestui plan. Adică, muzicantul trebuia să mă convingă, punând pe masă „toate cărțile”, iar eu sub pretextul că mă tem pentru securitatea mea - să pun la îndoială planul acestuia. Trebuia să pară că sunt de acord cu el, dar că mă tem, totuși, de eșecul „afacerii”. Comportamentul meu l-a obligat pe muzicant să-mi propună să plec la Berlin împreună cu el, să fac cunoștință cu speculantul și să mă conving de siguranța canalului de aprovizionare și desfacere a ceasurilor electrice. Conform prețurilor din acele timpuri pentru fiecare ceas de mână puteai primi până la 50 de dolari. Muzicantul avea 10 ceasuri pe care le adusesese nu demult din Rusia și trebuia să le revândă la Berlin.

Chiar înainte de călătoria la Berlin, ofițerul de contrainformații m-a invitat la următoarea întâlnire și mi-a indicat o adresă. M-a avertizat să merg la acea adresă exact la momentul indicat și să intru atent, fără să bat la ușă. Cu o oră mai înainte mă învârteam deja în jurul adresei indicate. Ca să treacă timpul până la ora întâlnirii, am intrat în magazine, chioșcuri sau cofetării. La ora stabilită am intrat, fără să bat la ușă, în apartamentul conspirativ. În afară de ofițerul special, în apartament se aflau încă doi oameni, un german și translatorul. Am fost prezentat ofițerului serviciului de contrainformații german „STASI”. De emoție, mi s-a tăiat respirația. Pentru prima dată în viață stăteam alături de un reprezentant al unui serviciu de informații străin și mi se vorbea de la egal la egal, ca unui coleg de muncă. Trebuie să recunosc sincer că eram în al șaptelea cer de fericire: o atât de mare încredere! La această întâlnire s-au stabilit din timp detaliile călătoriei mele, împreună cu muzicantul, la Berlin. După o instruire scurtă, ofițerul „STASI” m-a avertizat să nu

mă mir de nimic, în cazul în care voi vedea ceva neobișnuit, și m-a avertizat scurt: „Noi vă vom asigura măsurile de protecție”.

Călătoria a fost liniștită și fără complicații. Muzicantul mi-a făcut cunoștință cu speculantul, a vândut ceasurile pe care le avea la el, a primit banii. Totul s-a făcut repede și calm. Însă cel mai interesant lucru era faptul că nu am observat pe nimeni și nimic, deși știam că undeva alături se află oamenii din serviciul de contrainformații german și că suntem urmăriți pas cu pas. Asta da, clasă!!! Abia mai târziu, când eu însumi am devenit ofițer de contrainformații, am înțeles cât de complicat este să efectuezi o urmărire a subiectului. Peste un timp, muzicantul a dispărut fără a-mi spune nimic. În orchestra militară s-a spus că termenul deplasării lui în străinătate s-a terminat mai devreme și că, în regim de urgență, a plecat înapoi în Uniune. Am înțeles că acest lucru era rezultatul acțiunilor mele și am avut un ușor sentiment de disconfort. Când m-am întâlnit cu ofițerul special, acesta mi-a mulțumit pentru o muncă bine făcută și mi-a povestit că muzicantul a fost detașat în Uniune, repede (de aceea nereușind să-și ia rămas bun de la mine) și sub un pretext plauzibil. De asemenea, peste puțin timp, speculantul din Berlin a fost arestat de către poliția germană pentru trafic cu valută. În acest fel s-a terminat prima mea misiune operativă în calitate de candidat pentru activitatea în cadrul organelor KGB.

Au urmat apoi și alte misiuni operative. De fiecare dată, ofițerul special îmi spunea că în momentul în care se va termina termenul de ședere în străinătate, voi fi imediat încadrat în serviciul special. Astfel au trecut 5 ani. Apoi am fost transferat cu serviciul la Tbilisi – capitala Georgiei – în Districtul Militar Transcaucazian. După câteva zile, după ce am primit noua funcție de comandant al companiei de tanchiști, de mine s-a apropiat ofițerul operativ al secției speciale KGB și mi-a transmis salutări de la ofițerul special cu care lucrasem în RDG. În discuția care a urmat, acesta mi-a spus că a primit indicația de a mă pregăti pentru înscrierea la cursurile superioare de contrainformații militare ale KGB, dar până atunci, trebuia să-mi continui

serviciul în armată și să nu-mi trădez intenția de a mă transfera într-un alt minister.

Era deja luna decembrie a anului 1979. La începutul lunii am fost chemat de comandantul regimentului care mi-a spus că sunt detașat de urgență la dispoziția șefului Centrului de studii a trupelor aeropurtate. Pe atunci practicam intens sportul și, cum se spune, eram în formă, în fiecare zi alergând câte 10-15 kilometri și înotând 1-2 kilometri în ritm rapid. De asemenea, în dosarul personal existau documente referitoare la terminarea școlii DOSAAF și la săriturile cu parașuta. Probabil că de aceea am fost trimis la perfecționare la centrul de studii al trupelor aeropurtate.

Dar de ce acum, și nu mai înainte? Doar de 5 ani eram într-o funcție de conducere în armată și avusesem, consideram eu, numai rezultate pozitive. Doar acum și-au adus aminte de mine ca potențial candidat pentru cele mai de elită trupe ale forțelor armate ale URSS? La toate aceste întrebări nu găseam răspunsuri, în timp ce unicul lucru care mi s-a explicat la secția de cadre era că, înălțimea mea (170 cm) era prea mică pentru trupele aeropurtate.

Pentru trupele de tanchiști eram potrivit, în schimb pentru cele aeropurtate, din păcate, nu. Dacă așa stăteau lucrurile de ce acum aveau nevoie de mine și încă atât de urgent?

S-a dovedit că exact aici mi-a folosit experiența acumulată în timpul executării unor misiuni operative pentru secția specială.

Deja aveam anumite deprinderi de cercetare operativă și de dobândire a informației care interesa. De aceea am reușit, fără greutate, să stabilesc relații de încredere cu unul dintre lucrătorii de la serviciul de cadre și să aflu pentru ce au avut nevoie trupele cu destinație specială de mine și ce mă aștepta în continuare. E de reținut că ofițerii din serviciile de cadre sunt cei mai informați și atotștiutori oameni. De ei depinde foarte mult ascensiunea în ierarhia serviciului. De aceea, întotdeauna este mai bine să fii prieten cu ei, sau măcar să fii în relații amicale. Despre cei de la cadre s-a spus întotdeauna că: „Mai sus de soare sunt doar cadrele”, „cadrele hotărăsc totul”, „cadrele au hotărât

și gata!” De aceea am aflat printr-un ofițer de la cadre pe care îl cunoșteam că se pregătesc grupuri speciale pentru a fi parașutate în Afganistan.

Pe atunci URSS încă nu era implicat în această „criză afgană” dar, încet-încet, se implica. Până la intrarea trupelor sovietice în Afganistan (25 decembrie 1979) mai erau 3 săptămâni.

Nu știu conform cărui program erau pregătite alte grupuri, însă grupul meu, unde am fost numit comandant, era pregătit pentru activitatea de spionaj-diversiune departe, în spatele frontului inamic, și în același timp în condiții de munte. În grupul meu eram 12 oameni, numărul potrivit pentru îmbarcarea, împreună cu armamentul și cu tot echipamentul necesar, într-un elicopter al trupelor aeropurtate. În afară de o pregătire fizică intensă, în regim de urgență, eram instruiți cum să efectuăm corect acțiuni de diversiune în munți și cum să organizăm blocaje mari pe drumurile de munte. Doar eu, în calitate de comandant al subunității de spionaj și diversiune, știam că vom fi parașutați pe teritoriul Afganistanului în mod ilegal, cu câteva zile înainte de intrarea oficială a trupelor sovietice. În sarcina grupului meu intra blocarea unui drum de munte dintre Afganistan și Pakistan. Mi s-a explicat, în timpul stabilirii misiunii de luptă, că atunci când va începe intrarea trupelor noastre în Afganistan, unele subdiviziuni militare afgane, devotate lui Amin, vor începe să plece în Pakistan împreună cu tehnica noastră militară.

De aceea grupului meu, poate că și altor grupuri, i s-a dat sarcina ca, prin intermediul diversiunii și al surpărilor, să blocăm drumurile de munte și să le facem de netrecut. Totodată, s-a acordat o atenție deosebită împiedicării scoaterii tehnicii militare spre Pakistan, fără, însă, a fi împiedicați să plece oamenii care însoțeau această tehnică. Doar că, acești oameni nu erau simpli locuitori pașnici ci militari, despre care nu știam dacă erau dispuși să lase armele și să plece în Pakistan cu mâinile goale. Erau întrebări la care nu ne dădea nimeni răspuns. Ordinul era ordin și el trebuia să fie executat „cu exactitate și la timp” – așa cum scria în Regulament. Deja nu mă mai miram de absurditatea unor ordine ale comandamentului. Nu am

avut timp pentru pregătirea riguroasă a misiunii de luptă, nici chiar pentru a ne cunoaște mai bine între noi. Am fi avut nevoie de mai mult timp pe care, însă, nu l-am avut la dispoziție. Multe întrebări au rămas fără răspuns și, până la sfârșit, nu a fost elaborată nici măcar o variantă de rezervă pentru evacuarea de pe teritoriul adversarului, după îndeplinirea sarcinilor de luptă. Ce era de făcut în cazul în care nu va veni elicopterul după noi? Câte zile trebuie să ținem sub control drumul blocat? Cum trebuiau utilizate armele din dotare? La toate aceste întrebări exista un răspuns scurt: „Trebuie să acționați conform împrejurărilor, indicațiile ulterioare vor fi primite pe parcursul operațiunii, prin intermediul radio-ului”. Se credea, astfel, impresia că „am cumpărat bilete doar într-o singură direcție...”

Și iată că deja îmbarcat în zona militară Turkestan, într-un avion militar de transport, grupul meu ateriza pe un aerodrom din apropierea frontierei cu Afganistanul unde trebuia să urcăm într-un elicopter care ne aștepta. Dar n-am urcat. Ne-am așezat în iarba de la marginea câmpului de zbor, alături de elicopterul nostru, unde am așteptat două zile. Noroc că era destul de cald pentru acea perioadă de iarnă! Cu toate că aveam rezerve de alimente pentru 15 zile, nu puteam să ne atingem de ele: erau „R.I”, adică așa-numita „rezervă intangibilă”. De aceea, ni se aducea hrană caldă direct la elicopter. Ne era clar și așa fără cuvinte că, în orice moment putea să sosească ordinul „Pe locuri și alerta de luptă”. Dar cât mai trebuia să așteptăm, nu se știa. În astfel de minute începea relaxarea, iar noi trebuia să păstrăm forma fizică și să fim întotdeauna gata de acțiune. Acesta este cel mai greu și mai îndelung chinuitor timp înainte de luptă, minutele și orele păreau să treacă greu și timpul părea că se extinde, ca o gumă de mestecat.

Apoi, brusc, comandantul elicopterului m-a chemat de urgență în cabina sa și mi-a întins căștile de la dispozitivul de transmisie. A răsunat o comandă scurtă (alerta de luptă nr.1): „Decolarea are loc peste 30 de minute; împreună cu voi, pentru o parașutare exactă va zbura un ofițer aviator-coordonator”. Gata, a început ceea ce am așteptat atât de mult! Întreg corpul s-a încordat iar în mușchi am simțit o presiune plăcută. O astfel de stare te liniștește într-un

moment greu, deoarece îți dă încredere în tine și simți cum corpul se supune în întregime voinței tale.

Cine era ofițerul aviator-coordonator? Voi încerca să explic deoarece acesta m-a ajutat să supraviețuiesc într-o situație de luptă lipsită de speranță. În războiul contemporan, acțiunile de luptă ale trupelor terestre sunt întotdeauna însoțite de susținerea cu foc din partea aviației. De asemenea, infanteria nu va porni niciodată la atac, până când asupra locului de adunare sau concentrare a adversarului nu se va produce o lovitură de artilerie. De obicei locul în care are loc ofensiva trupelor terestre, înaintea atacului, este supus, timp de 20-30 de minute, focului aruncătoarelor de mine și al tirurilor artileriei, în timpul căruia sunt suprimate mijloacele de foc ale adversarului, care ar putea împiedica ofensiva. De asemenea, înaintea ofensivei, țintele adversarului, sunt supuse atacului cu rachete și bombe de către aviația de asalt.

De obicei, distanța dintre unitățile de avangardă ale trupelor noastre și adversare varia de la 500 la 100 de metri, după caz. De aceea, pentru ca din întâmplare bombele și rachetele de pe avioane și elicoptere să nu nimerească formațiile proprii de luptă, la punctele de comandă se află un reprezentant al aviației – așa-numitul ofițer aviator-coordonator – care dirijează focul aviației asupra adversarului.

Sigur că, înainte de ofensivă, comandamentul infanteriei împreună cu aviatorii precizează țintele pe care vor urma să le distrugă în timpul atacului aviației stabilindu-se, de asemenea, momentul exact al loviturii. Aceasta pentru că, imediat după covorul de foc al aviației, la atac pornesc unitățile de infanterie care, după o vreme, ocupă tranșeele adversarului. În acest timp, focul aerian este transferat în profunzimea apărării. Rolul aviatorului-coordonator este foarte important în timpul operațiunilor de luptă, în special în condițiile regiunii muntoase în care urma să acționăm.

Ne-am imbarcat repede în elicopter și am zburat peste frontieră, în direcția indicată. După un zbor de aproximativ 2 ore, comandantul elicopterului a dat ordinul de parașutare. Elicopterul a rămas în suspensie deasupra unui

teren muntos iar noi am sărit pe pământ. În timpul zborului, eu, împreună cu aviatorul-coordonator, am fixat pe hartă locul unde vom face blocajul pe drumul de munte și unde, după aceea, vom sta un anumit timp, așteptând elicopterul care să ne ducă înapoi. Pentru toată operațiunea erau prevăzute nu mai mult de 24 de ore. Am sărit pe pământ iar elicopterul a zburat mai departe să-l parașuteze pe aviatorul-coordonator într-un alt loc, undeva la o distanță de 6-7 kilometri de noi, deoarece el urma să asigure sprijinul de aviație nu numai pentru grupul nostru ci și pentru detașamentele de diversiune din vecinătate. Aceste grupuri probabil că îndeplineau sarcini similare dar nu ni se permitea să știm acest lucru.

Am rămas singuri, nu departe de drumul de munte pe care trebuia să-l minăm și să-l aruncăm în aer, pentru a tăia posibilitatea plecării spre Pakistan a tehnicii de luptă afgane. La venirea nopții, am început să amplasăm încărcătura de explozibil în locurile pe care le stabilisem încă din timpul zilei. Lucram repede și organizat. În afară de asta, am mai minat câteva stânci ale muntelui de alături, pentru ca, în timpul exploziei, blocurile de piatră să blocheze drumul printr-un zid de netrecut. Conform ideii comandamentului, aceste blocaje trebuiau să oprească înaintarea unităților afgane, care nu fuseseră dezarmate și care îi erau devotate lui Amin. Iar, în continuare, acestea trebuiau să fie bombardate din aer de către avioanele și elicopterele noastre. Mai pe scurt, am minat totul, am fixat detonatoarele și am început să așteptăm ordinul pentru explozie. Am raportat prin radio că suntem gata iar undeva, pe la ora 5 dimineața, a urmat ordinul pentru explozie, am apăsât pe buton și totul a sărit în aer. Drumul de munte parcă nici nu existase. De sus vedeam totul foarte bine.

În continuare, trebuia să primim ordinul de retragere la o distanță sigură și apoi, să așteptăm ordinul pentru evacuare. Acesta era același loc, în care fuseserăm parașutați din elicopter, însă locul putea să fie și schimbat, de aceea era necesară confirmarea timpului și locului unde va sosi elicopterul pentru a ne lua. De undeva, nu prea departe, de după lanțul muntos cel mai apropiat se auzea sunetul exploziilor, împușcăturilor și canonadele. Probabil

că la vecinii noștri lupta era în plină desfășurare. Ochii s-au umplut de lacrimi de îngrijorare. Ce o fi cu ei? Care era situația acolo?

Știam că băieții noștri varsă sângele, undeva foarte aproape... Deja ne gândeam pe ce cărare de munte este mai bine și mai repede să ajungem la ei pentru a le acorda ajutor, desigur, în cazul în care va veni un astfel de ordin de sus. În aer se învârteau avioanele aviației noastre de asalt. De asemenea, se vedeau câteva elicoptere de luptă. Să dea Dumnezeu ca ei să fie evacuați la timp... ei, și noi, desigur.

Brusc, de după o terasă de unde începea urcușul în serpentină până la locul blocajului, au apărut două mașini blindate (BTR), care mergeau încet în sus. În urma lor se mișcau mașinile de transport cu tunurile fixate. Probabil că erau rămășițele unei unități afgane de artilerie. Uite, m-am gândit, a început și la noi. Imediat am dat ordin radiotelegrafistului să raporteze comandamentului despre mișcarea adversarului pe drumul nostru. Răspunsul a fost unul scurt: „V-am înțeles, așteptați indicații”...

Interesant! Ce fel de indicații să mai fi așteptat??? Doar trebuia să ne evacueze de urgență. De la comandament așteptam un singur lucru - să ne comunice zona de aterizare a elicopterului.

Eram doar doisprezece oameni, înarmați cu automate, două aruncătoare de grenade, fiecare cu câte cinci grenade F-1 (grenadă de apărare), și fiecare mai avea câte un pistol. Despre gloanțe îți era frică să vorbești și să te gândești, pentru că erau doar câte trei seturi de luptă, ceea ce ajungea pentru aproximativ 15-20 minute de luptă. Iar mai departe? Spre noi se îndrepta echivalentul unei divizii de artilerie. Era bine dacă aceste tunuri nu puteau trage în sus, asta însemnând că ele nu erau un pericol pentru noi. Iar dacă adversarul avea aruncătoare de mine, acestea, până una alta, nu se vedeau. E adevărat: adversarul nu ne observase încă, iar poziția noastră ne avantaja din toate punctele de vedere: noi eram sus, ei jos; noi îi vedeam, ei pe noi, nu. Doar că situația nu putea să dureze.

Vorbind, nu știu de ce, în șoaptă, am transmis prin telegraf ca, de urgență, să întrebe comandamentul ce

trebuia să facem în situația dată. Ne-a răspuns doar piuitul aparatului și paraziții bruiajului radio. Asta era... o încurcasem! Din afirmația „comunicațiile reprezintă nervii armatei” rămăseseră doar nervii.

Între timp afganii s-au oprit în fața blocajului de pe drum și au început, încet-încet, să iasă din mașini și să se uite în jur.

Mitralierele de calibru mare de pe blindate au început să se învârtă pe turelele lor și, prin intermediul înălțătoarelor, să examineze totul în jur. Iar înălțătoarele lor erau puternice, în orice caz, pe noi puteau să ne observe fără probleme. Am dat ordin băieților mei să se ascundă și să nu se miște. Ei, abia acum mi-am dat seama că trebuia să urcăm mai sus, chiar sub defileu. Puteam să ne angajăm în luptă, dar nu primisem ordin în acest sens. Dar cum să ne retragem? Cine putea să se gândească la faptul că, în cel mai important moment, vom rămâne fără legătura radio și că, încercând să o stabilim, vom pierde momentul favorabil pentru schimbarea poziției?

Mă uitam la băieți. Toți înțelegeau perfect situația însă nu se vedea frică în ochii lor. Observasem doar că degetele lor s-au albit strângând puternic patul armei. Străduindu-mă să vorbesc liniștit, le-am spus: „Nu trebuie să vă explic situația. O vedeți și singuri. Ordinul de retragere și evacuare nu a fost dat. Dar să nu rămânem aici așteptând moartea; vom fi observați și vor începe să ne împuște, ceea ce este echivalent cu sinuciderea. De aceea am luat o hotărâre. Toți să urce târâș pe munte până la defileu, dar nu pe cărare, deoarece ea se află sub urmărire. Acolo, mai departe se află un platou, unde ne-a lăsat elicopterul. Ne întindem în lanț, la o distanță nu mai mică de 10 metri, deoarece dacă vom fi la un loc, cu o singură salvă, pot să ne termine pe toți. Începeți mișcarea la comanda mea. Dacă adversarul ne va observa, atunci facem un salt înainte pe munte, până la defileu. Este clar?”

Pentru subordonații mei, desigur, totul era clar, dar pentru mine nu... Să intru în luptă sau nu? Când să deschid focul? Nu știam răspunsul la aceste întrebări, dar trebuia să răspund. „De deschis focul doar de la distanță mică și direct”, le-am spus, „iar în cazul în care ne vor ataca,

gloanțe fiind puține, să trageți cu foc direct, izolat”.

Doamne, și parcă dinadins era o vreme cu soare, senină.

Măcar de-ar fi fost puțin înnorat sau ceață, ca să putem pleca, fără a fi observați, spre un loc mai protejat. Noi ne îndeplinisem sarcina primită, aruncasem drumul în aer, blocasem mișcarea, și raportasem despre înaintarea adversarului pe respectivul drum. Dar ce mai urma?... L-am chemat pe radiotelegrafist alături de mine și i-am dat ordin să cheme în permanență comandamentul prin stație.

Pe furiș, urmăream acțiunile afganilor de pe drum. Cercetau blocajul, probabil că se gândeau, cum să-l elimine. Dar eliminarea lui era foarte complicată, deoarece exploziile noastre scosese definitiv din funcțiune drumul și ar fi avut nevoie de câteva zile pentru curățarea blocajelor, și asta doar cu ajutorul tehnicii grele.

Între timp, pe drum se adunase tehnică militară creându-se un ambuteiaj. Nu se mai putea nici trece, nici întoarce. Acum era cel mai potrivit moment pentru a efectua un atac cu rachete și bombe din aer nimicind trupele adversarului. Însă unde era aviația noastră??? Până să se piardă legătura reușisem să transmit că în acest loc este o mare concentrare de tehnică militară. M-am întrebat dacă, nu cumva, cele raportate de mine n-au fost auzite.

Mi-am amintit, totuși, că auzisem cum la Statul Major fusese primit raportul meu și, înainte de întreruperea legăturilor, se ordonase să se aștepte indicațiile pentru retragere.

Peste câțva timp afganii au început să tragă cu mitralierele de pe blindate asupra stâncilor aflate de-a lungul drumului încercând probabil să descopere grupul diversionist care a organizat blocajul sau să-l lichideze pe aviatorul-coordonator, pentru ca acesta să nu poată îndrepta focul aviației asupra lor. Erau pricepuți, este adevărat; probabil comandantul lor învățase la noi în vreo școală militară. Trăgeau câte o rafală lungă de-a lungul cărării muntoase și urmăreau dacă există vreo mișcare sau nu. Sperau că, după aceste rafale de mitralieră, nervii noștri să nu mai reziste și să ne dăm de gol, fie urcând pentru a pleca prin defileu, fie deschizând focul. L-am rugat pe Dumnezeu ca afganii să nu înceapă să scotocească

povârnișurile învecinate, caz în care ne-ar fi observat cu siguranță și nu am fi putut pleca fără o luptă corp la corp.

Important era ca nervii noștri să reziste și să nu ne trădăm înaintea de vreme. Dar cum urcăm? Imediat ne-ar fi observat. Trebuia să distragem cumva atenția adversarului și, în acest timp, să urcăm în sus scoțând grupul dintr-o posibilă confruntare.

După câțva timp, pe drum s-a produs agitație. Uitându-mă mai atent m-a apucat groaza: făcându-și loc printre mașini, afganii aduceau aruncătoare de mine ușoare. Era sfârșitul! Doar aruncătoarele de mine puteau să tragă asupra povârnișurilor muntoase iar, dacă ar fi aflat amplasamentul exact, în câteva minute în locul nostru n-ar mai fi rămas nimic.

Nu credeam că vor trage orbește, fără a ști amplasamentul nostru exact. Și afganii credeau la fel deoarece peste un timp oarecare vreo 50 de oameni s-au aliniat de-a lungul drumului și au început să urce pe povârniș. Erau în flancul nostru, la o distanță de vreo 200 de metri. Acționând orbește, pur și simplu scotoceau locul, cercetând zona, se mișcau tot mai aproape de locul în care eram ascunși. Numai o minune ne putea salva... Dar de unde să vină această minune...???

Tot felul de gânduri îmi treceau prin minte. Trebuia luată o hotărâre, dar ideile care-mi treceau prin cap erau una mai absurdă decât cealaltă. Iar să stai culcat în spatele unui morman de pietre, la 300 de metri de adversar, riscând să fii descoperit și nimicit cu aruncătoarele de mine era de-a dreptul sinucigaș! Cu toate acestea, trebuia să așteptăm... Să așteptăm momentul în care, în sfârșit, aviația noastră va bombarda inamicul, iar noi, acoperiți de zgomotul bombardamentului, am putea ajunge la defileu iar de acolo la locul în care ne lăsase elicopterul. Fusesse discutată o astfel de variantă stabilindu-se ca, în cazul unor situații neprevăzute, să ne mișcăm spre locul de parașutare și să așteptăm elicopterul. Dar dacă au uitat de noi? Mi-am dat seama că astfel de gânduri erau un semn că începea panica... iar panica nu putea fi combătută decât prin acțiune.

M-am târât mai aproape de băieți și am început să le

povestesc la ce mă gândisem înainte: că nu puteam să ne deplasăm până la defileu pentru că am fi fost descoperiți și terminați cu o salvă de bombardament și, sub acoperirea ei, să fugim spre defileu.

Dacă totuși, eram descoperiți în timpul scotocirii, urma să intrăm în luptă. Trei voluntari urmau să acopere retragerea iar ceilalți, printr-un salt fulgerător, trebuiau să ajungă la defileu. Le-am explicat subordonaților că cel mai important lucru era să menținem adversarul la o distanță mică, de aproximativ 50 de metri, astfel încât aruncătoarele lor de mine să nu poată trage în noi de teamă că îi nimeresc pe ai lor.

Se părea că totul era clar. Trei dintre subordonații mei erau deja gata să acopere retragerea restului grupului. Acum rămânea doar să așteptăm. Radiotelegrafistul chema în permanență comandamentul prin stație, dar ca răspuns era doar tăcerea. M-am târât mai aproape de el pentru a încerca să văd de ce nu exista legătură. Am cercetat stația, se părea că totul era în regulă, toate beculțele de control erau aprinse însă ceva nu mergea: indicatorul antenei arăta „0”, iar acest lucru înseamnă că am rămas fără antenă. În aceste condiții, stația de radio putea lucra doar la distanță de 500 de metri, nu mai mult. Cum și când se stricase nu se știa, iar să te ocupi de repararea ei nu era timp! Dar nu exista nici siguranța că aveam suficiente cunoștințe de electrotehnică pentru a găsi și elimina problema.

Între timp lanțul format din soldați afganii verificase o porțiune a povârnișului și se aliniase pentru scotocirea alteia și ajungând exact la locul unde ne aflam noi. Se părea că nu puteam evita ciocnirea și trebuia să tragem. Am făcut semn lunetistului să-i lase pe afgani cât mai aproape și dintr-un singur foc să fie lichidat comandantul. Încă în timpul cursurilor de pregătire psihologică ni se băgaseră în cap informații despre punctele slabe ale unui posibil adversar. În timpul luptei, starea de spirit a soldaților trebuie menținută la un anumit nivel dar, la un moment dat, ea poate să se schimbe brusc de la curaj la lașitate, de la vitejie și spirit de sacrificiu la panică. La afgani, așa cum fusesem învățați, punctul slab îl constituia

comandantul, pe care aceștia îl privesc ca pe un Allah și ale cărui indicații le execută necondiționat. Din momentul în care îl lichidezi pe comandant, subordonații rămân complet dezorientați.

Dacă toate acestea erau doar teorii, urma să vedem cum era practica. Lanțul s-a apropiat de noi tot mai mult și iar lunetistul s-a uitat la mine în așteptarea ordinului de deschidere a focului. Până la adversar erau vreo douăzeci de metri; am ridicat degetul mare în sus, aceasta însemnând ordinul „Foc”. Peste câteva secunde a răsunat împușcătura lunetistului iar comandantul afganilor a căzut.

Imediat am deschis focul... Începuse. L-am ochit pe cel din margine și am tras două focuri izolate spre picioare, pentru ca să nu fugă, aveam nevoie de el în viață și nu departe de noi, asta era garanția siguranței noastre în fața focului aruncătoarelor de mine.

Adversarul nu s-a așteptat la un astfel de atac prin surprindere și cei ce au supraviețuit în urma focului nostru s-au aruncat imediat la pământ și au început, târâș, să se ascundă după pietre. Câțiva dintre soldații adversarului au și rămas așa, zăcând nemișcați. Am încetat să tragem și am așteptat. Între timp, încet-încet, ne-am târât în alte ascunzători. Acest lucru se numește „schimbarea poziției de tragere”, pentru a-l zăpăci pe adversar în cazul în care acesta ar trage foc asupra locului de unde trăseserăm noi anterior.

Din mitralierele a două blindate s-a tras asupra noastră o rafală lungă cu zece metri mai sus. Acest lucru înseamnă că drumul în sus era tăiat deoarece se află sub foc de mitraliere. Până una alta, lucrurile nu decurgeau așa cum ne-am fi dorit. Am tăiat calea lanțului afgan de soldați iar mitralierele de pe blindate ne-au blocat retragerea spre defileu. Am început să mă gândesc cu înfrigurare ce este de făcut în continuare. Până una alta, ne-am blocat unii pe alții, dar adversarul avea o superioritate cantitativă iar această superioritate urma să-și spună cuvântul în scurt timp. La capătul drumului, am văzut că un grup format din aproximativ 15 oameni începea să urce spre defileu și, dacă ei ajungeau la platoul de sus, puteau liniștiți să ne atace din spate. Iar aceasta ar fi însemnat o încercuire

totală. Am strigat aruncătorilor de grenade să lovească blindatele și, imediat m-am dojenit gândindu-mă că trebuia să fac acest lucru mai devreme. Dar când? M-am liniștit amintindu-mi că mai devreme, temându-ne să nu fim descoperiți, n-am putut să ne scoatem capetele de după pietre. Imediat le-am dat celorlalți ordinul să se pregătească de asalt, excepție făcând cei din grupul de acoperire.

În momentul în care au răsunat salvele aruncătoarelor de mine și am observat că o mașină blindată s-a aprins, am dat comanda de a începe asaltul spre înălțime. Grupul de acoperire a deschis focul asupra lanțului culcat al afganilor, iar ceilalți am urcat fulgerător la defileu. În momentul în care am atins culmea, am început să tragem asupra inamicului, pentru ca grupul de acoperire să poată ajunge la noi. Acum este ușor să stau și să scriu „am atins culmea și am deschis focul”, atunci însă... Respirația era accelerată. Inima bătea atât de tare încât o auzeam sunând în urechi, însă n-aveai timp să-ți vii în fire și să începi să respiri normal deoarece, prin foc, trebuia să asiguri retragerea grupului de acoperire. Cu toate acestea, focul nostru asupra lanțului de afgani culcați a permis unuia să ajungă până la culme... Doi au rămas să zacă acolo jos. Moartea lor ne-a salvat viața. Lacrimile au năvălit în ochi, în gât simțeam un nod iar în loc de voce se auzea un hârâit răgușit. Iată cât de sălbatici pot deveni soldații în timpul luptei. Îți era frică să te privești în oglindă, te-ai fi îngrozit și ai fi putut pierde darul vorbirii pentru tot restul vieții.

Dar lupta încă nu se terminase și trebuia, într-un timp scurt, să duc grupul din zona de contact cu adversarul în care se trăgea, în zona presupusei evacuări. Dar cum să te miști pe porțiunea muntoasă, când afganii au început deja să tragă asupra noastră cu aruncătoare de mine? Focul era atât de intens, încât nu putea fi vorba despre o înaintare. Ce-i drept, ei nu știau cu exactitate unde ne aflăm deoarece defileul rămăsese în urmă, și trăgeau doar în direcția posibilei noastre înaintări. Cu toate acestea, minele aterizau aproape de tot. Ne-am ascuns după bolovani și am început să așteptăm încetarea tirului de artilerie. Conform regulilor luptei, după un astfel de tir în mod obligatoriu,

urma să înceapă cercetarea terenului. Dar ce puteam face? Tirul a încetat. M-am ridicat repede și am dat ordin ca, prin salturi scurte, grupul să se miște în direcția teraselor muntoase învecinate. Acolo ne lăsase elicopterul și acolo, conform înțelegerii, în eventualitatea unei întreruperi a legăturii cu noi, trebuia să vină elicopterul. Așa a fost planificat din timp. Cum să menții zona dacă ai pe urmele tale un adversar de cinci ori mai numeros? Nu aveam o altă soluție decât să ocupăm o poziție defensivă în cerc și să o menținem până la sfârșit, așteptând elicopterul. Dacă nu va veni? Acest gând se învârtea în minte cu insistență...

Am ocupat poziția defensivă în cerc. La timp, deoarece dinspre defileu deja se iveau capetele adversarilor. Am strigat băieților că trebuie să rezistăm până la ultimul glonț, deoarece nu avem unde să ne retragem, și să așteptăm evacuarea. Dacă ar fi sosit elicopterul, atunci prin foc de mitraliere el ar fi curățat locul și ne-ar fi ajutat să alungăm adversarul la o distanță sigură.

Împreună cu radiotelegrafistul, mă afluam chiar la marginea platoului, dincolo de noi era o prăpastie. Gata! A început schimbul de focuri care, din ambele părți, ba se intensifica, ba se oprea.

Păstram gloanțele, încercând să trag țintit. Afganii n-au pornit la atac încercând probabil, să acumuleze forțe, și știind, cu exactitate, câți eram și unde eram concentrați.

Brusc, deasupra capetelor noastre, cu viteză mică, au trecut două avioane ale aviației de asalt și au început să bombardeze drumul spre defileu, unde organizasem blocajul. Acolo era acumulată o mare parte din tehnica militară a adversarului.

Același lucru îl vedeau și afganii, dar nu s-au desprins de noi. Ce puteau face? Nu puteau coborî de pe munte pentru că acolo bombardamentul era în plină desfășurare. Trebuia să aștepte deznodământul. Totuși, după câțva timp, am observat că încep să se târască înapoi. Mi s-a pus un nod în gât și am amețit: rămăsesem doar șase. Doar o minune ne putea salva! Iar această minune a apărut nu sub forma unor îngeri înaripați ci sub forma unui... măgar obișnuit. Cum apăruse acesta pe platou și de unde venea, nimeni nu știa. De fapt, nu măgarul în sine era salvarea noastră ci

ceea ce purta el în spate: stația aviatorului-coordonator. Stația era destul de grea și de aceea, pentru a n-o târî, pentru a-i fi mai ușor, ofițerul făcuse rost de undeva de măgar și i-a pus acestuia o povară în spinare. Iar el, probabil, murise. Radiotelegrafistul meu a înțeles imediat ce trebuie să facă, s-a ridicat repede pentru a prinde măgarul și imediat a căzut răpus de o rafală de automat. Am aruncat o grenadă în locul de unde au tras și am tras o rafală în direcția măgarului. Am nimerit, deoarece animalul a căzut pe o parte și a început să-și miște în convulsiv picioarele. Printre gloanțele care şuierau (de obicei, gloanțele scot un sunet care seamănă mai mult a piuit) în jurul meu, m-am târât spre el.

Instinctiv simțeam că băieții rămași în viață mă acopereau cu foc și asta îmi dădea putere. M-am târât la măgar. Era încă în viață dar groaza morții se vedea în ochii ieșiți din orbite. Îmi era milă de el și, ca să-i curm suferința, l-am împușcat în cap. Apoi, folosind corpul lui ca adăpost față de rafalele de automat, am început să mă ocup de stație.

Într-adevăr era o Minune, și ea funcționa. Mi-am pus o cască și am auzit cum este chemat aviatorul-coordonator al nostru, care murise. Mi s-a uscat gura. Însă cu toate astea, am apăsât pe butonul de apel și, cu voce neomenească am strigat, mai exact am urlat în eter, acoperind zgomotul luptei din apropiere: „Sunt al șaptelea (acesta era indicativul nostru), omul vostru a murit. Așteptăm elicopterul. Lupta este în desfășurare, nu se știe cât timp rezistăm”.

La celălalt capăt au fost câteva secunde de tăcere, apoi, probabil, sensul a ceea ce am transmis a fost înțeles, acum se studia planul de luptă și se preciza ce fel de grup este acesta al șaptelea. După o pauză scurtă am auzit: „Elicopterul a zburat după voi într-o zonă nouă dar nimeni nu s-a prezentat”. Le-am explicat că noi ne aflăm în zona veche de aterizare, că duceam o luptă foarte strânsă iar aviația bombardează blocajul făcut de noi; ordin pentru redislocare nu am primit deoarece s-a stricat stația iar jumătate din grup a murit deja și nu se știe cât ne vom menține. Deodată am înțeles că vorbesc singur. „Gata s-a

terminat... mi-am spus și această stație s-a stricat”, deoarece din corpul ei atârna o schijă mare de la o grenadă sau mină. Capul îmi suna ciudat, totul se întunecase.. în gură simțeam un gust sărat neplăcut... totul a început să plutească...

Brusc mi-am simțit corpul ușor. Era liniște. Pluteam printr-un tunel rotund... pereții erau tapițați cu o țesătură roz amintind catifeaua, gămăliile niturilor care țineau țesătura erau aurite... o stare de fericire și calm... În față tubul se termina și am văzut o scară, și ea aurită sau din bronz, iar sus o deschizătură sub formă de chepeng. M-am apropiat plutind și am văzut cerul înstelat al nopții. Am vrut să trec prin această deschizătură dar parcă m-am lovit de o peliculă străvezie, invizibilă, parcă aș fi fost într-o bulă de aer. Am apăsat pe această peliculă străvezie dar am fost tras înapoi...

Deodată am auzit o voce liniștită care-mi spunea: „Încă nu ți-a venit vremea, întoarce-te”...

Un frison mi-a străbătut tot corpul. Eram în elicopter.

Stăteam întins pe o targă suspendată în timp ce elicopterul era zdruncinat. În gură aveam un gust ca de plumb. Am intrat în panică: „Nu mai am piciorul drept?! Nu-l simt!!!... Oare chiar l-au amputat?” Nu puteam să ridic capul pentru a vedea. Am încercat să strig ceva, dar dintre buze a ieșit doar un geamăt. Deasupra mea s-a aplecat infirmierul și mi-a pus pe buze o bucată de vată muiată în apă. Am apucat-o cu lăcomie și am simțit cum iau prima înghițitură de lichid, chiar nu una întreagă. Simțeam că deja pot să vorbesc și am întrebat: „Piciorul? Piciorul meu?”, „Nu te agita, mi-a răspuns infirmierul – piciorul este la locul lui, cel care te-a preluat de pe câmpul de luptă ți-a făcut o injecție cu anestezic în piciorul care a fost atins puțin de o schijă de grenadă. Ai suferit, probabil, o contuzie deoarece ai fost aruncat de valul de explozie pe pietre. Va trece anestezia și îți vei simți piciorul”. Am început să-mi aduc aminte tot ce se întâmplase cu mine. Însemna că încă nu-mi ieșisem din minți. Aveam lacrimi în ochi, însă nu plângeam, pur și simplu lacrimile curgeau pe obraji calde, plăcute, liniștitoare. Am aflat de la infirmierul care le știa pe toate, că zburăm „acasă”, din grupul meu rămăsesem în

viață doar eu... Iar lacrimile curgeau mai departe... Cum puteam să mai trăiesc după toate cele întâmplate?

În mod intenționat nu dau numele tovarășilor mei care au murit acolo. Nu am de ce, sunt cu toții în memoria mea. Nu-mi place stilul pompos și bombastic de desfășurare a ceremoniilor funerare și a diverselor onoruri post-mortem. Îmi era sortit să trăiesc mai departe, conform destinului meu. Îmi spusese vocea de acolo, din tunel și înseamnă că așa trebuie să fie. Dacă aș fi povestit cuiva nu m-ar fi crezut și, de altfel nici nu avea sens să povestești! Cu atât mai mult cu cât exista, ca de obicei, ordinul categoric al comandamentului: „Nu povestești nimănui nimic, totul este secret”. Iar, ca de obicei, dacă rămâi în viață după executarea misiunii de luptă, imediat ți se spune că nu ai voie să povestești nimănui nimic... Probabil că acesta era destinul meu.

Nu știu cum de nu mi-am ieșit din minți după tot ce am trăit, însă știu un singur lucru: ceea ce am văzut în timpul zborului meu din tunel a fost starea de moarte clinică, înseamnă că am fost la limita dintre viață și moarte, am văzut acea limită, am simțit-o, am simțit atingerea ei. Înseamnă că asta era un semn de sus! Mai târziu, am citit undeva că mulți dintre cei care, s-au aflat între viață și moarte, au văzut aceeași imagine... zborul din tunel... scara... deschizătura prin care se vede cerul înstelat... și întoarcerea la viața de mai înainte, după vocea care spunea „Încă nu este timpul”... Nu știu exact dar, parcă, cineva chiar a încercat să dea acestui fenomen un temei științific. Ceea ce știu este că mie mi s-a întâmplat așa cum am descris.

Despre asta nu am povestit nimănui în acea perioadă. Îmi era teamă că mă vor considera în totalitate nebun și mă vor demobiliza din cauza stării de sănătate precare. După reabilitarea medicală m-am întors cu serviciul în armată și am primit o funcție de conducere într-o companie de tanchiști. Peste câteva săptămâni am fost chemat, în mod oficial la Secția specială a Districtului Militar și mi s-a propus să trec testul de candidat pentru munca în cadrul organelor KGB. Gata, pentru mine începea o viață nouă. „Încă nu a venit timpul”, mi-au revenit în minte cuvintele

auzite în timpul zborului prin tunel. M-am liniștit spunându-mi: „voi vedea dacă se va împlini ceea ce am visat atât de mult timp”.

Capitolul 4. Trecerea în serviciul KGB

Trebuie să menționez de la bun început că serviciul în cadrul KGB se deosebește în mod fundamental, de serviciul din armată.

În primul rând diferă însăși modalitatea de comunicare dintre ofițeri. Aici nu se obișnuiește să te adresezi conform gradului militar, este de dorit să o faci conform prenumelui (inclusiv numele tatălui – formă de adresare obișnuită în Rusia – n. tr.). Și cel mai important lucru: în armată îndeplinești o misiune de luptă și întotdeauna îți vezi în față adversarul real. Știi, exact și limpede, în cine să tragi și pe cine să lichidezi. Dar în KGB? Adversarul tău, așa cum acum se obișnuiește să se spună, „ținta” nu se vede. Este undeva în apropiere, trebuie să o identifici, să o descoperi și, cel mai important, să o vezi. Apoi să o neutralizezi, adică să o faci inofensivă.

Aici nimeni nu trage în tine, cu toate că în orice moment poți să ajungi într-o situație mortal de periculoasă. Principala ta armă în KGB nu este pistolul, ci mintea trează și calculată. Se pare că totuși legendarul F. E. Dzerjinskii (primul comisar al VCK-NKVD (VCK este „Comisia extraordinară rusă”, de aici au și început să ne numească după primele litere „CK” – cekiști – n. tr.), spunea adevărul atunci când afirma că cekist poate fi doar „un om cu capul rece, inimă fierbinte și mâini curate”. De aceea, în momentul intrării în serviciul KGB, erai verificat minuțios. Eu am fost nevoit să completez o mulțime de formulare și să răspund la un număr și mai mare de întrebări referitoare la copilăria și tinerețea mea, cine sunt părinții și prietenii mei. Evident că toate acestea erau verificate și răsverificate. Nivelul cunoștințelor mele de cultură generală a fost și el verificat prin intermediul testărilor. La începutul anilor '80, în URSS testele nu se utilizau atât de mult, însă în cadrul KGB ele deja existau. Așa că toată ziua răspundeam la întrebări prostești, după părerea mea.

Trebuia să răspunzi repede, fără a sta pe gânduri și să nu încerci, prin răspunsurile tale, să-i faci pe plac celui care întreba. Dar ce puteai răspunde la o astfel de întrebare: „Cum ați reacționa în cazul în care în fața dumneavoastră s-ar dezbrăca o fată frumoasă și v-ar propune relații intime?”. Știți ce am răspuns eu? Am răspuns ca un militar și cu o nuanță de patriotism: „Dacă Patria va ordona, atunci voi răspunde cu reciprocitate, conform întregului program, și nu voi face de rușine înaltul titlu de cekist”. Au fost, desigur, și alte întrebări interesante, dar toate astea au rămas în trecut. Când generalul, șeful Secției speciale al districtului militar, a citit acest răspuns, și-a scos ochelarii, s-a șters la ochi (nu știu dacă încerca să-și stăpânească râsul sau groaza) și mi-a spus că dacă voi avea o atitudine serioasă față de astfel de ordine ale Patriei, atunci totul va fi bine.

Corect, desigur. Faptele mele de luptă erau cunoscute comisiei de admitere, însă despre acestea, nu se știe de ce, nimeni nu întreba, iar dacă ar fi întrebat, atunci eu, așa cum se spune, aș fi spus tot ce aveam pe suflet. De aceea, probabil, nu m-au întrebat.

Finalul întregii verificări a fost că, peste câțva timp, a sosit Ordinul

Ministrului Apărării al URSS referitor la detașarea mea, pentru continuarea serviciului, la dispoziția Președintelui KGB al URSS.

Asta a fost tot. În sfârșit visul meu se împlinea. Completam rândurile celei mai puternice, pentru acele vremuri, secrete și legendare organizații - KGB. Acum, adversarul meu nu mai era soldatul înarmat până în dinți al unei armate străine, ci maestrul deștept, iscusit și vicleni ai „pelerinei și pumnalului”, agenții CIA și ai altor țări ai „principalului adversar”. Sub termenul de „țările principalului adversar” se înțelegeau, în primul rând, SUA, Anglia și RFG și, abia pe urmă, celelalte țări care intrau în blocul NATO.

Dar cum se prindeau spionii? Stăpâneam, cu măiestrie, toate genurile de arme precum și tactica de luptă. Dar despre spioni știam doar din cărți și filme. De aceea, la 1 decembrie 1980 trebuia să mă prezint în orașul Novosibirsk

și să urmez cursurile superioare de contrainformații militare. Această școală era atât de secretă încât, dacă spuneai oricărui taximetrist să te ducă la „casa mirilor”, atunci, fără greș, te ducea la acea clădire, care se afla aproape în centrul orașului. Printre locuitorii orașului Novosibirsk școala de contrainformații militare era cunoscută ca și „casa mirilor”. De ce și cine a numit-o așa, a rămas un mister până în zilele noastre!

Cursurile durau timp de exact un an. Și pe parcursul acestuia trebuia să asimilezi dexteritățile ofițerului de contrainformații.

Studiam multe obiecte, atât lecții teoretice cât și practice, dar cele practice ne plăceau mai mult. Însă practica fără teorie este imposibilă. La dispoziția noastră era o bibliotecă enormă, în principal cu materiale secrete referitoare la felul în care au fost prinși spioni ai serviciilor de informații străine în diferite perioade.

Citeam cu încântare aceste materiale deoarece se deosebeau de romanele polițiste datorită autenticității acțiunilor. Aici am înțeles un lucru: că în spionaj și contraspionaj nu există niciun fel de tipare. În cazul în care un spion era demascată și prins, se constata că modul în care el acționase nu semăna cu al altora. Întotdeauna trebuia inventat ceva nou și în afara standardelor. Dar cum se poate face acest lucru? Soluția, într-o situație complicată de spionaj și contraspionaj, nu vine la tine de la sine. Trebuie să gândești și să studiezi amănunțit și în permanență, o mulțime de variante de comportament. Iar, pentru ca aceste variante să ți se contureze, trebuie să ai o rezervă mare de informații. De aceea eram nevoit, zile și nopți, să citesc multă literatură de specialitate.

Sistemul de contrainformații militare este întemeiat pe principiul obiectivului. Un colaborator operativ deservește unul sau mai multe obiective militare, în strictă dependență de numărul efectivului personal și al sarcinilor de luptă ale subunității. De regulă, un lucrător operativ numit nou în funcție se prezintă comandantului unității militare. Lui i se repartizează un birou de serviciu separat și un mijloc de transport. Comandantul unității este la curent cu ce se ocupă ofițerul special, deoarece este informat prin ordinul

special al Ministrului Apărării al URSS. Însă nu are voie să se implice în munca acestuia, nu îi poate da ordine, ci trebuie doar să-i acorde ajutor. De obicei, de modul în care se construiesc relațiile interpersonale dintre comandament și ofițerul special în cadrul obiectului depind multe în activitatea serviciului de contrainformații militare.

În continuare, ofițerul operativ trebuie să racoleze, în fiecare unitate, informatori și persoane de încredere de la care să primească informația despre posibilul comportament suspect al militarilor din unitate. De regulă, pe noi ne obligau să avem agenți și informatori atât printre cadrele de ofițeri și subofițeri, cât și printre soldați. Aceasta se făcea pentru ca „să se urmărească la timp situația operativă” în toate subdiviziunile unităților militare.

Dar cum să racolezi un agent? Sigur că poți să-l chemi pe soldat la tine în cabinet și să spui: „Soldat Ivanov, ești obligat să-mi raportezi despre tot ce se întâmplă la voi în companie sau în pluton”. Evident că soldatul va lua poziția de drept și va răspunde conform Regulamentului: „Am înțeles! Să trăiți!”. Tot așa de sigur este că nu-ți va relata despre neregulile existente la ei în subunitate, totul este foarte bine; despre încălcări ale regulamentului sau despre cine și când pleacă noaptea nemotivat sau folosește băuturi alcoolice. Dar chiar dacă ar povesti despre astfel de fapte, ce ar urma? Acest lucru nu ține de competența noastră, competența noastră este să prindem spioni. De aceea ofițerul operativ în timpul soluționării cazului, trebuie să se pună în locul spionului sau al diversionistului și să încerce să „modeleze” comportamentul acestuia.

La cursurile practice ne obligau să facem acest lucru. Trebuia să pătrundem pe un obiect concret și să aflăm cu ce se ocupă acolo, adică să obținem informația de spionaj. Dacă obiectivul era o uzină militară, atunci trebuia să aflăm ce anume fabrică aceasta. Dacă era un birou de construcții, atunci ce se construia acolo. Noi eram repartizați, din timp, câte doi oameni și ne dădeau, de exemplu, adresa unui institut de cercetări științifice (ICS). Bine că în Novosibirsk existau multe dintre institutele secrete de cercetări din domeniul apărării! Profesorii ne avertizau că organele de contrainformații de la aceste întreprinderi știau despre

sarcinile noastre de studiu și urmau să încerce să împiedice acțiunile noastre. Astfel eram obligați nu numai să inventăm cum să pătrundem în obiectiv și să aflăm cu ce se ocupă cei de acolo în realitate, dar și să punem acest lucru în practică. Pentru îndeplinirea misiunii ni s-au acordat 24 de ore. Sigur că, am fost înzestrați cu o oarecare tehnică de spionaj: magnetofone portabile, aparate de fotografiat în miniatură și lunete sub forma unor pixuri.

Împreună cu partenerul am decis să păcălim serviciul de contrainformații al obiectivului nostru și să nu pătrundem acolo, doar eram așteptați. Am mers la o oarecare distanță, pe lângă acesta, ne-am uitat peste gard și am început să urmărim mașinile care intrau și ieșeau pe porți. Orientându-ne după caracterul încărcăturilor, am stabilit că, în principal, producția care era scoasă în lăzi închise, avea inscripția „atenție, sticlă” și „a nu se răsturna”. Dar acest lucru nu spunea cine știe ce. Am așteptat sfârșitul schimbului de lucru și, împreună cu muncitorii, am plecat în oraș. Pe drum am început să ne uităm atent la un grup format din cinci oameni care discutau zgomotos, întrebându-se unde să meargă să bea „bere și încă ceva mai tare”, după o zi grea de muncă. Așa că, împreună cu aceștia, mai exact în urma lor, am intrat într-o cafenea și ne-am așezat la masa vecină. Am așteptat ca ei să bea și să se cherchelească și, apoi, să înceapă să discute cu voce tare problemele lor de producție. Nu a trebuit să așteptăm mult timp deoarece doi dintre ei au început să discute despre cine ascuțea mai bine sticlele. Despre ce fel de sticle era vorba și pentru ce era nevoie de ele? În toiul disputei unul a început să-l acuze pe celălalt spunând: „Astfel de lentile din care faci tu nu se vor potrivi la niciun înălțător. Cine lucrează așa cu sticla?” Aici tovarășii lor de pahar au început să-i dojenească pe certăreți, spunându-le să înceteze să vorbească despre muncă într-un loc public.

Astfel am clarificat totul. Pentru siguranță, i-am fotografiat pe lucrători cu aparatele portabile pe care le aveam, iar întreaga lor discuție referitoare la înălțătoare am înregistrat-o la magnetofon.

Aceasta pentru confirmarea surselor de obținere a

informației.

Seara târziu, raportam conducătorului nostru că am reușit să aflăm într-un timp foarte scurt, că această întreprindere produce înălțătoare pentru tehnica militară, probabil pentru armele lunetiștilor. Am fost lăudați.

Cu toate acestea, în momentul în care s-a făcut bilanțul am aflat că unii dintre colegii noștri de curs au fost „demascați” așa cum ne exprimăm în argou, sau identificați, în exprimare literară.

Am aflat că au mers direct la secția de cadre a obiectivului lor, sub pretextul angajării în serviciu. Pe parcursul discuției au încercat să afle ce gen de producție avea întreprinderea respectiva. Sigur că au fost imediat „identificați” și „arestați”. Cu toate acestea, am notat metoda lor, deoarece lucrătorii aparatelor de cadre sunt oameni care dispun de cea mai completă informație despre toate și reprezintă cea mai prețioasă sursă de informare. Și, de regulă, toți acești oameni sunt agenți ai organelor de contrainformații. Din acest motiv cu aceștia trebuie lucrat foarte atent.

La orele de tehnică specială eram învățați cum să mânuim aparatura de spionaj. Această tehnică este acum într-o cantitate și o varietate atât de mare, încât nu are sens să fie enumerată. Despre aceasta se scrie mult în cărțile polițiste și se arată în filme. Cel mai important lucru pe care l-am însușit la aceste ore, a fost modul în care se poate identifica omul care utilizează această tehnică.

Principala mea specialitate sunt contrainformațiile. Pentru a fi un bun ofițer în acest domeniu, trebuie să stăpânești la perfecție abilitățile unui spion. Urmărind cu atenție acțiunile unui ofițer de informații, „acoperit” de jur împrejur de tehnică de spionaj, am observat un lucru ciudat: era vorba despre o anume nervozitate, abia sesizabilă în comportamentul lui. Mi-am dat seama că dacă un spion este reținut iar asupra lui este descoperită tehnica de spionaj destinată obținerii de informații, atunci, conform Dreptului Penal, poate să fie arestat și acuzat de spionaj. De aceea, indiferent cât de tari sunt nervii spionului, întotdeauna, el se teme să nu fie prins în timpul utilizării tehnicii operative speciale.

Iar arta contrainformațiilor constă tocmai în a identifica și aprecia corect, conform unor semne aparte, abia vizibile în comportamentul omului, că acesta utilizează o tehnică specială.

De obicei spionul se străduiește să facă așa numitele „semne de carte”, adică să instaleze fel de fel de aparate de interceptare ascunse în locuri ferite și neobservate, care pot să înregistreze informația de la o anumită distanță.

În zilele noastre, toate serviciile de informații din lume primesc cea mai mare parte a informației de spionaj prin utilizarea tehnicii electronice speciale. În această situație nici nu este nevoie de un efort prea mare. Cei din serviciul de spionaj tehnic, de regulă, nu riscă nimic, ei stau în cabinetele lor speciale, curăței, beau cafea și urmăresc liniștiți, cum tehnica de spionaj adună, fixează și prelucrează informația. Însă ei uită că cele mai importante și mai prețioase secrete sunt ascunse atât de departe și atât de minuțios, sunt apărute de mijloace tehnice atât de puternice încât, în afară de om, nimeni nu are acces la ele. Iar cu omul care deține secrete, sau așa cum îi numim noi „purtătorii importanți de secrete”, trebuie să lucrezi, să vorbești și să comunici pentru a primi de la el informația care te interesează. Iar acest lucru este treaba spionajului de agentură. Spionajul tehnic poate doar să suplimenteze sau să ajute spionajul de agentură însă el, niciodată, nu va ocupa locul principal în activitatea de strângere de informații. Doar spionajul de agentură reprezintă cea mai efectivă și mai veridică metodă de obținere a informației în spionaj.

De aceea, dacă ofițerul de contrainformații sau cel de informații nu stăpânește anumite dexterități în lucrul cu oamenii, atunci nu are ce căuta în această activitate!. Noi trebuie să ne apropiem în așa fel de cele mai ascunse sentimente omenești și să jucăm atât de convingător cu acestea, încât el singur să ne povestească totul și să înceapă să lucreze pentru noi. Acest lucru se învață la o disciplină specială – psihologia operativă. Unul dintre profesorii de psihologie operativă ne-a spus: „Pentru a intra în sufletul omului, trebuie să-ți scoți încălțăminte, iar militarii, cizmele. Dacă fiecare va descoperi pentru el

sensul acestor cuvinte, atunci veți deveni buni ofițeri de spionaj”. Doar mai târziu, după câțiva ani de lucru practic în contrainformații, am înțeles ce forță spirituală se ascunde în spatele acestor cuvinte. Însă acest lucru l-am înțeles în felul meu, pentru că, așa cum el ne spunea, „fiecare trebuie singur să înțeleagă asta”.

La japonezi, dar nu numai la ei, există un astfel de obicei.

Când intri în templu, scoți încălțăminte. Înseamnă că trebuie să te dezbraci, metaforic, să fii gol în fața Creatorului. Omul trebuie să vadă și să simtă că ești în fața lui gol, curat, fără apărare și nepericulos. Doar atunci nu se va teme de tine, va începe să aibă încredere și să-ți facă confidențe. Pentru că, vrem sau nu, omul este „Homo sapiens” – „animalul rațional” – ceea ce înseamnă că în noi sunt sădite și instincte animalice. Iar primul și cel mai important instinct este cel de autoconservare. De aceea, atunci când te apropii de un om necunoscut sau de tine se apropie cineva necunoscut, instinctiv, te încordezi și te pui în gardă. În astfel de momente intervine instinctul de autoconservare, care acționează diferit de la individ la individ.

Nu știi la ce te poți aștepta de la cel care se apropie, dacă este periculos sau nu. Iar dacă este „gol” și „desculț”, înseamnă că nu este periculos și nu mai avem de ce să ne temem de el, îl putem lăsa să intre în sufletul nostru.

Aceasta este teoria, dar în practică apar diferențe de la caz la caz. Pentru a te descurca trebuie să ai, din naștere, darul de a atrage oamenii, de a-i face să vină spre tine. Iar acest dar nu-l poți învăța de la nimeni, îl ai, sau nu îl ai, de la Dumnezeu. Mergând mai departe, după ce ai obținut încrederea omului, este nevoie ca, încet-încet, să dobândești și informațiile care te interesează. Pentru asta folosești mijloace și metode de sondare operativă, dar le folosești cu multă atenție pentru a nu depăși anumite limite. De exemplu, în timpul unei discuții trebuie să știi să abordezi (sau să „arunci”) corect subiectul care te interesează. Trebuie să ai în vedere ca, niciodată, să nu abordezi subiectul care te interesează la începutul sau la sfârșitul discuției. El trebuie abordat la mijlocul acesteia

pentru că, de regulă, interlocutorul controlează, destul de clar mersul discuției, doar la începutul și sfârșitul ei.

Toate acestea ne erau predate la orele de psihologie operativă. De fapt nu ne învățau, ci doar ne dădeau noțiunile teoretice, toate celelalte trebuia să le aflăm din practică.

Cursurile de contrainformații ni se păreau interesante, aflam bazele unui lucru tainic, atrăgător și periculos. Despre spionaj s-au scris foarte multe cărți și au fost realizate destule filme. În general, un om cult este informat despre formele și metodele de lucru ale spionilor și contra-spionilor. Însă și aici există un avantaj pentru cei din profesia mea. Este vorba de acei oameni neștiuți sau anonimi, care lucrează pentru noi. În această categorie intră: agenții, rezidenții și deținătorii apartamentelor secrete și conspirative.

Despre ei nimeni nu știe, nici măcar colegul meu de muncă nu trebuie să-mi știe aparatul secret. Aceasta este o regulă de bază a conspirației. Iar pentru a respecta conspirația trebuie să știi să te întâlnești neobservat și în secret cu cei care te ajută. Tocmai de aceea eram cu mîgală instruiți în domeniul principiilor de efectuare a urmăririi și a contra-urmăririi, cu alte cuvinte, ne învățau cum să urmărim corect și cum să scăpăm de urmărire.

În astfel de situații există o mulțime de metode și mijloace, dar nu are sens să le descriu, deoarece ele se întîlnesc în toate romanele polițiste. Totuși, ar trebui menționate câteva care, nu o dată, în cazul unor operațiuni de spionaj complicate, ne-au salvat.

Este vorba de posibilitatea de a te transforma scoțându-ți repede hainele sau de a scăpa de sub urmărire folosind curți cu mai multe ieșiri, scări sau – și mai bine – locuri aglomerate, cu mai multe căi de acces.

Metoda de schimbare a hainelor este bună, însă numai în cazul schimbării tuturor hainelor. Astfel, dacă schimbi repede geaca/haina sau ceea ce ai pus pe cap, iar pantalonii și, mai ales încălțăminte rămân aceleași, un spion iscusit, care reține mai ales aceste ultime elemente, își dă seama de schimbare. De asemenea, în cazul acestei metode, trebuie să găsești locul în care, repede și fără a

trezi suspiciuni, să schimbi hainele. De aceea trebuie să studiezi foarte bine zona sau locul unde urmează să aibă loc operațiunea secretă, să stabilești din timp căile de retragere și să pregătești ascunzători cu îmbrăcăminte de rezervă. Cu cât locul este mai aglomerat, cu atât este mai ușor să te ascunzi în spatele trecătorilor sau în mulțime.

Și mai dificil este să urmărești un „obiectiv” anume sau, în limbaj profesionist, să efectuezi o „UE” (urmărire externă). Este o muncă extrem de dificilă care impune să-ți dedici întreaga forță fizică și psihică. Cel care se ocupă cu urmărirea (denumit și „spion de urmărire externă”) trebuie să întrunească mai multe caracteristici: un aspect neînsemnat, o memorie extraordinară, o mare rezistență, răbdare de fier, capacitate de reacție rapidă, vedere foarte bună, auz perfect, capacitate de a improviza și de a se orienta în orice situație.

Luând în considerare că apariția periodică a acelorași persoane poate să pună în gardă obiectul urmăririi, trebuie alternate mijloacele de deghizare personală: ochelari falși, geți care se pot întoarce pe dos, genți sau pachete care se restrâng, acoperăminte pentru cap care se pot schimba din când în când. La o urmărire foarte bună participă, de regulă, de la 3 la 8 oameni și câteva mașini. În fiecare dintre mașinile participante trebuie să fie până la 3 oameni, dintre care măcar unul să fie femeie. Agenții de urmărire comunică între ei, de regulă, prin radio. Însă, acest lucru fiind greu de făcut în prezența oamenilor, mai frecvente sunt situațiile în care ei sunt nevoiți să comunice prin intermediul unui cod vizual special, stabilit din timp, sau prin semnale vizuale convenționale.

Pentru trecătorul obișnuit toate aceste semnale trebuie să pară gesturi normale.

Semnificația gesturilor poate să fie:

- mâinile încrucișate la spate = „obiectul staționează”
- mâna stângă sprijinită de șoldul stâng = „obiectivul a întors la stânga”
- mâna dreaptă sprijinită pe șoldul drept = „obiectivul a întors la dreapta”
- o semi-rotire într-o parte cu aducerea unei mâini pe piept = „obiectivul traversează strada”

— o mână dusă la cap = „obiectivul s-a întors și merge în direcție opusă”

— ambele mâini ridicate la cap = „obiectivul a scăpat de sub control”

— privitul intens al ceasului cu simularea uimirii = „trebuie să fiu schimbat”

Orice comportament suspect al obiectivului, precum și contactele lui cu alte persoane se înregistrează cu un casetofon portabil (reportofon), iar la terminarea urmăririi, se fixează, se menționează cu exactitate în raport. Asta nu înseamnă, în niciun caz că, citind toate astea, să începeți să vă uitați pe stradă la trecători și, pe cei care țin mâinile la spate sau se sprijină pe șolduri, să-i considerați agenți de urmărire! Secretul nostru constă tocmai în asta: mascarea semnalelor sub niște gesturi firești ale oamenilor.

În timpul urmăririi unui pieton se folosesc următoarele forme:

1. Prin „lanț”. Obiectivul este urmărit direct doar de un singur agent, iar toți ceilalți, sub forma unui lanț întins, se află în spate, fiecare dintre cei care urmăresc orientându-se după cel din față.

Contactul dintre nuclee se efectuează prin stație sau cod vizual, iar distanța dintre ei depinde de circumstanțele externe concrete (pe străzile mai goale – mai mare, pe cele destul de aglomerate mai mică...). În cazul unei deconspirări a primului agent, locul lui este luat, imediat, de al doilea și, renunțând la contactul vizual, utilizează mijloace de camuflaj personale.

2. Prin „lanț dublu”. Varianta aceasta este utilizată pe străzile aglomerate, și ea se caracterizează prin faptul că cei ce urmăresc merg pe ambele părți ale arterei principale, din când în când trecând de pe o parte pe cealaltă a acesteia. Altă dată ei pot să meargă pe străzi paralele, observând obiectivul la intersecții și menținând legătura prin stație cu conducătorul grupului de urmărire.

3. Prin metoda „cu depășire”. În acest caz, cei ce urmăresc depășesc periodic obiectul urmăririi, acesta ajungând, în acest fel, între ei, ceea ce permite un control cât se poate de real și eficient.

4. „Cu intervenție”. Cei care efectuează urmărirea ocupă

(de regulă sunt transportați cu mașina) locurile favorabile pe presupusul drum al obiectivului și intervin activ în urmărire în diferite puncte ale deplasării acestuia. Această metodă este utilizată în locurile în care este foarte greu să nu atragi atenția asupra ta.

5. Prin „plasă”. Acest mijloc este utilizat de obicei în cel mai neplăcut moment, când obiectul urmăririi este pierdut din vedere.

Atunci întreaga zonă din apropiere este cuprinsă într-un fel într-un cerc care se strânge treptat. Acest cerc se strânge până când obiectivul va fi găsit, moment în care toți agenții se aliniază din nou în formă de lanț și continuă urmărirea.

6. „De aproape și cu asigurare”. Aflându-ne în locuri cu o concentrare maximă de oameni (gări, magazine, metrou...) putem să nu evităm apropierea de obiectul urmăririi, acțiune care, de obicei, se efectuează de unu-doi agenți, în timp ce alți agenți se află în exterior și controlează pasiv toate intrările și ieșirile care există. În acest caz, ca de altfel întotdeauna, nu se recomandă să dai nas în nas cu cel urmărit.

7. „Singulară cu transmitere”. Omul din grupul de urmărire intră, împreună cu obiectivul în cafenea, cârciumă, restaurant, se așează nu departe de acesta și, de obicei fără a intra în niciun fel de discuții, părăsește locația împreună cu urmăritul. După ieșire, clientul este „transmis” celorlalți, iar agentul care s-a expus în acest loc este scos, pe cât posibil, din acțiunea ulterioară de urmărire.

Uneori se întâmplă ca obiectul urmăririi, care a citit prea multe cărți polițiste și a privit filme cu spioni, cunoscând deja toate detaliile unei urmăriri să încerce să se „verifice”, adică să identifice dacă este urmărit. De regulă, tinde să identifice în apropierea sa persoane care apar permanent sau să descopere în acțiunile oamenilor care îl înconjoară unele ciudățenii. Acest lucru se numește „urmărirea de întâmpinare”.

Poți identifica singur dacă ești urmărit, utilizând suprafețe reflectorizante ale vitrinelor de magazine, tablouri lucioase de publicitate și alte suprafețe în care dacă privești poți vedea ce se face în urma ta. De

asemenea, se poate efectua contra-urmărirea de pe clădiri, din ferestrele apartamentului sau ale casei scărilor ori, pur și simplu, se poate întoarce capul. Spre exemplu, poți să te prefaci că privești mărfurile pe tarabă sau să imiți pierderea unui obiect oarecare. Se pot efectua „zigzaguri” bruște în deplasările pe care le faci, adică, să schimbi brusc tempoul și direcția mișcării, să părăsești cinematograful la începerea filmului sau să ieși repede din vagonul metroului chiar înaintea închiderii ușilor. Aici cel mai important lucru este să sesizezi reacția celor ce te înconjoară.

Urmărirea unei mașini aflate în mișcare amintește de urmărirea unui pieton. În acest caz, de obicei, sunt folosite câteva mașini, de diferite culori și modele, care nu ies în evidență, o parte din ele se mișcă pe străzi paralele și mențin legătura dintre ele prin radio. Este permisă urmărirea obiectivului pe parcursul a câtorva sute, cel mult câteva mii de metri, după care, obligatoriu, urmărirea este preluată de următoarea mașină. Pentru a evita surprize neplăcute, este nevoie să cunoști foarte bine toate posibilitățile tehnice ale mașinii tale (rapiditatea de creștere a vitezei, raza de întoarcere). De asemenea, trebuie luate în calcul particularitățile drumurilor din zonă, nivelul de măiestrie și obiceiurile șoferului.

Când un obiectiv cu experiență este foarte atent sau se teme de ceva, el poate să încerce să scape de un control la care se așteaptă, folosindu-se pentru aceasta de metode tipice, care se sprijină cel mai des pe: schimbarea ritmului, direcției și a tipului de mișcare; crearea în spatele său a anumitor bariere, adormirea vigilenței însoțitorilor. Foarte des, cu această ocazie, se folosesc trucuri ca:

1. Luping de durată în locuri aglomerate, cum ar fi metroul, piețe de haine, gări.
2. Utilizarea scărilor cu trecere, a apartamentelor sau curților și a tuturor celorlalte intrări de serviciu.
3. Schimbarea frecventă a mijloacelor de transport.
4. Trecerea, în metrou, de la o linie la alta.
5. Utilizarea rutelor de labirint.
6. Creșterea bruscă a vitezei după virajul de la colț de stradă, cu intenția de a-și pierde urma.
7. Părăsirea mijlocului de transport aflat în mișcare în

momentele scurte în care acesta pleacă.

8. Trecerea bruscă pe culoarea roșie sau pe sub bariera care se lasă.

9. Crearea, pentru însoțitori, a impresiei de mișcare într-o direcție bine cunoscută și devierea bruscă de pe ruta presupusă.

10. Intrarea și ieșirea din mijloacele de transport în comun în timpul închiderii ușilor.

11. Schimbarea aspectului exterior și a mersului în momentele scurte de pierdere a contactului vizual - se poate face în toaletă, într-o scară, la prietenii.

12. Agresivitatea evidentă la adresa ofițerului de informații identificat ca urmăritor, cu perspectiva izbucnirii scandalului.

La dispariția bruscă a obiectivului este de dorit să nu acționăm din impuls, ci așteptând puțin, să luăm sub control toate locurile în care acesta ar putea să apară. Adică să aplici plasa.

Toate acestea sunt teorii. Dar în practică? Dacă v-ați putea imagina câți kilometri am fost nevoiți să mergem pe străzile Novosibirskului! Și la început evident că nimeni nu reușea să urmărească obiectivul fără a fi observat sau să se ascundă în siguranță de urmărirea externă. De aceea ne forțau, până la automatism, să punem în practică cunoștințele teoretice primite. Și bine făceau! Numai că în situația noastră, întotdeauna trebuie să te controlezi, ca să n-o iei razna. Cu toate că nu am întâlnit personal, se spune că au existat cazuri când, după astfel de exerciții practice, la unii elevi ai școlii noastre apărea „mania urmăririi”. Tot timpul li se părea că cineva îi urmărește sau că ei trebuie în permanență să urmărească pe cineva. Unde erau pe urmă trimiși, apoi, „elevii tăcăniți”, putem să ne imaginăm. Mai degrabă, pentru o perioadă foarte lungă de timp, erau plasați în spitalul de psihiatrie.

În cadrul orelor pătrundeam și în tainele criminalisticii. Învățam să identificăm și să fixăm posibilele urme ale unei crime.

Era interesant de aflat cum pe orice suprafață, de care s-a atins omul poți descoperi amprente ale degetelor lui, pe care, apoi, să le scoți pe o peliculă lipicioasă specială.

Lucram, practic, cu diverse modele tehnice foto, cinematografice și audio. Studiam bazele criptografiei și ale artei codificării.

Practicând o astfel de ocupație, lumea ta se schimbă. Te simți stingher în mijlocul altor oameni, știind că ești înzestrat cu cunoștințe speciale, care pot, sau să le faci rău oamenilor, sau pot să-i ajute. Desigur, nu trebuie să arătăm anturajului apropiat ceea ce am fost învățați la școala de contrainformații. Aceasta este o mare taină care se află permanent în noi și care lasă o anumită amprentă asupra comportamentului și reacțiilor omului în diverse situații de viață. Tot timpul trebuie să ținem minte asta și să ne supraveghem comportamentul, iar acest lucru, evident, limitează acțiunile noastre și maniera de comportament în comunicarea cu prietenii, rudele și alți oameni care ne înconjoară. Doar în comunicarea cu colegii de serviciu putem să ne eliberăm de povară și, cumva, să ne relaxăm.

Am încercat, într-un fel, să-mi clarific sentimentele și senzațiile după ce am rămas în viață, printr-o minune, în Afganistan. Nu pot spune că am crezut foarte tare în Dumnezeu, acest lucru, în acel timp, era strict interzis de ideologia comunistă, cu atât mai mult cu cât eram membru al PCUS – Partidul Comunist al Uniunii Sovietice. Însă, în interiorul meu ceva îmi spunea că, în acest domeniu, lucrurile nu stăteau așa cum fusesem învățat.

Petreceam zile întregi în biblioteca secretă studiind dogmatica secretă, bazele creștinismului, islamului și iudaismului. La un moment dat, în catalog, am descoperit semne de carte și trimiteri la informația secretă referitoare la OZN (obiecte zburătoare neidentificate). Am citit toate articolele din bibliotecă și am înțeles că omenirea, până în acel moment, nu a reușit să înțeleagă cu claritate fenomenele supranaturale și inexplicabile.

În același timp îmi puneam întrebarea de ce o astfel de informație interesantă, despre obiectele zburătoare, este secretizată? Oare sursele noastre de informare în masă (care, în acel timp se aflau sub controlul minuțios și vigilent al cenzurii comuniste), nu pot să publice nimic despre asta? Înseamnă că aceste relatări sunt adevărate, dacă totul este

atât de secret.

Nu mai vorbesc despre faptul că, în arhivele secrete ale școlii, am descoperit lucrări nepublicate ale clasicilor marxism-leninismului, în care descriau punctul lor de vedere în privința problemei educației sexuale a tineretului și înțelegerea de către ei a fenomenelor supranaturale, precum și referiri la religie. Atunci am înțeles că nu în zadar am fost botezat în copilărie, iar bunica mă ducea la biserică și îmi povestea despre lumea de dincolo și despre Dumnezeu. Înseamnă că există, totuși, ceva adevărat în asta și nu în zadar destinul a decis să trăiesc după ultima luptă în Afganistan.

Probabil că acest lucru a fost hotărât „de sus”. Cu toate acestea, niciodată nu mi-am exprimat punctul de vedere referitor la modul meu de a înțelege Creatorul și am hotărât să țin totul pentru mine și să nu împărtășesc nimănui nimic. Am decis că este corectă părerea că „Dumnezeu trebuie să fie în inima fiecăruia dintre noi”. La școală eram învățați cum să lucrăm cu agentura din rândul clerului și al sectanților, cum trebuie să comunicăm cu ei, cum să-i racolezi și să-i determini să colaboreze cu organele KGB. Pentru aceasta era nevoie să studiem bazele religiei, iar cunoștințele mele în ale Bibliei, oricât ar părea de ciudat, au început de la studierea lucrărilor antireligioase critice ale lui Xenon Kosidowski și a cărții lui Emilian Yaroslavskii „Biblia pentru credincioși și necredincioși”. Cu toate că eram „împănați” cu tot felul de cunoștințe în domeniile literaturii, artei, filosofiei și psihologiei, dacă erai timid și aveai o fire mai puțin comunicativă, niciodată n-ai fi putut folosi aceste cunoștințe. De aceea ne învățau cum să lucrăm cu oamenii, cum să comunicăm, cum să facem cunoștință, respectiv să construim o conversație corectă, pentru a fi înțeleși. Și cu atât mai mult, cum să-l studiezi, în procesul acestei comunicări, pe omul de care ai nevoie pentru racolarea care urma. Acest om se și numea în argoul nostru, „obiect de cointeresare operativă”. Dar cum să-l faci pe acest „obiect” să lucreze pentru KGB?

Sigur că, este nevoie, la început, să-l studiezi foarte bine, să faci cunoștință cu dosarul lui personal, și, de asemenea, să afli ce părere au despre el oamenii care îl înconjoară.

Apoi, toată această informație adunată trebuie analizată serios și trebuie întocmit așa-numitul „tablou psihologic”. În limbajul nostru profesionist acest lucru însemna „culegerea și sintetizarea caracteristicilor oficiale și independente referitoare la obiectul de cointeresare operativă”.

Abia pe urmă, când vom afla aproape totul despre acest om, despre părțile lui slabe și puternice, putem trece la racolarea sa. Pentru aceasta se pot folosi și chiar trebuie folosite atât părțile pozitive, cât și cele negative ale personalității sale.

Totuși, ce intră în „tabloul psihologic”?

În primul rând, sunt particularitățile generale ale personalității:

1. Obiceiurile de viață (muzica și literatura apreciată, băuturile și mâncărurile preferate, marca de țigări întrebuințată, dispoziția dominantă, regimul de somn, ziarele și revistele citite, temele de discuție, mijloacele de petrecere a timpului liber, rutele preferate, cele mai frecventate sau evitate locuri, îmbrăcămintea preferată, coafura obișnuită, purtarea bărbii și a mustăților, utilizarea lentilelor și a ochelarilor, bijuteriile pe care le poartă, tipul de oameni cu care preferă să se întâlnească, modul în care își petrece concediul).

2. Opiniile și stabilitatea lor (politice, morale, de viață, estetice; dacă părerile sunt la fel atât în sfera oficială cât și în cercul personal);

3. Atitudinea față de evenimentele care se produc (indiferentă, ironică, extremistă);

4. Naționalismul (ascunderea naționalității, preamărirea națiunii sale, respectarea tradițiilor naționale, atitudinea față de alte naționalități);

5. Atitudinea față de rude și apropiați (nivelul de atașament, tipul de contacte și cât de dese sunt acestea);

6. Atitudinea față de sine (exigentă, îngăduitoare, ironică, părerea despre sine: adecvată, exagerată, proastă);

7. Posibilități (externe: din cauza situației de la serviciu, a cunoștințelor, a relațiilor de familie și, de asemenea internă: datorită calităților personale, a educației, antrenamentului...);

8. Pasiuni, cu luarea în calcul a profesionalismului lor și a atracției acestora (femei, alcool, bucătărie, bani, călătorii, sport, colecționare, pornografie, muzică, teatru, televizor, calculator, creștinism, păgânism, religii orientale, arta militară orientală, medicina netradițională, ocultism, istorie, astrologie, yoga, vânătoare, câini, șah, jocuri de noroc, mașini, interes pentru radio, meșteșuguri populare și altele);

9. Abilități în diverse domenii (de a conduce o mașină, de a repara o mașină sau un televizor, de a se bate, de a trage, de a înota, de a seduce o femeie, de a se orienta în teren și altele);

10. Ciudățenii (credința în semne, ritualuri deosebite, caracterul neobișnuit în maniere, îmbrăcăminte, coafură);

11. Atitudinea față de diverse aspecte ale vieții (față de femei, alcool, bani, aventuri, literatură și artă, modă, comerț, câștig material, prostituție, homosexualitate, narcomanie, terorism, prețuri, acțiuni, religii, partide și personalități politice);

12. Motivații și ierarhie (necesitatea de siguranță și înțelegere, dragoste față de copii, insatisfacție sexuală, acceptarea matriarhatului sau a patriarhatului);

13. Slăbiciune și fragilitate (interne: caracter slab, deficiențe fizice, unele obiceiuri, bucurii și vicii „mărunte”, atașamente puternice și externe: momente delicate ale biografiei, aspecte ale vieții personale și de afaceri ascunse cu migală);

14. Dificultăți (bănești, sexuale, informaționale);

15. Ambiții (tendința spre o carieră de afaceri sau politică, putere secretă sau evidentă, orice fel de faimă);

16. Ostilitate (față de om, organizație, țară, națiune, mod de a gândi, un anumit mod de comportament);

17. Insuccese (familiale, profesionale, de afaceri, în dragoste, de prestigiu)

18. Mijloace de acțiune (prin cuvânt, prin faptă, prin atac direct, prin viclenie, prin compromis, folosindu-i pe alții);

19. Comportamentul sub influența băuturilor alcoolice (capacitatea de a se controla, plâns, bunătate, agresivitate);

20. Comportamentul într-o situație extremă („se aruncă

în luptă”, fuge, așteaptă, se oprește, intră în stare de prostrație);

21. Comportamentul în grup (tendința de a fi lider, supunere, anarhie, egalitate, izolare);

22. Reacția emoțională (comportamentul în timpul conversației, nivelul de ascundere a sentimentelor caracteristice pentru o anumită emoție gesturi și reacții psiho-fiziologice);

23. Nuanțe sexuale (nivelul de motivație, deviații de la normă, capacitatea de a le controla, obiceiuri).

Sigur că aceasta nu este întreaga listă a particularităților însă, după părerea mea, acestea sunt de bază și de primă importanță.

În al doilea rând în profilul psihologic intră trăsăturile psihice și intelectuale ale obiectului. De obicei încerc să le fixez în sens polar una față de cealaltă:

1. Gândire (concretă – abstractă).
2. Erudiție (cultură generală – specializată).
3. Intellect (profunditate – superficialitate).
4. Capacitatea de analiză – incapacitate a acesteia.
5. Capacitatea de înțelegere (inteligență – prostie)
6. Perspicacitate – superficialitate.
7. Gândire critică – credulitate.
8. Simț practic – fuga după iluzii.
9. Conservatorism – inovație.
10. Capacitatea de a risca – nehotărâre.
11. Spirit conciliant – agresivitate.
12. Pasiune – pasivitate.
13. Tendința de a fi lider – supunere.
14. Adaptare – independență.
15. Manevrabilitate – caracter rectiliniu.
16. Credulitate – suspiciune.
17. Curiozitate – indiferență.
18. Supus sugestiei – capacitatea de a învinge sugestia.
19. Scrupulozitate – simț practic.
20. Intransigență – cedare și tendința spre compromis.
21. Îngăduință – exigență.
22. Altruism – egoism.

23. Credința în forțele proprii – încrederea în circumstanțe.

24. Caracter deschis – caracter rezervat.
25. Predispoziție spre viclenie – lipsa vicleniei.
26. Sânge rece (atât în pericol, cât și în așteptare) – impulsivitate.
27. Reținere (în fapte, discuții, expunerea informației...) – libertinaj.
28. Siguranță în forțele proprii – neajutorare.
29. Cruzime – blândețe (bunătate).
30. Curaj – lașitate.
31. Atitudinea față de amenințare (furie – indiferență – frică).

De asemenea, între capacitățile psihologice se înscriu: gradul de a suporta durerea, rapiditatea cu care reacționează (la schimbarea bruscă a subiectului discuției, la unele acțiuni aparte...), stabilitatea emoțională, puterea și durata emoției, capacitatea de a-și ascunde timp îndelungat sentimentele, nivelul de pretenții, capacitatea de observație, obligativitate, neliniște, minciună, răzbunare, sentimentul de recunoștință, vanitatea, sexualitatea.

Sigur că, aceasta nu este lista întreagă a tuturor particularităților personalității umane, asupra cărora trebuie reflectat în timpul alcătuirii tabloului psihologic.

De ce încerc mă opresc atât de amănunțit asupra acestui lucru? Pentru a vă putea imagina cât mai limpede cât de complicată era pregătirea noastră pentru munca operativă.

La început amețeam din cauza tuturor acestor lucruri, dar mai târziu nu a mai fost o problemă, ne-am obișnuit. Consolidarea tuturor acestor cunoștințe teoretice era făcută la orele de practică, ore care introduceau o nuanță plăcută în procesul de învățare.

Imaginați-vă că în clasă intră profesorul de la cursul de lucru cu agentura și dă unuia dintre elevi misiunea de a merge în studioul de televiziune al școlii pentru a îndeplini o misiune. Misiunea era ca, în camera respectivă – înzestrată din timp cu o cameră video, trebuie să te întâlnești cu un „agent de studiu” de sex feminin, întâlnire care urma să dureze 20 de minute. Desigur, domnișoara este pregătită special pentru asta. Înainte de a ajunge în studioul de televiziune, răsucești în minte mersul întâlnirii

și al discuției care urmează, genunchii încep să-ți tremure iar mâinile să-ți transpire, respirația este mai accelerată, trădându-ți sentimentele. Iar când intri în camera respectivă și în fața ta se așează o domnișoară frumoasă care începe să-ți facă „ochi dulci”, îți vine să fugi, să te ascunzi și să dispari din fața ochilor tuturor pentru mult timp. Și asta știind că în acest timp, în clasă, colegii te privesc la televizor.

Iar după coșmarul și rușinea aceasta, urmează ca toți să-și exprime punctul de vedere asupra corectitudinii comportamentului tău în timpul întâlnirii. Nenorocirea nu se termină aici, deoarece „obiectul de studiu” te întâlnește întâmplător, chipurile, pe holul școlii și îți propune să te întâlnești, într-o ambianță intimă, pentru a consolida experiența obținută. Într-o stare apropiată de leșin, începi să te gândești: „o fi o verificare sau continuarea lecției practice?”, apoi, cu un efort de voință supraomenesc, îți pui masca unui individ de neclintit, cu o etică și moralitate precum cristalul, și începi să bâigui ceva legat de faptul că ești foarte ocupat și că, în general „în URSS nu există sex!” Iar în acest timp, încerci să-ți concentrezi privirea asupra uimitorilor nuri dezgoliți de către „agentul de studiu”, nu pentru a te desfăta pe tine, ci pentru a-ți oferi posibilitatea de a identifica microfonul miniatural ascuns acolo. Aceasta pentru că, după câteva zile, ești chemat de urgență de către șeful de catedră care începe să te întrebe de conținutul discuției cu „agentul de studiu” întâlnit în afara serviciului și, de asemenea, să se intereseze dacă n-ai observat ceva suspect în îmbrăcămintea acestuia. Păcat... a fost, totuși, doar o verificare!

După un asemenea efort intrai, de obicei, la baie și băgai capul sub apă rece. După câteva minute observai că totul a trecut și lucrurile începeau să revină la normal. Se pare că F. E. Dzerjinskii spunea adevărul atunci când afirma că „un cekist trebuie să aibă capul rece...”, iar dacă nu-l avea suficient de rece, atunci trebuia să-l răcească artificial, sub jetul de apă. Dar cum să elimini stresul?

Evident că puteai... să bei noaptea târziu, în pat și cu plapuma trasă peste cap pentru ca nimeni să nu te vadă sau să te audă.

Fără să observ, a trecut un an întreg de studii intense. Cu toții ne simțeam profesioniști ai spionajului și contraspionajului, gata în orice moment să intrăm într-o luptă pe viață și pe moarte cu agenții CIA sau MI-6. Nu ne era frică de niciun fel de James Bond străin și nici de tot felul de supermeni. Astfel de sentimente te umpleau până la refuz, atunci când părăseai incinta, ieșeau dintre zidurile celei mai secrete alma-mater, iar pe tunica uniformei tale, în afară de galoanele cu ordinele de luptă, apărea, în toată splendoarea ei, insigna de cekist având formă de scut și spadă. Căci emblema noastră oficială era scutul și spada, cu scutul trebuind să apărăm poporul nostru de răutățile serviciilor de informații străine, iar cu spada să pedepsim și să nimicim pe toți dușmanii Patriei. În glumă, noi dădeam o altă interpretare: cu spada nimicim dușmanul, iar cu scutul, lovindu-l în cap, îl terminăm cu totul.

Gluma era glumă, dar partea serioasă era că am primit numirea în funcția de împuternicit operativ al Secției Speciale a KGB pentru divizia 75 motorizate, dislocată în orașul Nahicevan din R. S. S. Azerbaidjan, unde locuiește un popor deosebit, cu tradițiile, obiceiurile și particularitățile sale naționale. Aici urma să trec botezul de luptă în calitate de ofițer de contrainformații militare. Deci, înainte... fără teamă și îndoieli!

Capitolul 5. Cum prindeam spioni

Și iată că în sfârșit am primit în subordine așa numita „garnizoană de jos” a diviziei de la Nahicevan. De ce se numea „garnizoana de jos”? Simplu, pentru că se afla în partea de jos a orașului, după gara feroviară. În componența garnizoanei intra un regiment de artilerie, o divizie reactivă aparte, un batalion auto-moto, unul medico-sanitar și mici unități pentru culisele frontului.

Toate acestea erau dislocate compact, nu departe una de alta. Cu toate acestea, pentru rondul la ele era nevoie de cel puțin 3 ore. De aceea, șeful garnizoanei, care era și comandant al regimentului de artilerie, a pus la dispoziția mea un automobil de serviciu GAZ-69.

Eu însumi am ales un soldat-șofer, unul mai tăcut, fără

vicii și despre care considerăm că ar putea să păstreze un secret. Altfel, Doamne ferește, ar fi putut spune unde plec de obicei și cu cine mă întâlnesc. În același timp, tot el avea atribuții de adjutant și gardă de corp.

Soldatul-șofer a scris un angajament, prin care se obliga să nu spună nimănui și nicideată informațiile pe care le va cunoaște în procesul de lucru. I-am spus, în glumă, că pentru siguranță voi fi nevoit să-l lichidez în cazul în care el va încerca să spună cuiva ceva. Nu știu dacă a înțeles sau nu această glumă, însă după aceea nimeni n-a mai putut afla de la el nicio informație despre mine. Își îndeplinea foarte conștiincios obligațiile și îmi era fidel.

În fiecare unitate, la dispoziția mea era un cabinet de serviciu și aveam dreptul de acces pe toate obiectivele. În afară de asta, am fost nevoit să pun la punct câteva apartamente și locuri de întâlnire, unde puteam să mă întâlnesc cu cei din agentură și cu alte ajutoare secrete. În buzunar se afla legitimația de colaborator al KGB-ului, care era o cărticică roșie, unde era indicată funcția mea și în care exista o notă că îmi era permisă purtarea și păstrarea unei arme de foc. Această legitimație îmi permitea să frecventez, în mod liber, toate locurile secrete din orice unitate militară și, de asemenea, să fiu în contact cu tot efectivul unităților care se aflau în subordinea mea operativă.

În spatele garnizoanei începea deja teritoriul de frontieră, iar mai încolo se întindea frontiera cu Iranul. Din orice loc mai înalt se vedea bine partea iraniană și, evident că și iranienii ne vedeau bine, în special grănicerii. Din această cauză nu înțelegeam cum se poate asigura securitatea obiectivelor noastre și apărarea în fața spionajului vizual când orice locuitor al Iranului putea, liniștit, să urmărească toate acțiunile și mișcările contingentului militar de pe partea noastră. Trebuia ridicat, de-a lungul întregului teritoriu de frontieră, un zid enorm, asemenea zidului de la Berlin. Dar chiar și atunci ne-ar fi văzut. Iată că în aceste condiții, eram nevoiți să lucrăm, se poate spune, în văzul adversarului. Dar cum să lupți cu pătrunderea agenturii străine pe obiectivele mele, când adversarul nici nu trebuia să introducă niciun fel de agenți

pe teritoriul nostru, pentru a clarifica, cu ce ne ocupăm și ce facem. Putea să ne lichideze cu câteva salve ale artileriei reactive. Sigur că aceasta se putea întâmpla în cazul izbucnirii unui război cu Iranul. Speram să fim anunțați, la timp, de comandamentul nostru într-o asemenea eventualitate. Deoarece, pentru a părăsi locul de dislocare permanentă și a ieși într-o zonă de rezervă ar fi fost nevoie de un anumit timp. Iar conducerea cerea de la mine să sporesc măsurile de protejare a unităților mele în fața infiltrării agenturii adversarului. Am scris multe rapoarte în care demonstrem că adversarul nostru nu trebuie să cheltuie mulți bani pentru a-și introduce în unitățile noastre agenți și diversioniști. Pentru asta era suficient să se înarmeze cu o tehnică optică de urmărire de calitate, în acest fel respectând și toate normele de drept internațional. De multe ori mă puneam în locul adversarului și întotdeauna ajungeam la concluzia că, în cazul de față, aici nu era nevoie de spionaj de agentură. Iar conducerea îmi tot repeta „să sporesc măsurile și iar să sporesc măsurile”. Ce fel de măsuri puteau fi sporite în acest caz? Măcar de mi-ar fi trimis vreo informare referitoare la concentrarea adversarului spre direcția trupelor mele. Doar pentru asta exista Direcția 1-a Generală a KGB, care se ocupa de spionaj. Ei trebuiau să ne informeze cu privire la principalele intenții ale adversarului.

Cu toate acestea, în situația creată, am racolat agenți dintre purtătorii de secrete și din anturajul acestora. Înainte de toate, am întărit pozițiile secrete din statele majore ale subunităților. Doar statul major este „creierul”, unde se concentrează toate informațiile importante referitoare la unitatea militară. Dar ce înseamnă în practică să „întărești pozițiile secrete”? Acest lucru înseamnă că, în fiecare stat major, trebuie stabilite persoane concrete care, în mod oficial, au voie să lucreze cu documentele secrete. Trebuie să studiezi aceste persoane, să stabilești cercul lor de apropiați și încă multe alte lucruri. Dar cum puteai să faci acest lucru în secret? Nici nu intrai bine pe teritoriul unității militare, că deja toată lumea știa că a sosit ofițerul special care urma să înceapă să se întâlnească cu „informatorii” săi, așa încât toți erau cu „urechile ciulite”. Aveai senzația

că toți ochii te urmăresc, curioși să vadă ce faci, cu cine te întâlnești, despre ce întrebi și de ce te interesezi. Într-o astfel de atmosferă nesănătoasă eram obligat să fixez și să efectuez întâlniri cu agentura mea. Dar cum să te ascunzi de ochii străini? Pentru aceasta am inventat un mijloc foarte original de comportament în condiții de urmărire totală. La întoarcerea pe teritoriul unității, întotdeauna îl vizitam în primul rând pe militarul de serviciu al unității și îl întrebam despre posibilele incidente din timpul serviciului, și, de asemenea, unde se află și cu ce se ocupă subunitățile. După aceasta, trebuia să fixez o întâlnire cu un agent sau cu o persoană de încredere, de exemplu din batalionul 2 sau compania a 5-a, plecam pe câmpul de tragere, pe poligonul auto sau pe poligonul de tancuri, adică în locul de pe poligonul unității unde în momentul respectiv se instruia această subunitate respectivă.

Când vizitam câmpul de tragere, îi salutam imediat pe militari și mă interesam de rezultatele tragerilor. Apoi propuneam oricărui militar să concureze la trageri cu mine (și trăgeam foarte bine, din toate tipurile de arme). Toți mă priveau cu interes și așteptau să greșesc, însă atunci când le demonstrem măiestria și calitățile mele în domeniul tragerii, începeau să mă privească cu admirație și invidie. Astfel, treptat, printre militari s-a înrădăcinat părerea că ofițerul lor special este un profesionist de mare clasă și că nu are sens să concurezi cu el la trageri sau în conducerea tehnicii militare.

În timpul pauzelor încercam să fiu tot timpul printre soldați, să vorbesc cu ei pe diverse teme, să le împărtășesc secretele mele în legătură cu felul în care este mai bine să mânuiești tehnica militară și armamentul și, de asemenea, spuneam diverse bancuri și glume. În acest fel, le era interesantă compania mea. Mă preocupam cum le merg treburile, ce vești au de acasă, iar pe mulți militari îi știam după nume. Le plăcea, de asemenea, când ofițerul de contrainformații se adresa soldaților după prenume, iar ofițerilor după prenume și prenumele tatălui.

În afară de asta, știam unde, când și cu cine pot să vorbesc deschis iar, uneori, chiar beam cu ei în afara serviciului, povesteam diverse subiecte în timp ce, fără să

observe alții, îi făceam un semn agentului dându-i o nouă întâlnire. De obicei, pentru cei din jur, aceste semnale erau doar niște fraze convenționale sau gesturi obișnuite. De exemplu, îmi îndreptam cravata, slăbeam sau strângeam centironul sau banduliera de pe umăr, scoteam batista din buzunar. La astfel de șmecherii se putea apela doar în situații limită, când trebuia să mă întâlnesc urgent cu agentul. De obicei, locul și momentul următoarei întâlniri se stabileau la întâlnirea precedentă când, de asemenea, ne înțelegeam și asupra unei variante de rezervă pentru cazul în care, dintr-un motiv oarecare întâlnirea nu a avut loc. În aceste cazuri, cel mai important lucru era să nu confunzi mijloacele de legătură stabilite cu diverși agenți.

Odată, întâmplător, am confundat mijlocul de legătură cu un agent și am început să dau, așa cum credeam, semnalul stabilit. Apoi am plecat în locul convenit și am așteptat ca acesta să apară.

Am așteptat o oră, dar acesta nu a apărut. Apoi, am citit din nou dosarul personal al acestuia, dosar în care erau menționate toate amănuntele muncii cu agentul și am înțeles că nu i-am dat semnalul convențional potrivit. Însă nu puteam face notițe într-o agendă pe care s-o port tot timpul la mine deoarece acest lucru era strict interzis. Totul trebuia memorat. Încercați să rețineți informații referitoare la 30-40 agenți cu mijloace de legătură pentru fiecare, cu locuri de întâlnire, misiunile avute anterior, termene de finalizare a sarcinilor, locurile și datele următoarelor întâlniri!

Desigur, totul depindea și de comportamentul și sociabilitatea ofițerului operativ. Treptat, toți s-au obișnuit cu mine și mă priveau ca pe un tovarăș de serviciu cu care poți vorbi pe orice temă. Dintr-un anumit punct de vedere se putea spune că, practic, întregul efectiv al unității era format din informatori de-ai mei. Iar dacă trebuia să îndepărtiez o suspiciune în legătură cu un agent dintr-o anumită subunitate, atunci mă prefăceam că șoptesc ceva la ureche unui alt militar, de obicei unui gură-cască sau unui soldat indisciplinat, și toți începeau să creadă despre acesta că este un „sexot” (prescurtarea de la „colaborator secret”).

În acest fel, atunci când am obținut respectul tuturor militarilor din unitate, am început să primesc toată informația operativă posibilă. Dar cel mai important lucru era că trebuia să-i dirijez pe agenții și oamenii mei de încredere pentru identificarea persoanelor, în comportamentul cărora existau semne suspecte că aceștia efectuau activități de spionaj sau oricare altă activitate dușmănoasă. Aceasta era cea mai importantă și, în același timp cea mai grea problemă; în schimb, după aceea, activitatea efectivă se finaliza cu rezultate concrete.

Întotdeauna, un spion își disimulează scopul urmărit și acționează în taină. Doar este spion și a făcut o pregătire specială în domeniul conspirativității. Cu toate acestea, întotdeauna, în comportamentul lui poate să apară ceva deosebit care să-l trădeze. În acest caz, cel mai important este să observi acest „ceva” deosebit, să atragi atenția asupra lui și să stabilești o altă conduită.

În astfel de situații există un mic secret, pe care mi l-am însușit foarte bine și îl împărtășeam întotdeauna agenților mei. Chestiunea constă în faptul că, de regulă, acțiunile și intențiile ostile poți să le ascunzi străinilor însă este foarte complicat să îți disimulezi sentimentele și emoțiile. Un astfel de om, întotdeauna, se teme că va fi observat de cineva în timpul culegerii informațiilor secrete și de aceea nervii săi sunt încordați, se teme de orice zgomot și foșnet străin. Această teamă sau ceva neobișnuit în comportamentul poate să fie remarcat. În limbajul ofițerilor de contrainformații, o astfel de stare se definește ca fiind „semn de vulnerabilitate psihologică”.

În general, psihologia este o știință complicată, iar psihologia operativă este și mai complicată, însă dacă, într-o formă corectă și accesibilă, explici agentului tău despre o asemenea situație și-l înveți să observe aceste semne de vulnerabilitate psihologică, atunci el poate ajunge să identifice un spion. Iar dacă nu chiar un spion, atunci e așa-numita „persoană cu inițiativă”.

Ce este o „persoană cu inițiativă”? Este un om care, din proprie inițiativă, a pășit pe calea culegerii unor informații secrete pentru o transmitere ulterioară a acestora către serviciile secrete ale adversarului. De regulă, ca motive ale

unui astfel de comportament pot să fie: dorința de îmbogățire, posibilitatea de a pleca în viitor peste hotare fără a avea „măinile goale” și altele. De obicei, persoana cu inițiativă poate fi identificată în timp ce adună informația secretă, o prelucrează sau o fixează, o păstrează undeva într-un loc ascuns sau în timpul transmiterii acestei informații părții cointeresate ori atunci când caută să intre în legătură cu reprezentanții serviciilor secrete ale adversarului. De obicei, persoana de inițiativă acționează „orbește” sau „în obscuritate”. Nu are o pregătire specială de spionaj ci doar a citit cărți polițiste și a urmărit filme de aventură. Activitatea „persoanei de inițiativă” este periculoasă pentru societate și poate să producă daune semnificative securității statului.

Despre toate acestea le povesteam agenților mei. Îi învățam să fie întotdeauna vigilenți și să știe să surprindă la timp toate amănuntele din comportamentul celor din jur. Acesta este un lucru foarte migălos și subtil în sistemul de instruire și educare a ajutorilor secreți.

Odată făceam instrucție cu un soldat care lucra ca și curier în statul major al unei divizii reactive. La un moment dat el îmi spune: „Știți, să vă spun sincer, nu cred în toate astea. De unde să apară aici un spion sau un sabotor? Statul Major este păzit, toate documentele confidențiale și informațiile se păstrează la serviciul secret al regimentului, nimeni în afară de mine, șeful statului major și al comandantului unității nu are acces la ele... Nu cred în toate acestea...” Am fost nevoit să-i „spăl creierii” timp îndelungat și, cu insistență, să efectuez munca educativă pentru a-i crește nivelul de vigilență. La un moment dat, acest „Toma necredinciosul” mi-a făcut semnul convențional care însemna necesitatea unei întâlniri urgente. Am lăsat toate treburile curente și m-am întâlnit cu el la locul stabilit. Acesta a venit la întâlnire palid și tulburat. L-am turnat un pahar cu apă, iar mâinile îi tremurau de emoție. L-am liniștit, cum am putut, dar așteptam cu nerăbdare să aud dacă avea să-mi spună ceva interesant. Oare munca mea titanică dusesse în sfârșit, la vreun rezultat? Și iată că minunea s-a produs! Ascultam povestirea lui Toma (i-am dat acest pseudonim) încercând

din toate puterile să-mi stăpânesc emoțiile, doar așa ceva mi se întâmpla pentru prima dată în viață...

Statul Major al diviziei reactive era amplasat în partea din spate a clădirii regimentului de artilerie și fiecare are o intrare separată păzită în partea din spate. De obicei, la fiecare 24 de ore era numit un soldat de serviciu, în îndatoririle căruia intra să facă curățenie în Statul Major după terminarea zilei de muncă, iar în timpul orelor de lucru să urmărească ca niciun străin să nu intre în clădirea Statului Major. Lui Toma i-a atras atenția un soldat care făcea curățenie, foarte conștiincios, în încăperea Statului Major, iar ca să-i facă pe plac șefului Statului Major, îndeplinea cele mai diverse munci gospodărești. O astfel de sânguință i-a plăcut șefului și el a început să-l numească, în fiecare zi, la serviciul de zi al Statului Major. Acestui soldat i-am dat imediat porecla „Colecționarul”. Agentul meu a observat că dacă te apropiai rapid și prin surprindere de Statul Major, atunci acest soldat tresărea, oarecum nervos. Sigur că acest lucru nu este, în general, un motiv de suspiciune, însă aici ceva nu era în regulă. În orice caz, Toma a început să-l supravegheze mai atent încercând să se apropie de el și povestindu-i despre viața sa de dinaintea serviciului militar îndemnându-l, prin aceasta, pe interlocutorul său la o discuție sinceră, însă toate aceste încercări au rămas fără rezultat.

„Colecționarul” se descotorosea cu fraze generale și încerca să termine repede aceste discuții apropiate, motivând că este foarte ocupat cu treburile de serviciu.

Cu câteva zile în urmă, în timpul serii, Toma, după obișnuita alergare în îmbrăcăminte sportivă, a intrat în cabinetul șefului Statului Major și a văzut cum „Colecționarul” ședea în genunchi lângă coșul de gunoi și studia atent hârtiile care se aflau acolo.

Probabil că soldatul nu a auzit când agentul meu a intrat în cabinet, deoarece acesta din urmă avea încălțăminte sportivă, care estompa zgomotul pașilor. Apoi „Colecționarul”, parcă ar fi simțit prezența unui străin în cabinet, a tresărit și a început, repede, să adune hârtiile scoase din coșul de gunoi. Întorcându-se către agentul meu, s-a înroșit și a început să explice în grabă că a

răsturnat coșul din întâmplare și a împrăștiat hârtiile care se aflau acolo. Toma s-a prefăcut că nu s-a întâmplat nimic deosebit, spunându-i, pur și simplu, că trebuia să fie mai atent. Luându-și lucrurile, a ieșit din cabinetul șefului Statului Major și a intrat în cancelarie, care se afla la două camere distanță. Fereastră cancelariei dădea într-o mică curte interioară, unde se afla un cuptor, special amenajat pentru arderea documentelor secrete de care nu mai era nevoie. Conform indicațiilor, toate documentele și hârtiile Statului Major de care nu mai era nevoie, la fel ca și ciornele, trebuiau să fie distruse în acest cuptor. De asemenea, acolo se ardea conținutul coșurilor de gunoi din cabinetele Statului Major. Agentul meu a văzut pe fereastră cum „Colecționarul” s-a apropiat de cuptorul pentru arderea gunoiului, s-a așezat în genunchi, a privit în jur și a început să scoată hârtiile mototolite. Fiecare hârtie o desfăcea, citind în fugă conținutul ei, apoi o arunca în cuptor. O filă a privit-o mai atent, apoi și-a scos din buzunarul intern agenda și a făcut niște notițe.

După ce a luat cunoștință de conținutul coșului de gunoi, soldatul, așa cum prevedeau instrucțiunile, a ars totul în cuptor. Apoi, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic, s-a întors la Statul Major și a continuat curățenia în încăperi.

Terminând povestirea sa, agentul meu, din cauza emoțiilor, a băut un pahar întreg cu apă și a cerut o țigară, cu toate că eu nu observasem mai înainte, ca acesta să fumeze. Și eu eram într-o stare de încordare deosebită și încercam să prind sensul povestirii lui Toma. Trebuia să analizez repede situația creată și să-l instruiesc pe agent cum trebuie să se comporte în continuare în relațiile și discuțiile pe care le avea cu „Colecționarul”. Adică să-i stabilesc o misiune și o linie de comportament. Cu toate că primeam pentru prima dată o informație despre comportamentul suspect al unui om care, posibil, se ocupa de spionaj sau pur și simplu de culegerea unor informații secrete, i-am spus agentului să continue să păstreze vigilența și prudența în comunicarea cu acest „Colecționar”. În niciun caz nu putea să-i dea de înțeles că am aflat despre faptul că el manifesta un interes față de documentele de care nu mai avea nevoie Statul Major.

După ce l-am condus pe agent, am format numărul șefului meu și, abia reținându-mi tremurul vocii, am comunicat că pe obiectivul meu de deservire operativă totul este în ordine, fără incidente serioase și că plec spre primul obiect. La prima vedere era vorba despre un simplu comunicat, însă doar câțiva oameni știau ce înseamnă, în realitate, conținutul raportului pe care l-am făcut șefului. Cuvântul „primul” însemna că am primit o informație pe linia principală – (prima) și că am nevoie de urgență de un consult și de ajutor. În general, în sistemul de contrainformații militare se obișnuia să comunicăm între noi în terminologie specială. Acest lucru oferea posibilitatea de a transmite unul altuia informația confidențială chiar și în prezența unor persoane străine. De exemplu, termenii „primul”, „al treilea” și „al cincilea” însemnau, în mod corespunzător, că a fost primită informația: „pe prima linie” – pe spionaj, pe „linia a treia” – informație cu caracter informativ, pe „a cincea linie” – informație despre persoanele care se ocupă de agitație antisovietică și de propagandă.

Da, în acel timp, eram obligați să ne ocupăm și de un lucru care nu era cel mai plăcut pentru mine – să identificăm persoane care răspândesc idei antisovietice. Această activitate era considerată a fi „cea de-a cincea linie”. Dacă tot vorbim despre asta, în toată perioada de activitate în contrainformații nu am întocmit niciun raport pe „linia a cincea”. În această privință aveam punctul meu de vedere, a cărui corectitudine, s-a confirmat cu timpul, după căderea regimului comunist. Întotdeauna eram întrebat de șefi, de ce pe obiectivele mele nu este identificat niciun personaj „antisovietic”. Iar eu, cu o expresie serioasă a feții, răspundeam că efectuez o muncă ideologică corespunzătoare printre militari și din această cauză pe obiectivele mele nu există o bază ideologică pentru „înmulțirea” elementelor antisovietice. În realitate, niciodată nu persecutam persoane care exprimau punctul lor de vedere asupra evenimentelor care aveau loc și care simpatizau dizidenți sau persoane care puteau fi considerate ca fiind așa-numitele elemente antisovietice. Consideram că fiecare om trebuie să aibă punctul său de

vedere față de ideologia comunistă sau de cea capitalistă.

Astfel de oameni, desigur, îi întâlneam în munca mea iar agenții mei îmi ofereau foarte des informații despre ei. Evident că îi chemam la mine în birou. Era penibil să văd cum acești militari, unii dintre ei ocupând funcții înalte în armată, începeau să se umple de transpirație la gândul că se aflau pentru discuții, la Biroul Special. Pur și simplu îi preveneam ca ideile lor să nu se transforme în acțiuni de trădare sau ostile. De fapt, pur și simplu, le spuneam că ar fi trebuit să tacă din gură și să-și păstreze părerile pentru ei, măcar atâta timp cât poartă epoleți. Bine, am terminat cu abaterea lirică!

Raportând șefului despre informația primită, am plecat imediat la Secția specială. Șeful deja mă aștepta, umblând nerăbdător prin cabinet. Acest lucru era de înțeles, doar nu în fiecare zi identificai în cadrul obiectivelor tale, persoane pe care le poți suspecta de efectuarea unei activități de spionaj. Dar chiar și primirea unei astfel de informații deja vorbește despre multe și în particular îți spune că după aceasta vor urma toate recompensele posibile, cadouri prețioase, avansări la serviciu și alte onoruri. Însă toate acestea urmau să se întâmple mai târziu, în cazul în care informația într-adevăr, se confirma și putem să oprim scurgerea de informații secrete către adversar.

Citind raportul meu, șeful a spus că acesta este încă un material „brut” și că el nu demonstrează nimic. În mod civilizat, m-a adus cu picioarele pe pământ unde eu, în mod evident, nu mă aflam. Mă așteptam la tot genul de laude la adresa mea, iar în loc de acestea am primit reacția reținută a șefului și o „tonă” întreagă de întrebări, la care trebuia să dau urgent răspunsuri. Doar din acest moment „cazul” meu era pus sub control instanțelor superioare. Cu toate acestea, la sfârșitul discuției, șeful m-a bătut pe umăr și zâmbind a spus că sunt de lăudat. Îmi era suficient și atât!

Din acest moment, urma să lucrez zi și noapte în regim special. Pentru că, dacă pe obiectivul tău cineva se ocupă de culegere de informații cu caracter militar, trebuie să localizezi sau să neutralizezi urgent astfel de acțiuni. Înainte, în anii '30, un astfel de om ar fi fost chemat la Secția specială și ar fi fost imediat împușcat. Ei, în cel mai

bun caz ar fi primit 20 de ani de închisoare de regim sever. Însă acum erau alte timpuri și trebuiau clarificate toate aspectele.

Iar întrebări erau multe. Dar cel mai important lucru era să clarific cine era „Colecționarul”? Spion sau pur și simplu „persoană de inițiativă”? Ce informații a reușit deja să adune? Unde le păstrează? Ce are de gând să facă cu ele? Sau pur și simplu scotocește în hârtiile Statului Major pentru a găsi un formular curat pentru un bilet de voie și ca să meargă în oraș să se odihnească?

Răspunsurile la aceste întrebări trebuia să le primești în secret, fără a atrage atenția străinilor și fără a provoca suspiciunea „Colecționarului”. Căci oamenii care se ocupă de activitatea de spionaj, în cazul pericolului demascării, pot să distrugă imediat toate materialele care îi compromit. Iar pe urmă, du-te și demonstrează că sunt spioni!

Am întocmit un plan amănunțit de măsuri operative necesare pentru verificarea informațiilor în privința „Colecționarului” și am obținut aprobarea șefului. Acum se putea acționa. Înainte de toate, am încercat să comunic personal cu acest soldat, fără a-i provoca suspiciuni. În fiecare zi, la vizitarea Statului Major îi salutam pe toți dându-le mâna, indiferent că erau ofițeri sau soldați. Dar abia acum am simțit că, în timp ce strângeam mâna „Colecționarului,” că aceasta era transpirată. Ce-i drept, acest lucru încă nu însemna nimic. Doar acum am observat că, în momentul în care apăream la Statul Major, simțeam îndreptată asupra mea privirea fixă a acestui soldat. Spre regretul meu doar acum mi-a atras atenția acest lucru, cu toate că eu elaborasem și difuzasem aceste așa-numite semne de „vulnerabilitate psihologică ascunsă” care se manifestau la oamenii de acest fel și îi instruisem pe agenți cum să le identifice la suspecti și să atragă atenția asupra acestui lucru.

Totuși, eu nu am observat asta... S-a adevărit că și „Colecționarul” mă urmărea... Da, asta da... Sigur că, la școala de contrainformații militare, am fost instruiți că există un astfel de fenomen, însă să te ciocnești chiar tu, în practică, de acest lucru, să simți pe propria-ți piele privirea fixă a suspectului, acest lucru nu-l întâlnești des!

Trebuie să recunosc că senzația nu este foarte plăcută. Nu-i nimic, vom vedea care pe care. Studiind comportamentul meu, sigur, nu puteai înțelege ce anume fac și, cu atât mai puțin să-mi identifici agentura deoarece mențineam cu toată lumea niște relații egale și firești. Cu toate acestea, cum într-o astfel de atmosferă, să efectueze verificarea „Colecționarul”? Totuși, am inventat ce trebuie să fac, mai corect, intuiția mi-a șoptit ce trebuie să fac într-o astfel de situație. Am început să-l rog pe suspect să-mi facă unele servicii curente în calitate de planton în încăperea Statului Major.

Spre exemplu, să meargă la magazin după țigări, să meargă la magazie și să afle când voi putea primi uniforma nouă sau să viziteze depozitul de alimente și să primească rația în locul meu.

Uneori îl rugam, chiar, să facă curățenie în cabinetul meu. În general, încercam să-l folosesc în calitate de ordonanță și să neutralizez urmărirea mea de către „Colecționar”. În acest fel căutam să-i arăt că, prin încredințarea efectuării acestor servicii, ofițerul operativ avea încredere în el. Apoi, pentru a fixa acțiunile „Colecționarului” în momentul în care acesta aduna informații, încercând să citească conținutul documentelor Statului Major, mi-am echipat biroul cu tehnică de fotografiat și de filmat. Ferestrele biroului dădeau spre locul unde se afla cuptorul pentru arderea documentelor. Eram ajutat de către unul dintre cursanții școlii de contrainformații, care se afla în acel timp la stagiul, deoarece nu m-aș fi descurcat de unul singur. În acest fel, am reușit, într-o seară, pe când mai era încă lumină, să filmăm și să fotografiem momentele în care „Colecționarul”, înainte de a arunca documentele în cuptor, le cerceta și le citea cu atenție și minuțiozitate după care chiar nota ceva în agenda pe care o păstra în buzunarul interior. Toate acestea au fost filmate cu camera video, acțiunea de culegere de informații fiind astfel dovedită. Dar cum să aflăm ce notează în agendă și ce informații deținea deja?

Acest lucru putea să ofere răspunsuri la multe întrebări printre care și dacă acesta era spion sau o persoană de

inițiativă, adică acționa conform misiunii primite de la serviciul de spionaj al adversarului sau de unul singur, din proprie inițiativă. Sau un astfel de comportament era provocat de o banală curiozitate?!

Dar cum să ajungi să cunoști conținutul agendei? În timpul nopții, când el doarme și își scoate haina? Practic era imposibil să intri neobservat în dormitorul cazărzii soldaților. De aceea am pus la cale următorul plan. Prin intermediul unui agent al meu – șeful serviciului medical al divizionului – am organizat consultul medical planificat al soldaților. În armată, acest lucru se face adesea în funcție de necesități. De îndată ce „Colecționarul” și-a scos hainele și a intrat, împreună cu alți soldați, în cabinet pentru consult, repede, pentru orice eventualitate, am blocat ușile de la intrare, am scos agenda și am fotografiat conținutul tuturor notițelor. Toate acestea au durat cel mult un minut deoarece tehnica de fotografiat a fost pregătită din timp iar acțiunile noastre le-am coordonat în cel mai minuțios mod. Acum este ușor de scris despre asta, dar atunci?... Mâinile ne tremurau de emoție, deși trebuia să facem totul repede și fără a fi observați iar apoi, la fel de repede, să ne facem nevăzuți. Și am reușit. Urma momentul adevărului: citirea, după developare, a ceea ce înregistrase pelicula.

În agenda „Colecționarului” erau notate toate unitățile militare care intrau în componența divizionului și armatei și, de asemenea, toate denumirile lor secrete. În afară de aceasta, după titlul „Zonele principale și de rezervă ale concentrării”, notițele se terminau iar în mai departe paginile erau rupte... Asta însemna că paginile rupte erau ascunse undeva, într-un loc ferit sau într-o ascunzătoare. În grabă, atunci când am fotografiat conținutul agendei „Colecționarului” am observat că aceasta era oarecum prea subțire și cu foarte multe pagini lipsă. Sau poate că aceasta nu era agenda pe care am văzut-o în timpul urmăririi suspectului?

Întotdeauna se întâmplă așa, cu cât afli mai multe în timpul studiului comportamentului suspectului, cu atât mai multe întrebări apar. Însemna că trebuia căutată ascunzătoarea, iar ascunzătoarea o puteam găsi doar atunci când „Colecționarul” ar fi pus în ea informații noi.

Dar de unde să știi când va verifica ascunzătoarea sau o va completa cu alte notițe și, în general cum puteam găsi această ascunzătoare? Dar dacă nu există niciun fel de ascunzătoare? Dar dacă, pur și simplu, el memorează informațiile și pe urmă distruge toate însemnările și notițele? Cum să demonstrezi după aceea, acțiunea de culegere a informațiilor secrete de către acesta?

Întrebările erau tot mai numeroase iar timpul era tot mai scurt, mai ales că nici nu puteai să ții suspectul sub urmărire timp îndelungat. În acest timp conducerea te presa cerând „mai repede, mai repede!” Dar cum să lucrezi mai repede și, în același timp, cu multă atenție? O astfel de presiune a exercitat și o persoană de la Moscova, venită să verifice și să coordoneze activitatea mea. Era ceva obișnuit pentru că, atunci când în raza obiectivului tău de primă linie apărea un suspect, aparatul central ținea respectivul obiectiv sub control 24 de ore din 24. I-am spus acestuia să mă controleze mai puțin și în schimb, să mă ajute mai mult sugerându-mi ce să fac în continuare pentru a descoperi ascunzătoarea suspectului. I-am dat dreptate atunci când mi-a explicat că venirea unor ofițeri din afara obiectivului ar trezi suspiciuni și ar isca întrebări. Ori, noi nu aveam nevoie de publicitate. Nimeni nu cunoștea mai bine decât mine situația de la fața locului așa încât doar eu puteam să găsesc soluția corectă și să descopăr ascunzătoarea „Colecționarului”, organizând demascarea acestuia.

Mi-am dat seama că moscovitul avea dreptate. De aceea trebuia să gândesc intens, chiar dacă îmi simțeam capul umflat de la atâtea gânduri. Deși nu mai trecusem niciodată printr-o situație similară, trebuia să mă concentrez și să inventez ceva. Așa, după un timp, mi-a venit ideea de a mă pune în locul adversarului și a încerca să gândesc asemeni lui. Apoi mi-a trecut prin cap ideea de a efectua un „experiment operativ pentru o falsă înlesnire”. Ce înseamnă aceasta? Ideea era să fie create condiții favorabile pentru ca suspectul să-și manifeste intențiile ostile. Într-o astfel de situație, important era să nu se exagereze și, de asemenea, să existe condiții pentru un control strict și permanent al „Colecționarului”. Având în vedere că pe teritoriul unității era imposibil să se facă o

urmărire deschisă, a trebuit să găsesc și să pregătesc locuri ferite, în care să se instaleze urmăritorii. Fiecare dintre ei avea sectorul său de supraveghere și erau cu toții dotați cu legătură radio și cu tehnică foto pentru fixarea mișcărilor și acțiunilor suspectului. Rămânea doar să-l stimulăm pe „Colecționar” să acționeze și, prin aceasta, să ne arate unde se afla ascunzătoarea lui. Pentru asta, am întocmit o hartă a obiectivelor, din zona limitrofă, care trebuiau lichidate și am lăsat această hartă, având ștampila „strict secret”, pe masa șefului Statului Major. Desigur că toate datele înscrise acolo erau fictive. Încăperea fusese dotată cu aparatură de supraveghere.

Toate erau gata, urmăritorii erau la locurile stabilite, rămânea doar să așteptăm momentul în care „Colecționarul” urma să intre în încăpere și să vedem felul în care va reacționa la situația dată. În cazul în care era un soldat cinstit atunci, conform instrucțiunilor, trebuia să-l anunțe pe ofițerul de serviciu despre harta secretă lăsată pe masă. Dacă era spion... urma să aflăm rezultatul eforturilor depuse. Prin intermediul tehnicii de urmărire priveam cum „Colecționarul” intră în biroul șefului Statului Major, privește în jur, se apropie de masă, ia harta, o privește și... își scoate repede agenda în care transcrie ceva. Apoi rupe din agendă paginile scrise, le face sul și le ascunde în carâmbul cizmei. Imediat am comunicat, prin stație, tuturor posturilor de urmărire să fie gata de acțiune. Exact la timp, deoarece suspectul, privind în toate părțile, s-a îndreptat în direcția gardului care separa unitatea militară de calea ferată orășenească. Un fior nervos m-a străbătut gândindu-mă că, poate, n-am prevăzut toate posibilele acțiuni ale celui pe care-l urmăream. Dacă sărea gardul și pleca în afara unității militare unde nu aveam oameni pentru urmărire? Dar m-am liniștit! Chiar lângă gard, „Colecționarul” s-a așezat în genunchi și, cu mâinile, a început să împrăștie pământul. A scos o cutie metalică în care a ascuns foile cu notițe. Apoi a îngropat totul și, ca și când nu s-ar fi întâmplat nimic, s-a întors la Statul Major și a început să se ocupe de curățenia din încăpere. Eram nerăbdător; voiam să fug imediat la locul ascunzătorii și să scot cutia incriminatoare. Însă rațiunea mi-a șoptit că, mai

întâi, trebuia să fotografiez notițele și alte, eventuale, documente aflate acolo, să apreciez nivelul de confidențialitate al acestora și să evaluez ce pierderi ar fi putut să producă acest soldat pregătirii de luptă a unității. Deși, conform logicii lucrurilor, chiar și numai coordonatele unor ținte secrete – pe care „Colecționarul” le notase în agendă – puteau reduce la zero pregătirea de luptă a unității, în cazul în care informația ajungea la adversar.

Imaginați-vă un astfel de tablou: Au început acțiunile militare. Divizia reactivă iese pe pozițiile secrete pentru a efectua un atac asupra adversarului. În situația în care coordonatele diviziei ajung să fie deja cunoscute adversarului, acesta poate, din timp, să mineze locația iar la momentul potrivit, când dispozitivele reactive și-au ocupat pozițiile, să-l arunce în aer. O întreagă unitate militară putea să fie nimicită în câteva secunde. Comandantul unității, dacă rămâne în viață, împreună cu șeful Statului Major urmează să fie împușcați conform sentinței tribunalului militar. Desigur că și ofițerul special, adică umila dumneavoastră slugă, va fi împușcat pentru că a omis să blocheze o scurgere de informații secrete către adversar. Imaginea era, pur și simplu, catastrofală. De aceea, „Colecționarul” era un dușman periculos și viclean, iar dușmanul trebuia să fie lichidat și cât mai repede. Aceasta era legea nescrisă a războiului, eram învățat cum să fac o astfel de treabă și eu eram cel care trebuia s-o fac!

Peste un timp am luat cunoștință de conținutul ascunzătorii. Ce nu era acolo! Și toate astea „Colecționarul” le-a adunat, lucrând ca simplu om de serviciu al birourilor de la Statul Major al diviziei! Locul ascunzătorii și conținutul acesteia au fost fotografiate și nu mai aveam altceva de făcut decât ca, în prezența unor martori pregătiți special pentru asta, să scot din ascunzătoare informațiile adunate de soldat.

Gata, trebuiau neutralizate acțiunile de spionaj ale „Colecționarului”! În urma unui raport cuprinzând date despre activitatea depusă în scopul demascării soldatului, am permisiunea de a-l neutraliza. Ce înseamnă să neutralizezi acțiunile unui spion?

Pentru început el trebuie să fie arestat în secret, să-i fie

prezentate probele care dovedeau acțiunile sale ilegale apoi trebuia determinat să recunoască faptul că a săvârșit delictul. În cele din urmă trebuia să răspundă la unele întrebări: a fost sau nu racolat de către serviciile secrete ale adversarului? Cui și când intenționa să transmită informațiile adunate? Sau, cea mai importantă întrebare, care erau motivele săvârșirii delictului; ce-l făcuse să pășească pe calea trădării Patriei?

Nu am recurs la chinuri și torturi pentru că nu le suport. Pur și simplu l-am invitat în cabinetul meu de serviciu, sub pretextul că trebuia făcută curățenia. Am vrut să-i ofer posibilitatea să recunoască singur faptele săvârșite, gândindu-mă că, în cazul în care trădarea și spionajul nu se înrădăcinaseră definitiv în conștiința lui, exista șansa de a-l salva pe acest om, de a nu-l lăsa să cadă în prăpastie și să-și distrugă viața. Mă gândeam că avea doar 20 de ani și concepția despre viață nu era, încă, pe deplin formată. L-am invitat să ia loc la masă și l-am privit intens în ochi.

N-a rezistat și și-a întors privirea în altă parte. Am simțit că în el s-a frânt ceva. Mi-am spus: „gata... este al meu... înseamnă că nu este totul pierdut și că mai poate fi salvat; înseamnă că în el a mai rămas încă ceva cumsecade.”

L-am spus că știu totul și, fără a-l lăsa să-și revină, l-am avertizat că discuția noastră se înregistrează la magnetofon și, înainte de a nega, să se gândească bine. L-am precizat că, în cazul în care va recunoaște totul și îmi va oferi răspunsuri la toate întrebările, atunci din biroul meu poate să iasă cu conștiința curată, sau... poate să iasă de acolo cu cătușe și sub escortă. În această ultimă situație, în cel mai bun caz urma să primească 15 ani de închisoare sau, în cel mai rău caz, să fie împușcat având stigmatul de trădător de Patrie.

Sincer fiind, aveam și eu emoții foarte mari și, unele îndoieli: dacă am omis ceva în timp ce-i analizam datele personale? Dacă am greșit în privința lui? În același timp, pentru orice eventualitate, alături de scaunul meu, sub batistă, se afla pistolul încărcat. În cazul unor acțiuni necorespunzătoare din partea lui, puteam folosi arma de foc iar, în secunda următoare, partenerul meu ar fi dat buzna în birou, sărindu-mi în ajutor. Asta, pentru orice

eventualitate...

Totuși, am avut dreptate în privința lui. După ce a băut un pahar întreg cu apă și și-a mai revenit, „Colecționarul” a început să povestească cum a pășit pe drumul trădării. Se născuse și crescuse într-un sat unde, din copilărie, lucrase la CAP, la treburile câmpului. Învățase, apoi, să învâртеască manivela aparatului de proiecție și prezentase filme la clubul CAP-ului. Văzuse atâtea filme despre viața frumoasă din străinătate încât s-a lăsat vrăjit de ideea de a se muta cu traiul acolo. Și-a dat seama că, practic, acest lucru nu putea să-l facă decât trecând fraudulos frontiera și cerând azil. Dar nu avea sens să fugă cu mâinile goale așa că a hotărât ca, în perioada satisfacerii stagiului militar, să adune niște informații secrete pe care apoi, după ce urma să fugă în străinătate, să le transmită serviciilor secrete ale adversarului.

Ascultând mărturisirea „Colecționarului”, m-am întrebat cu groază ce s-ar fi întâmplat dacă ar fi reușit și ar fi transmis adversarului informațiile? Nu, nu va exista milă pentru el! Cu toate că a recunoscut în mod sincer totul, nu eram cel care trebuia să decidă soarta lui în continuare, ci procuratura militară. Despre arestarea „Colecționarului” știau doar câțiva ofițeri superiori din divizie și armată. Nu avea de ce să știe despre asta întreg efectivul unității. Pentru ceilalți acest soldat a fost, chipurile, transferat pentru efectuarea serviciului militar în altă unitate. Ulterior, prin hotărârea tribunalului militar el a fost condamnat la 5 ani de privare de libertate. Instanța a luat, totuși, în considerație mărturisirea sa sinceră și a acceptat faptul că informațiile secrete adunate de el nu au fost transmise serviciilor secrete ale adversarului.

Sfârșitul acestei operațiuni a reprezentat primul rezultat al muncii mele minuțioase în calitate de ofițer de contrainformații militare. Pentru demascarea la timp a „Colecționarului” am primit un cadou prețios și am fost avansat în serviciu, fiind numit în funcția de ofițer special superior la Statului Major al Armatei a 4-a, care era dislocată în orașul Baku, capitala Azerbaidjanului.

Sigur, Statul Major al unei armate nu se poate compara cu Statul Major al unei unități militare sau al unui regiment.

Acesta este un departament militar mare, unde sunt concentrate informații care reprezintă secret de stat. Acesta este un centru important unde se iau decizii referitoare la efectuarea unor operațiuni militare mari și care coordonează conducerea multor formațiuni militare dislocate în întreaga republică. Aici muncesc ofițeri și generali cu rang înalt iar eu trebuia să lucrez și să comunic cu ei. În afară de asta, trebuia să raclez din rândurile acestora agenți și să identific persoane în comportamentul cărora existau semne suspecte de activitate de spionaj. De asemenea, în sarcina mea intra să controlez respectarea de către acești ofițeri și generali a regimului de confidențialitate în timpul lucrului cu documente și materiale secrete. Trebuie să spun că toți militarii Statului Major al armatei, la numirea în funcție, treceau printr-un sistem complicat de verificări privind loialitatea politică și capacitatea de a păstra secretele militare și de stat încredințate lor.

Imaginați-vă, pentru un moment, situația. Să presupunem că vi s-a încredințat să lucrați cu documente conținând secrete de stat. Permanent trebuia să vă controlați comportamentul, acțiunile, sentimentele. Trebuia să vă controlați conținutul convorbirilor cu colaboratorii, cu membrii familiei și, cu atât mai mult, atunci când consumați băuturi alcoolice. Este limpede că o astfel de viață îți limitează libertatea. Cu atât mai mult cu cât un deținător de secrete trebuie să-și supravegheze permanent anturajul, să vadă cu cine comunică, pe cine cunoaște, cine se află în preajma sa la serviciu sau în afara acestuia. De asemenea, să identifice, dacă în anturajului său se găsesc persoane care încearcă să afle de la el informații.

De aceea, cu această categorie de ofițeri se efectuau, permanent instructaje în vederea sporirii vigilenței, mai ales atunci când ar fi observat în jurul lor oameni suspecti. De obicei, astfel de instruiți le efectua șeful secției speciale. Întotdeauna participam cu plăcere la astfel de activități, cu atât mai mult cu cât ele îmi permiteau să studiez mai bine calitățile personale ale ofițerilor Statului Major și să stabilesc relații firești și încredere.

Șeful meu operativ îmi cerea, tot timpul, să raclez cât

mai mulți agenți din rândul acestei categorii de ofițeri. Puțin „dus cu pluta” fiind, considera (inspirându-se din principiile de lucru ale Gestapo-ului din Germania fascistă) că cu cât era mai mare rețeaua de agenți, cu atât era mai bine – doar în acele vremuri unul din trei germani îi turna Gestapo-ului sau poliției pe ceilalți doi agenți!

Eu, însă, am elaborat o modalitate proprie de asigurare a contraspionajului în Statul Major al armatei. Și în această situație m-a ajutat metoda mea veche și verificată – să mă pun în locul adversarului încercând să mă gândesc cum ar fi acționat un spion!

Această metodă mi-a permis să identific punctele slabe din sistemul de apărare al importantelor secrete deținute de Statului Major al armatei. În urma cercetărilor făcute am ajuns la concluzia că, de regulă, ofițerii Statului Major respectau regimul de confidențialitate stabilit. Dar dacă urmăreai mai cu atenție puteai constata că la Statul Major se lucra 24 de ore din 24. Însă posibilitățile umane sunt limitate, individul având nevoie de odihnă, chiar dacă nu foarte îndelungată. Dar cum să te odihnești când Statul Major superior cerea, sistematic, informații cât mai noi referitoare la situația politico-militară în zonele de îndepărtare minimă a unităților noastre militare față de adversar.

Pentru înlocuirea ofițerilor obosiți, cu permisiunea șefului Statului Major al armatei, este cooptat, sau se detașează, un contingent suplimentar de militari și tocmai acest contingent scapă din câmpul de observație al ofițerilor care urmăresc regimul de confidențialitate. De ce scapă? Tocmai pentru că acești detașați fac cea mai grea și de rutină muncă din cadrul Statului Major. Ofițerii cu grad de colonel sau locotenent-colonel nu pot să-și îndeplinească atribuțiile fără ajutoare iar în statele de funcționari nu sunt prevăzute aceste ajutoare. Dar sunt prezenți acești detașați și pe umerii lor cade întreaga muncă de rutină sau i se atribuie chiar întreaga muncă existentă. Uneori, ofițerii cu grad înalt nu acceptă, socotind că asta „nu este pentru domnii” din casta superioară. După ce un detașat pregătește întreg materialul și îl îndosariază punându-l, apoi, pe masa colonelului, acesta din urmă – odihnit și

îngrijit – ia mapa cu hârtii și, plin de importanță, se prezintă la generalul care-l laudă pentru că a prezentat la timp documentația. Am prezentat lucrurile cu o doză de ironie dar, în realitate, chiar așa se întâmplă. Raționând în continuare, mi-am pus întrebarea „Unde sunt concentrate toate informațiile de interes?” Desigur, în acele secții în care se concentrează cele mai importante și mai proaspete informații referitoare la planurile comandamentului superior al armatei și unde se fac planurile referitoare la pregătirea de luptă a trupelor. De aceste lucrări se ocupă direcția operativă și cea de informații ale Statului Major.

Deci, acolo fiind concentrate secretele importante, tot acolo trebuie să ajungă un spion pentru a intra în posesia lor. De aceea, în aceste secții trebuia să am o agentură bine pregătită, instruită și capabilă de muncă și de reacție rapidă la orice manifestare mascată a oricărei activități de spionaj.

Agentul meu a observat că unul dintre desenatorii detașați lucra destul de ciudat în timp ce schița pe hartă situația informativă și de luptă. În principiu, harta regiunii, în sine, nu era un document secret dar atunci când pe ea era schițată dislocarea unităților noastre militare și misiunea lor de luptă în teritoriul limitrof, devenea un document strict secret. De obicei, hărți ale regiunii erau pregătite, în număr mare, în fiecare secție, pentru ca ele să fie tot timpul la îndemână pentru a se fixa pe ele situația sau misiunea de luptă. Desenatorul, pe care l-am numit „Curiosul”, pune, uneori, sub harta principală o altă hartă și făcea acest lucru luându-și măsuri de precauție. Oare de ce? De asemenea, avea un comportament ciudat, de exemplu tresărea atunci când cineva intra prin surprindere în birou.

M-am gândit că în situația în care ar fi intenționat să copieze o hartă ar fi trebuit să folosească o hârtie de indigo pentru imprimarea informațiilor pe cea de a doua hartă. Dar nici eu și nici agentul meu n-am descoperit niciun fel de indigo atunci când am inspectat locul de muncă al „Curiosului”. Pentru orice eventualitate, agentul meu a făcut un semn pe harta pe care suspectul o pune sub cea principală. La control s-a dovedit că harta însemnată era

absolut curată. Însă, întorcând-o, am observat pe dosul ei înțepături de la un ac sau pioneză. Desigur, cu pioneze erau fixate hărțile de masa de lucru, dar aici înțepăturile nu erau pe colțuri ci pe suprafața hărții. Comparând înțepăturile cu harta principală am constatat că respectivele înțepături se suprapuneau cu coordonatele unui detașament de incursiune și asalt. Iar acest lucru nu mai era o glumă! Dar cum să demonstrezi că cele descoperite reprezintă o acțiune de culegere de informații secrete? Se putea spune că desenatorul procedează așa pentru a-și ușura munca! Erau multe întrebări interesante și fără răspuns! Până una-alta, am luat decizia de a-l pune pe desenator sub urmărire permanentă. Apoi, în regim de urgență, am trimis organelor teritoriale ale KGB-ului din locul în care a trăit „Curiosul” înainte de armată, solicitarea ca, în cel mai scurt timp, să fie cercetate și să mi se comunice informații despre el. De asemenea, în astfel de situații, ceream să fie lămurite și comunicate informații mai ample despre cel verificat: trăsăturile de caracter, pasiuni, relații de prietenie, dacă în anturajul său au existat persoane care au manifestat intenții de trădare sau ostilitate față de țară, etc... Ținând cont de faptul că orice caz care avea nuanță de „spionaj” trebuia să fie în evidența Moscovei, o copie a acestei solicitări am trimis-o la Centru. Știam că din această cauză colegii mei din locul de viață al „Curiosului” vor fi nevoiți să muncească serios pentru a clarifica toate aspectele care ne interesau deoarece cu Moscova nu era de glumit și nu puteai scăpa răspunzând doar cu fraze standard și date generale.

Informațiile, pe care le-am primit despre „Curios” au fost uluitoare! S-a dovedit că acesta, înainte de serviciul militar, studiasse la Institutul de Limbi Străine și că vorbește bine engleza. După terminarea anului III, s-a aflat, timp de o jumătate de an, într-un stagiu în Anglia, împreună cu un grup de studenți. Acolo intrase în contact cu mulți străini între care și cu unul care se afla în urmărire la PGU (prima Direcție Generală a KGB) fiind suspectat de apartenență la serviciile de informații ale adversarului. După satisfacerea serviciului în armată avea intenția de a lucra în străinătate. De asemenea, de nenumărate ori

primise colete și cadouri de la străinul aflat în urmărirea PGU, corespondând cu acesta prin intermediul adresei unchiului său.

Interesant, nu-i așa? Oare unde erau cei care-l verificaseră pe soldat înainte de a-i permite să lucreze cu documente secrete?

Citind dosarul personal al acestuia, totul părea să fie în ordine. La toate întrebările standard dăduse răspunsuri standard, deși acest lucru nu aveau nicio relevanță. Pe baza informațiilor pe care le aveau, i-am deschis „Curiosului” un dosar de verificare operativă pe care am menționat „trădare de țară prin acțiuni de spionaj”.

Acest lucru nu mai era o glumă și însemna că, la dispoziția mea, urma să se pună ajutoare de la secția operativ-tehnică a KGB-ului republicii, cu întreaga tehnică de supraveghere și ascultare.

Cu atenție, am instalat în cabinetul de lucru al „Curiosului” tehnica de supraveghere și... a urmat „filmul”. Dar și eu am fost viclean! Având temeiuri să credem că informațiile erau culese prin înțeparea unei hărți plasate sub cea principală, am luat toate hărțile suplimentare de pe masa „Curiosului”, încercând să-i împiedic acțiunea de sustragere de informații. Urma să vedem cum va reacționa. Dacă nu are nicio intenție rea, nu va inventa nimic atunci când va vedea că nu are rezerve de hărți. Iar dacă va inventa ceva însemna că spionează!

În continuarea „filmului”, „Curiosul” a primit sarcina de a schița o situație pe hartă. A luat exemplarul care i-a fost dat, l-a întins pe masa de lucru apoi a căutat pe raftul pe care, înainte, se aflau, hărțile de rezervă dar... ele nu erau acolo. În loc să înceapă lucrul, a căzut pe gânduri apoi, brusc, a scos o foaie de hârtie curată, a pus-o sub harta principală și a început să schițeze situația.

Apoi, din butoniera vestonului militar, a scos un ac de cusut obișnuit și a început să înțepe locurile din schiță. Mai departe, a scos de sub hartă foaia „curată” și a scris ceva pe ea. S-a dovedit că cele scrise erau, aparent, câteva rânduri către cei de acasă. O scrisoare obișnuită, însă scrisă pe foaia pe care, cu acul, era înțepată o informație confidențială. În scrisoare el atenționa destinatarul să nu

arunce scrisorile deoarece, după demobilizare, îi va face plăcere să le recitească și să-și amintească de serviciul din armată.

Nu-mi făceam griji referitor la destinul ulterior al scrisorii, convins că – oricum – va ajunge la mine deoarece toată corespondența „Curiosului” fusese trecută din timp la „IC” (interceptarea corespondenței). Dar... scrisoarea n-a mai ajuns la mine...

Vă interesează finalul acestei istorii de spionaj? Și pentru mine ar fi fost interesant să aflu ce a urmat.

Dar... șefii operativi mi-au luat toate materialele cazului, inclusiv pe „Curios” și m-au avansat. M-au trimis să lucrez, în continuare, în orașul Ahalkalaki din R. S. S. Georgiană în funcția de adjunct al șefului Secției Speciale a diviziei. Așa am devenit șef, chiar dacă nu unul foarte mare. Meritam funcția pentru că am câștigat-o prin muncă cinstită. Dar, din păcate, nu am aflat destinul ulterior al „Curiosului”. Puteam doar să presupun că, probabil, a fost folosit pentru organizarea unui „joc operativ” cu serviciile de informații ale adversarului sau, pur și simplu, a fost neutralizat, având în vedere că deținea informații secrete foarte importante. Însă la noi nu se obișnuia să pui întrebări în legătură cu astfel de lucruri. Cu cât știai mai puțin, cu atât deveniai mai liniștit. Iar eu doream să dorm liniștit.

La Ahalkalaki, nu m-am aflat mult timp în funcția de adjunct al șefului Secției speciale al diviziei. În jur de o jumătate de an. Însă în acest timp, am fost nevoit să lucrez la niște materiale referitoare la un suspect purtând porecla de „Sărac cu duhul”.

Unitățile de avangardă ale diviziei se aflau în primele linii de apărare din fața adversarului, totodată fiind plasate în anumite puncte fortificate, numite „ZF”. Aici, toată tehnica de luptă era îngropată în pământ și betonată, formând puncte de foc menite să reziste pe termen lung. Acolo l-am demascat pe un soldat din Țările Baltice, care-și nota în agendă schițe ale acestor buncăre cu muniții și tehnică militară. Surprins asupra faptului, i-a explicat agentului meu că voia să construiască, la el în sat, după același model, o pivniță pentru păstrarea alimentelor. Credea că ne găsisse de proști! Când i-am descoperit ascunzătoarea, în

ea erau nu numai schițele punctelor fortificate ci și schema întregii poziții de avangardă a batalionului de tancuri din zona fortificată. Spre marea mea părere de rău, nu am reușit să închei cazul. Aveam probleme în viața personală, iar în acea perioadă am divorțat de cea de-a doua soție. Pentru cei de la cadre acest lucru a servit drept temei pentru a mă scoate din funcția de conducere. În plus m-au lăsat și fără un premiu în bani și mi-au dat o muștrare pe linie de partid cu o formulare stupidă: „pentru ascunderea, față de organizația de partid, a faptului că s-a destrămat familia”. Da, ciudate sunt căile tale Doamne... O spun cu sinceritate: cu partidul am avut întotdeauna relații tensionate. Dar după această fază, s-au deteriorat și mai mult.

Am fost transferat la Kutaisi pentru deservirea operativă a așa-numitei „divizii albastre”. Nu știu de ce a fost numită albastră, existau multe versiuni în această privință. Însă cea mai credibilă s-a adevărit a fi aceea că toate acoperișurile clădirilor administrative și ale cazărmilor erau vopsite cu vopsea albastră, acest lucru fiind, desigur, neobișnuit comparativ cu verdele tradițional din armată.

Dar, cred, a fost o întâmplare să fie așa.

De obicei, într-o divizie, întotdeauna exista o Secție specială a KGB-ului cu un personal format dintr-un șef, un adjunct și 5 ofițeri de contrainformații. Dar eu am fost numit singur pentru întreaga divizie. Oare eram socotit țapul lor ispășitor? Când m-au scos din funcție s-au mișcat repede; acum ce puteam să fac singur într-o divizie întreagă? S-a adevărit că au fost foarte mulți care m-au invidiat și, evident, dușmănit. Probabil că am barat calea cuiva prin rezultatele muncii mele. Cineva îmi dorise funcția din orașul Ahalkalaki, dar fusesem numit eu și de aceea m-au scos repede din funcție. Ajunsesem în dizgrație. Avansarea în carieră în cadrul KGB-ului era o chestiune foarte periculoasă; trebuia să cunoști „intrigile de la curte”, să-i lingusești pe șefi, să faci denunțuri împotriva colegilor de serviciu. Iar eu, pur și simplu, eram obișnuit să lucrez, să nu bârfesc și să nu țin intrigă împotriva altora și acest lucru m-a nenorocit, m-am frânt în interior și m-am răcit cumva.

Mult mai târziu, de la un cunoscut apropiat care lucra în sistemul de cadre al contrainformațiilor militare, am aflat cauza reală a dizgrației în care am ajuns. Invidia manifestată față de rezultatele mele, nu numai din partea colegilor de la serviciu ci și din partea forurilor superioare, s-a dovedit a fi distrugătoare pentru mine. În conducerea superioară se vorbea despre mine în modul următor:

„De ce, acolo unde apare acest ofițer de contrainformații apar și spioni și persoane de inițiativă? De ce? Nu cumva tot el îi cultivă? De ce pe obiectivele altora este liniște? Înseamnă că face prost munca de prevenire printre purtătorii de secrete”. Din această cauză au început să mă persecute la serviciu, găseau orice motive printre care și tot felul de fleacuri. S-a dovedit că nu poți lucra foarte bine în contrainformații, pentru că se adevăra zicala că „prea bine, tot nu-i bine”. Blocându-mă, m-au coborât cu picioarele pe pământ. Mi se spunea să nu ies în evidență, să-mi știu locul, să mă ocup mai mult de prevenire. Dar ce înseamnă să te ocupi de prevenire? Însemna ca în permanență, zi de zi, trebuia să port discuții cu purtătorii de secrete și să le spun: „Tovarășii, nu trebuie să vă ocupați de spionaj, acest lucru este dăunător pentru sănătate și viață”. Era o absurditate.

Am început să-mi fac munca de mântuială. Mi se părea că nimeni nu are nevoie de experiența mea și asta cu atât mai mult cu cât m-au obligat să mă ocup de căutarea armamentului furat din divizie încă înainte de numirea mea în funcție. Acest lucru mă umilea ca ofițer de contrainformații profesionist. Apropo, ultimul comandant al diviziei, înainte de desființarea ei, era colonelul S. A. Abiev care mai târziu, în anul 1994, a devenit Ministrul Apărării al Azerbaidjanului și general-locotenent. Însă atunci, când conducea divizia albastră ne cunoșteam foarte bine și relațiile noastre aveau un caracter amical, doar el era comandantul diviziei, iar eu eram șeful Secției speciale a aceleiași divizii. Iar cu conducerea întotdeauna aveam relații bune. Răspundeam împreună pentru această divizie, el pe linia militară, iar eu pe cea a KGB-ului. Apoi, peste câțiva ani, el a trădat prietenia noastră pentru carieră, iar viața mea a fost pusă într-un pericol de moarte. Însă

despre asta vom vorbi mai târziu...

Pe scurt, conform rezultatelor muncii mele, totul era bine, eu îndeplineam „planul” de racolare, mă ocupam de munca de rutină cu hârțile, nu ieșeam în evidență. Așa cum se spune la noi, „trândăveam în funcție”. Urmăream liniștit cum cei proști și buni de nimic din contraspionaj, dar care aveau relații bune, ocupau funcții de conducere în KGB. Nimeni nu avea nevoie de mine. Dar Dumnezeu să-i judece.

Atunci a început restructurarea lui Gorbaciov. Au apărut organizații informale. Republicile unionale s-au trezit din comunism și și-au adus aminte despre dreptul lor la autodeterminare. Naționalismul a început să se învecineze tot mai mult cu separatismul. Nimeni nu putea să lupte cu asta și nimeni nu știa cum să o facă. În privința unităților militare dislocate în republicile Transcaucaziene, s-au înmulțit cazurile de acțiuni extremiste și teroriste. Era nevoie de abordări originale în munca de contrainformații. De aceea, în regim de urgență, s-au înființat așa-numitele subunități ale contrainformațiilor militare. Aceste subunități trebuiau să lucreze în cadrul unităților militare și să primească informațiile de prevenire a unor acțiuni extremiste.

În aceste momente toți carieriștii din contrainformații și-au ascuns cozile între picioare. Acum trebuia de muncit, dușmanul se afla aproape de tot și trebuia o mare stăpânire de sine, curaj și ingeniozitate. De aceea și-au adus aminte de mine. Probabil că aveau nevoie de capacitatea mea de a lucra cu oameni din orice categorie și de a aplica metode originale în lucru.

M-au chemat de urgență la Tbilisi. Generalul, șeful Secției speciale a districtului, m-a invitat la el și a spus că îmi încredințează conducerea secției a 4-a. N-am rezistat și i-am spus cu sarcasm că oare se poate avea încredere în mine, dacă viața mea personală nu este chiar normală fiind de trei ori însurat? El s-a încruntat și mi-a spus că acum nu mai sunt vremurile care au fost înainte. Da, vremurile nu mai erau aceleași, însă oamenii tot aceiași au rămas! Cei care întotdeauna au fost oameni, au rămas oameni, iar cei care făceau în toate pe plac conducerii chiar și acum, nu se

știe din ce motive, pot să lucreze.

Nu s-a reușit o discuție deschisă, însă am fost totuși numit în funcția de ofițer operativ superior al secției a 4-a. Toată secția era compusă doar din mine, eu eram șeful și tot eu eram și subordonat. De la mine se cerea doar un singur lucru: să primesc la timp informația referitoare la posibile acțiuni cu caracter extremist și terorist îndreptate împotriva unităților militare ale garnizoanei din Tbilisi. În acea situație rolul contrainformațiilor se împletea cu sarcinile spionajului. Trebuiau identificate grupările de la care putea veni amenințarea și trebuiau racolați tot de acolo agenți care, la timp, să mă informeze despre planurile liderilor lor. Suna frumos, dar cum să faci asta? Eram singur și nu aveam de unde aștepta ajutor. Nu te puteai adresa organelor puterii locale și miliției deoarece acolo toți se acopereau unii pe alții. Deja reușiseră cu toții să-și schimbe „culoarea”, adică au fost comuniști (culoarea roșie), și, urgent, au devenit naționaliști și separatiști. S-a adevărit că toți foștii funcționari de partid sovietici au așteptat dintotdeauna momentul în care să poată ieși din componența URSS-ului și să creeze statul lor propriu. De la ei nu așteptam niciun ajutor. Totuși trebuia întreprins ceva.

În vremea aceea, aproape în fiecare zi aveau loc mitinguri alături de Statul Major al districtului. Toți scandau: „Rușii afară din Georgia!”, iar acest lucru la rândul său sporea isteria naționalistă. Tineretul era dornic să se arunce în luptă. S-au creat gărzi de tineret care îi atacau pe ofițeri, le luau armele iar, uneori, atacau și unitățile militare cu scopul de a pune mâna pe armament.

Practic nu era timp pentru racolarea de agenți din această categorie de persoane și, în plus, cum puteai să efectuezi o muncă confidențială cu militanții? Dar șefii mei nu înțelegeau acest lucru.

Trebuia să le raportezi, în fiecare zi, despre planurile informalilor și despre ce acțiuni îndreptate împotriva garnizoanei pregătesc aceștia.

De asemenea, frecventam mitingurile, ascultam despre ce se vorbește acolo, dar umblam îmbrăcat în civil și mă dădeam ca fiind originar din Țările Baltice. Mi se traducea, cu plăcere, din georgiană în limba rusă.

Dar toate acestea erau prea puțin utile, trebuia să se întreprindă ceva mai radical. Atunci mi-am asumat un risc, însă unul bine calculat. Am citit toată informația care exista referitoare la situația politică internă a republicii. În acea perioadă, în anul 1990, în Georgia existau în jur de 30 de partide politice iar acest lucru, deja, vorbea despre faptul că încă nu te puteai aștepta la o armonie politică în țară. În afară de asta, toate aceste partide erau în conflict unele cu altele. Însă cea mai mare susținere din partea populației îl avea FPG – Frontul Popular din Georgia, în frunte cu răposatul Zviad Gamsahurdia. Am mers direct la ei și, în camera de primire fiind, am adresat rugămintea de a fi condus la persoana însărcinată cu securitatea acestui partid. Totodată, am scos legitimația și am băgat-o sub nasul persoanei care era de serviciu.

Inițial, acela a înmărmurit, probabil din cauza impertinenței mele, în timp ce eu stăteam liniștit zâmbind. Apoi a vorbit timp îndelungat cu cineva la telefon. După aceea, de mine s-a apropiat un bărbat impozant și s-a prezentat ca fiind funcționar al aparatului central al partidului, responsabil pentru relații cu publicul. Tot el, din câte am înțeles, îndeplinea și funcția de coordonator pentru securitate. Am găsit un limbaj comun cu el deoarece acesta era un om care gândea în mod realist și nu era un fanatic reprezentant al partidului.

O mică paranteză. Pe parcursul anilor îndelungați de lucru în cadrul KGB-ului am observat o trăsătură ciudată la oamenii care sunt adepți fanatici ai unei idei oarecare. I-am încadrat la categoria definită de mine ca fiind „funcționar de partid dus cu pluta”. La prima vedere ei se aseamănă cu fanaticii, ochii le strălucesc de un foc lipsit de culoare, sunt gata la orice fapte de eroism în numele ideilor partidului, merg până la sacrificiu. Din rândul unor astfel de oameni apar și „kamikadze”. Este imposibil să-i reeduci sau să-i convingi că nu au dreptate, dar poți lucra cu ei, în special îi poți racola „sub drapel străin”.

Cel pe care l-am cunoscut, să-l numim Ghiia, era normal iar cu astfel de oameni poți întotdeauna să stabilești relații de încredere. De un astfel de om aveam nevoie! N-am ascuns nimic; imediat l-am informat cine sunt și care erau

sarcinile mele și i-am dat de înțeles că ambii ne aflam în aceeași situație, având sarcini similare – securitatea oamenilor și ar fi mai bine, dacă, împreună, le vom rezolva. Lucram neacoperit, dar ce era să fac? Aceasta era, pentru moment, situația operativă și trebuia foarte repede, în câteva zile chiar, să găsec o sursă credibilă de informații. I-am propus colaborarea sub formula unui „schimb de opinii” spunându-i că amândoi suntem interesați să fie cât mai puține acțiuni extremiste în oraș și, mai ales, să nu fie victime umane. L-am avertizat: comandamentul unităților militare se va vedea nevoit să deschidă focul dacă extremiștii se vor apropia de obiectivele lor. De aceea era mai bine să ne informeze din timp despre mitingurile posibile și alte „măsuri” planificate de alte partide, având în vedere că acestea îi erau aduse la cunoștință. Ghiia a spus că este gata pentru un schimb convenabil de informații, cu atât mai mult cu cât, nu vom ascunde față de șefii noștri astfel de întâlniri de afaceri. Din timp, ne-am înțeles asupra mijloacelor de legătură urgentă.

Astfel de relații de încredere am stabilit și cu alți câțiva funcționari ai aparatelor centrale din alte partide. Și toți, la timp, îmi furnizau informațiile pe care le aveau referitor la alte partide cu care concurau. La rândul meu îi avertizam că chestiunea referitoare la retragerea formațiunilor militare de pe teritoriul Georgiei era decisă de către marii politicieni și mai devreme sau mai târziu, tot armamentul urma să fie predat forțelor de apărare națională ale țării. Însă, în etapa dată, nu era de dorit o creștere a isteriei politice în jurul unităților militare și nu trebuiau încurajate atacurile tineretului la adresa militarilor. Trebuie de precizat că o astfel de colaborare a adus mult folos. Noi primeam la timp informația de care aveam nevoie și luam măsurile corespunzătoare.

La un moment dat, generalul, șeful Secției speciale a KGB-ului pentru districtul militar Transcaucazian, m-a întrebat cum reușesc să găsec un limbaj comun cu naționaliștii georgieni. Am răspuns că: „Dumneavoastră pur și simplu nu mă veți putea înțelege deoarece sunteți un comunist cu mare vechime și pe toți cei care gândesc altfel, îi priviți ca pe dușmani de clasă. Acum situația

politică internă s-a schimbat și de aceea este nevoie de puncte de vedere noi. Doar a început restructurarea și trebuie făcute schimbări. Însă vârsta și conservatorismul politic împiedică acest lucru. Georgienii sunt un popor mândru, iubitor de libertate iar eu am fost nevoit nu numai să studiez istoria Georgiei dar să și înțeleg mentalitatea lor. De aceea ei nu văd în mine un dușman ci un prieten”. Se vedea că degeaba i-am spus toate acestea generalului, oamenii ca el nu mă puteau înțelege...

Și din nou, după ce am reușit să organizez munca în noua direcție a 4-a în Georgia, am fost transferat, în regim de urgență, în Azerbaidjan.

Această mutare a fost motivată prin faptul că lucrasem mult timp în această zonă, știam bine obiceiurile și tradițiile acestui popor, aveam mulți prieteni și cunoscuți. Cu atât mai mult, cu cât între Armenia și Azerbaidjan era iminent un conflict armat iar organele de partid sovietice nu puteau să facă nimic deoarece pierduseră, de facto, controlul asupra situației politice din republică.

Ei, ce să faci, dacă trebuie, atunci trebuie, cu atât mai mult cu cât „ordinele nu se discută, ci se execută”. Este adevărat, ca și recompensă pentru munca bine efectuată în Georgia, mi-a fost atribuit gradul militar de locotenent-colonel, iar acest lucru era cu o treaptă mai sus decât gradul pe care îl aveam.

La Baku am fost nevoit să studiez timp îndelungat situația operativă și de aceea urmăream cu atenție evenimentele care aveau loc acolo. Am restabilit repede legătura cu informatorii mei, pe care îi racolasem cu câțiva ani în urmă, atunci când lucram în Azerbaidjan, și am început să primesc, informații referitoare la zona din jurul obiectivelor militare.

Nu erau vremuri liniștite, noi partide politice își doreau să ajungă la putere, iar Armenia vecină începuse să efectueze deschis acțiuni armate de cucerire a teritoriului Karabakh-ul de Munte. Pe atunci în Azerbaidjan nu exista o armată obișnuită și, de aceea nu avea cine să-i apere teritoriile. Conducerea de partid a republicii se baza pe sprijinul Moscovei, iar acest sprijin devenea tot mai slab.

Și iată că, în sfârșit, URSS-ul a încetat să mai existe.

Întreaga tehnică militară a Armatei a 4-a s-a transferat, în regim de urgență la dispoziția Ministerului Apărării al Azerbaidjanului, care se crease atunci. Era o lipsă enormă de specialiști militari proveniți din rândurile populației băștinașe. Guvernul republicii s-a adresat ofițerilor activi, care se aflau atunci pe teritoriul republicii, să treacă în serviciul Armatei Naționale. Se preciza că vechimea în muncă era păstrată iar trecerea se efectua în mod oficial, prin ordine corespunzătoare.

Tot în acel timp s-a creat Direcția de Contraintformații Militare a Azerbaidjanului. Și deoarece pentru întreaga republică existau doar câțiva ofițeri care mai înainte lucraseră în sistemul Direcției a 3-a KGB-ului și erau profesioniști în domeniul lor, mi s-au adresat și mie cu propunerea de a trece, în mod oficial, cu serviciul în cadrul Ministerul Apărării al Azerbaidjanului. Ce era să fac? Am înțeles că nu prea sunt pe placul Serviciului de Contraintformații rus deoarece ca mine erau mulți!

Trebuiau să ne scoată de pe teritoriul unui alt stat în care ajunsesem după destrămarea URSS-ului, apoi trebuiau să ne angajeze undeva la un nou loc de muncă. De aceea majorității ofițerilor de contraintformații, care lucraseră mai mult de 15 ani, li s-a propus să intre în pensie.

Să vă spun sincer, nici până în ziua de astăzi nu pot să stabilesc cu claritate care au fost motivele care m-au determinat atunci să iau decizia de a rămâne în Azerbaidjan! Dar un singur lucru îmi era clar până în străfundul sufletului și anume faptul că întotdeauna am fost alături de oamenii simpli, de marea masă.

Întotdeauna am simțit starea de spirit a populației locale cu care comunicam. Îmi părea extrem de rău să văd cum acest popor luptă pentru supraviețuire în condiții dificile și fără resurse! În acele vremuri neliniștite, când practic nu erau suficiente locuri de muncă, când banii se devalorizau în fiecare zi, când nu erau suficiente produse alimentare, trebuia cumva să trăiești. Aici mai era și intervenția deschisă a Armeniei. Cunoșteam bine mentalitatea poporului azer, tradițiile și obiceiurile lui, înțelegeam foarte limpede că întreaga istorie a dezvoltării Azerbaidjanului nu oferea condiții pentru spiritul războinic și ură. Acesta era un

popor pașnic și tolerant. Pe acest pământ, întotdeauna, au coexistat pașnic oameni de diverse confesiuni. Iar acest popor avea nevoie de apărare, el trebuia să lupte cu Armenia, dar cum să lupti? Și întrebarea cea mai importantă era: cine va lupta? Nu existau suficienți specialiști militari activi și am decis să accept propunerea.

Iată așa am trecut în serviciul armatei Azerbaidjanului, inițial la contrainformațiile militare, iar apoi în serviciul de spionaj militar extern. Iată așa m-am transformat din ofițer de contrainformații în ofițer de contraspionaj, sau cu alte cuvinte într-un spion.

Capitolul 6. Terorismul

După mutarea mea în Azerbaidjan, ca, de altfel, în toată perioada activității în această regiune, conform îndatoririlor de serviciu, am fost nevoit să lucrez pe linia de rezistență în fața extremiștilor și teroriștilor islamici. Respect foarte mult sentimentele musulmanilor credincioși și vreau din start să menționez că nu am considerat că există ceva comun între islam, terorism și extremism, ci există doar oameni care încearcă să mascheze acțiunile lor criminale sub haina dogmei religioase. Am convingerea că am dreptate când fac această afirmație deoarece timp îndelungat am lucrat cu această categorie de oameni și am primit informații confidențiale în acest sens din partea unor surse verificate și competente.

Încă înainte de destrămării URSS-ului și năruirii mitului referitor la valorile comuniste, am încercat să aflu mai multe despre islamism, creștinism, iudaism și budism. În afară de asta, am stabilit relații strânse și de încredere cu multe autorități religioase în Azerbaidjan, reprezentanți ai principalelor religii universale. De mai multe ori am fost nevoit să intru în contact oficial cu lideri religioși ca: șeicul, liderul musulmanilor din Caucaz, Preafericitul Bisericii Ortodoxe; președintele Comunității Evreilor Europeni (ashkenazi) și, de asemenea, cu președinții comunităților evreilor munteni și georgieni, care aveau sinagogi separate. Trebuia ținut seama de faptul că Azerbaidjanul, în esență, a fost un stat tolerant pe teritoriul căruia, pe

parcursul multor secole, au trăit oameni de multe naționalități, având credințe religioase, obiceiuri și tradiții diverse. Azerii sunt oameni pașnici și toleranți, iar ceea ce se întâmplă acum în Azerbaidjan nu se răsfrânge sub nicio formă asupra modului în care omul simplu vede lumea.

Din acest motiv, pe teritoriul Azerbaidjanului nu există teren propice pentru prosperarea ideilor teroriste și extremiste. Aici este puțin probabil să fie organizate acțiuni ostile, deoarece întotdeauna te poți înțelege în legătură cu orice problemă sau, în cel mai rău caz poți cumpăra. Da, da, aici totul se vinde și se cumpără. Orice inspector auto, dacă îți oprește mașina, poate să se lege de orice, însă atunci când îi întinzi carnetul de șofer, în primul rând se va uita la conținutul portmoneului tău. Însă nu despre asta este vorba acum! Serviciile de spionaj și contraspionaj sunt interesate, în primul rând, de faptul că Azerbaidjanul a fost considerat întotdeauna ca punct de transbordare pentru extremiști, teroriști, traficanți de droguri și alte elemente dușmănoase. Aici este „bârlogul” lor, aici ei se odihnesc și se pregătesc pentru acțiuni active pe alte teritorii. Iar dacă în mijloacele de informare în masă apare informația despre faptul că, în Azerbaidjan au fost arestate înalte autorități wahabiste sau ale luptătorilor ceceni, acest lucru înseamnă că aceștia nu s-au înțeles cu autoritățile sau le-au plătit prea puțin.

Într-o astfel de situație operativă am fost nevoit să lucrez timp îndelungat. Și tocmai de aceea am adunat o oarecare experiență în domeniul rezistenței în fața terorismului.

Nu voi vorbi acum despre ce este terorismul în esența sa; toată lumea a auzit deja despre aceasta. Pe parcursul ultimilor zece ani, sursele de informare în masă au comunicat multe referitoare la acest subiect. Însă până acum nu a fost elaborat un mijloc unic de luptă cu terorismul. Unele state consideră că nu se pot purta niciun fel de negocieri cu teroriștii, ei trebuind să fie doar lichidați. Altele poartă negocieri cu liderii teroriștilor, încercând să găsească un mijloc pașnic de a-i liniști. Probabil că unii dintre aceștia au dreptate. Însă, cu toate astea, terorismul a existat, există și, probabil, va exista încă mult timp. Până când? Până când omenirea va găsi un remediu împotriva

acestor oameni bolnavi. Dar acesta este doar punctul meu de vedere, deoarece consider că teroriștii sunt niște oameni bolnavi mintal. Asta pentru că numai un om bolnav mintal poate simți o plăcere în a schingiui oameni pașnici pe care îi ia ca ostatici. Iar dacă acesta a mai trecut și printr-o pregătire specială ca terorist-kamikadze, atunci un astfel de „bolnav” devine un individ foarte periculos și un bolnav incurabil.

Sigur că omul nu devine un shahid și nu poate să se nască cu înclinația spre „istishhad” (în traducere din arabă înseamnă „tendința de a deveni shahid”). Astfel de oameni sunt pregătiți în mod special iar candidații pentru shahizi sunt racolați din întreaga lume. Această activitate se efectuează de către o organizație, permanent, conform unui plan și având un scop bine definit. Ea se efectuează în câteva etape.

În prima etapă, reprezentanții organizației teroriste sau agenții lor de influență, care se bucură de protecția organizației, încearcă, prin ideile lor, să trezească anumite emoții. Apoi să creeze grupuri formate din musulmanii care și-au manifestat interesul față de ideile fundamentalismului islamic, și, în final, încep să explice amănunțit conceptul de „jihad”(război sfânt).

Pentru aceasta, utilizează Centrele și Universitățile culturale islamice. Metodele, prin care ei acționează seamănă mai mult cu cele ale misionarilor decât cu cele care sunt utilizate pentru recrutarea oamenilor în unitățile militare și de luptă. Pe de o parte, ei vorbesc permanent despre micșorarea rolului islamului în lume după căderea Imperiului Otoman, pe de altă parte, induc ideea necesității sacrificării vieții pentru revenirea islamului la măreția sa de altă dată. În acest fel, încă din prima etapă, induc ideea jertfirii de sine.

Cei pe care i-au comparat cu misionarii au o deosebită putere de convingere, unii dintre ei având chiar darul influenței hipnotice.

Ei induc acestor oameni tineri spiritul de sacrificiu de dragul islamului. Astfel, acești misionari identifică în rândul ascultătorilor săi pe acei indivizi care păreau pătrunși se ideea suicidului în numele lui Allah.

De obicei, unor astfel de oameni li se propune să-și probeze credința în cadrul unei situații de luptă. Acest lucru se practică, în special, în timpul unor conflicte militare (Iugoslavia, Cecenia, Karabakh etc). Mi s-a întâmplat să mă ciocnesc cu astfel de oameni în timpul acțiunilor de luptă dintre Armenia și Azerbaidjan. Este suficient să spun că, de partea Azerbaidjanului, luptau așa-numiții „războinici ai islamului” din Afganistan, Cecenia, Uzbekistan și alte țări musulmane. Orice conflict armat, în special unul internațional, este folosit de către liderii organizațiilor teroriste ca poligon de instruire a viitorilor teroriști kamikadze. Cu astfel de ocazii, li se face pregătirea practică și sunt învățați să omoare oameni. Mai mult decât atât, este utilizată orice posibilitate ca să exerseze cruzimea în comportamentul lor față de prizonierii de război.

Dacă în mâinile lor nimerește ca prizonier un soldat, acesta trebuie să se roage lui Dumnezeu să fie ucis cât mai repede pentru că o moarte rapidă l-ar salva de torturi chinuitoare. Oricum, mai devreme sau mai târziu, va fi ucis, dar înainte de asta va fi chinuit, își vor bate joc de el, îl vor tortura satisfăcându-și instinctele lor sadice și josnice. În astfel de momente, tortionarii își pierd înfățișarea umană și devin adevărate bestii, deoarece durerea pe care o provoacă victimelor lor le produce satisfacție. Oare un om normal poate să procedeze în acest fel ? Desigur, nu.

Odată, am ajuns să fiu martor fără voie ale unei astfel de orgii satanice atunci când am apărut brusc pe pozițiile unui detașament militar din Afganistan. Pe atunci, ocupam o funcție importantă în serviciul de spionaj din Azerbaidjan. Aveam epoleți de locotenent-colonel al armatei naționale iar pe epoleți, alături de stelutele cu șase colțuri, era prins semnul distinctiv al efectivului ofițeresc superior care avea formă de semilună. De altfel, acest semn se numea „aypara” – în traducere, semilună. Iar semiluna, după cum se știe, este un simbol religios islamic. La vederea acestui simbol, bestiile au înmărmurit. Probabil că asupra lor totuși acționează simbolistica, mai ales în timpul orgiilor sadice. Pe fețele lor am citit teamă și uimire, în același timp. Cum se poate? Un ofițer rus, cu epoleți și simbol islamic, având

armă, pază și, în plus, chiar și împuterniciri mari?

Ceea ce am văzut acolo ar fi putut să-mi inducă o stare de spaimă și panică dacă nu aș fi avut o mare experiență militară și abilitatea de a-mi controla emoțiile. Una din gărzile mele de corp a vomitat, totuși. Imaginea pe care am văzut-o era îngrozitoare: ceea ce, cândva, fusese un corp uman, deja nu mai putea striga! Doar ne privea cu ochi sticloși și privirea lui jalnică implora să fie ucis. Era un militar armean luat prizonier de acest detașament afgan și supus unor torturi și chinuri inumane. Palmele mâinilor și labele picioarelor fuseseră, deja, retezate și legate cu sârmă. Nu știu ce făcuseră cu el până la apariția mea însă, în acel moment acest nefericit era deja tras în țeapă. Tragerea în țeapă era metoda preferată de execuție a tortionarilor, deoarece omul care este tras în țeapă moare de o moarte îndelungată și chinuitoare. Bățul gros, ascuțit la vârf, străbate încet corpul uman. Omul simte o durere insuportabilă înainte ca țeapa, trecând prin întreg corpul și prin laringe, să se înfigă cu capătul ascuțit în creier și să-l distrugă. În acel moment omul moare, dar până atunci agonizează în chinuri.

Iar acești monștri urmăresc cu plăcere cum omul moare în prezența lor. Amintiți-vă durerea pe care o simțiți când vă tăiați la un deget sau vă înțepați cu ceva ascuțit. Evident, după șocul dureros inițial, intervenția cu mijloace medicale potolește durerea. Dar în timpul torturilor și execuției prin intermediul țepei din lemn durerea nu trece ba, dimpotrivă, crește în intensitate.

Trebuie spus că psihicul unui om normal nu poate accepta o astfel de imagine; în schimb, pentru ei, era altfel. Cândva, un astfel de monstru mi s-a lăudat că în timpul torturilor, chinurilor și al execuției, el privește intens în ochii celui care moare încercând să surprindă toată suferința acestuia iar în momentul morții lui chinuitoare, sadicul ajungea la orgasm. O astfel de „călire”, după părerea lui, este necesară și utilă în lupta cu necredincioșii. Am încercat să port o discuție cu el și poate, chiar să-l fac să-și schimbe părerea. Am pretins că sunt interesat de orice temă religioasă dar că nu înțeleg multe lucruri, în special de ce terorismul este adoptat ca armă de către

musulmani în lupta cu necredincioșii. L-am întrebat: „Cum, războiul cu necredincioșii a fost deja declarat?” El mi-a răspuns că acest război se desfășoară de mult timp și că nu a încetat niciodată. Acesta este războiul sfânt – gazawat – în cadrul căruia terorismul este considerat ca principal mijloc de luptă. Am încercat să-l contrazic explicându-i că „gazawat”-ul este declarat de cel mai important lider religios musulman, seih-ul. I-am spus că nu am auzit ca seih-ul Caucazului, să fi declarat „războiul sfânt sub drapelul verde al islamului” ci, din contra, practic toți liderii spirituali islamici condamnă activitatea teroriștilor. A zâmbit viclean și mi-a spus că islamul contemporan este folosit foarte subtil de către politicieni, iar în politică, cel mai adesea, trebuie să minți.

Musulmanii îi numesc pe creștini „necredincioși”. Atunci de ce în Coran, cartea sfântă a musulmanilor, există capitole („sure”) aparte despre Iisus („Isa”) și Fecioara Maria („Mariam”) care sunt venerați ca sfinți de către musulmani? Atunci de ce creștinii sunt „necredincioși”? Islamismul și creștinismul au multe în comun, atât în privința dogmei cât și a obiceiurilor (postul, zile de pomenire a morților și altele).

Islamismul și creștinismul sunt recunoscute ca fiind cele mai importante religii ale lumii, ambele afirmând că Dumnezeu are două nume, Yahweh și Elohim, iar denumirea de Alah provine din Elohim. Dacă analizăm viața sfinților, vedem că Magii i-au salvat pe Iisus și pe Fecioara Maria (omorârea pruncilor) iar proorocul Mahomed a fost salvat de la asasinat de către creștini în biserică.

De ce sfinții noștri, cu secole în urmă, puteau să trăiască în liniște și pace și chiar să se ajute sau să se salveze unii pe alții, iar noi nu putem?

Aveam impresia că am adus argumente foarte serioase. Am adăugat că, prin studierea istoriei și a religiei, omul contemporan trebuie să înțeleagă subtilitățile dogmelor religioase și ale evenimentelor istorice. Eu, de exemplu, respectam islamismul considerându-l a fi o religie pașnică, în esență, și care îmbină cele mai progresiste concepte ale altor religii. Am încercat să-i explic, timp îndelungat, unele particularități ale dogmei creștine și islamice dar mă privea

cu niște ochi ciudați, sticloși și neîncrezători. Probabil că nici nu dorea să audă și să înțeleagă ce îi spuneam. Încercam să-mi imaginez ce gândea. Probabil își spunea:

„De ce să-mi iei dreptul de a uide și de a face asta cu satisfacție? De ce să nu utilizez droguri, să jefuiesc, să ucid și, pentru toate astea, să primesc o groază de bani și, după moarte, să ajung în Rai asemeni unui shahid”? Mi-am dat seama că această discuție era în zadar și că erau foarte, foarte bolnavi.

Ceea ce am scris mai sus reprezintă doar unul din micile episoade ale pregătirii militare și psihologice la care erau supuși viitorii teroriști. Îndrumătorii și profesorii lor reușesc ca celor aflați sub tutela lor să li se șteargă din conștiință sentimentul de compasiune față de suferința umană și să le dezvolte sadismul.

Astfel de „antrenamente” sunt însoțite obligatoriu de o „spălare a creierului” zilnică, în special după rugăciune. În același timp, shahidismul le este prezentat ca o dovadă de eroism național care trebuie să se manifeste într-o astfel de perioadă de criză a islamului. Astfel, la viitorii teroriști-kamikadze apare sentimentul de încredere în forțele proprii, iar profesorii sunt siguri că ei vor executa, în orice moment și fără să ezite, ordinul liderului dându-și viața pentru Allah.

În același timp, shahizii intră ușor într-un fel de transă sau stare hipnotică executând orice ordin al comandantului sau liderului său. Atunci când acțiunea lui impune suicidul (de exemplu, legându-și în jurul său așa-numita „centură a shahidului” plină cu explozibil) are sentimentul ca îl are alături pe Allah și că execută voința acestuia. Mai mult decât atât, la musulmanii sinucigași, decizia de a se sacrifica le produce o plăcere asemănătoare cu aceea pe care noi o simțim atunci când iubim, când admirăm ceva frumos sau când ne rugăm. În orice caz, în momentul în care teroristul-sinucigaș se pregătește să efectueze atacul, el este într-o stare psihologică confortabilă.

În aceste condiții, cum trebuie să te lupți cu ei? În luptă, când spre tine se îndreaptă o mulțime de astfel de kamikadze zombificați, mai poți să le vii de hac? Ei trebuie omorâți și iarăși omorâți pentru că un astfel de robot

android nu are dreptul la existență, fiind un pericol pentru societatea civilizată. Dar dacă astfel de teroriști-kamikadze iau, prin surprindere, ostatici din rândul locuitorilor pașnici și-i folosesc drept scuturi umane sau înaintează niște cereri politice în schimbul lor? Cum poți să ieși dintr-o astfel de situație?

Dar mai întâi aș dori să închei povestea referitoare la momentul când, pentru prima dată, am văzut cu ochii mei cum luptătorii afgani își băteau joc de nefericitul prizonier armean și felul în care am ieșit din respectiva situație. Învingându-mi repede panica, am avut nevoie de câteva secunde pentru a aprecia situația și a lua o hotărâre în legătură cu ce urma să fac în continuare. Sigur că, într-un asemenea moment, când te privesc douăzeci de mujahedini afgani înarmați, aflați sub acțiunea drogurilor și satisfăcuți după ce torturaseră cu sadism prizonierul, era inutil să discuți cu ei spunându-le că nu este bine ce au făcut. O astfel de discuție putea să aibă consecințe grave pentru mine și garda mea de corp. De aceea m-am prefăcut că nu s-a întâmplat nimic, doar eram reprezentantul Statului Major al armatei naționale, iar ei semnaseră un contract care le dădea dreptul de a lua partea Azerbaidjanului și care îi obliga să execute toate ordinele de luptă.

Dar cum să-i conduci în situația în care ochii lor erau injectați de sânge iar mintea lor se afla într-o stare de confuzie totală? Era ca și când ai fi vrut să atragi atenția tigrului în momentul în care el se află încă în starea de frenezie de după vânătoare, când abia și-a prins victima și, cu o înverșunare bestială, rupe în bucăți corpul însângerat, potolindu-și astfel foamea. În acel moment el te-ar fi rupt pe tine în bucăți, dacă nu ai fi reușit să împuști fiara.

Nu era timp de stat pe gânduri, dar nici nu puteam spera ca soldații care mă însoțeau să mă sprijine, ei nefiind încă atât de experimentați și căliți. Am scos repede actele, le-am spus cine sunt și care sunt împuternicirile mele. Superiorul grupului afgan m-a recunoscut, mă întâlnisem cu el la Statul Major (apropo, vorbea cursiv limba rusă!). Am făcut o față îngrijorată și am spus că, în conformitate cu datele informative pe care le aveam, în această direcție

se aștepta ca adversarul va ataca cu forțe mari, cu scopul de a rupe linia frontului. De aceea trebuia să fie schimbate urgent pozițiile și să fie ocupată o poziție de apărare. Calculasem corect.

Știam foarte bine tactica de luptă a mujahedinilor afgani, cărora nu le place să se apere și, cu atât mai puțin, să sape tranșee pentru a accepta lupta și a menține poziția defensivă. Sunt prea lași pentru aceasta. Preferă să se ascundă, să lase să treacă adversarul, apoi, prin surprindere, de după colț sau din spate, să deschidă focul asupra acestuia. Le-a spus ceva repede bandiților din subordinea sa și aceștia au început, în grabă, să-și strângă tabăra. Am scos pistolul și l-am împușcat direct în inimă pe prizonierul torturat și care agoniza în chinuri sălbatice. Așa, cel puțin, i-am ușurat chinurile. Sper că, pe lumea cealaltă mă va ierta și va înțelege corect gestul meu. Mult timp după aceea îl visam noaptea cum îmi șoptea un singur cuvânt „mulțumesc”. Oameni, vă rog să mă iertați pentru asta... La război, ca la război. Este greu să lupți și să rămâi om, în același timp. La război, nu există oameni, la război toți sunt animale, vei uide sau vei fi ucis! Războiul nu are față umană...

Acum, după ce, am încercat să povestesc despre modul meu de a-i înțelege pe teroriști, aș dori să împărtășesc cunoștințele pe care le dețin în legătură cu securitatea populației civile. Aceasta pentru că terorismul este îndreptat în primul rând împotriva oamenilor lipsiți de apărare ai țării. Principala victimă a acestora devine populația care nu are nicio vină, care nici nu se gândește că doar peste câteva secunde viața îi poate fi pusă în pericol de o amenințare mortală. Să nu dea Dumnezeu ca cineva să ajungă ostatic al teroriștilor! Întotdeauna trebuie să se știe că structurile de forță și unitățile speciale de poliție ale statelor noastre luptă, sunt active 24 de ore din 24, cu membri organizațiilor teroriste și cu liderii lor. Unități speciale de contracarare a activității teroriștilor sunt întotdeauna gata de luptă și în cel mai scurt timp pot să ajungă la locul în care are loc actul terorist.

Cu toate acestea, totuși ce trebuie să faceți dacă, din întâmplare, ați devenit ostatic?

Din păcate, nimeni nu este apărat în situația în care ajunge la teroriști în calitate de ostatic. Până acum nu au fost elaborate recomandări și reguli amănunțite despre cum trebuie să te porți în cazul în care ai ajuns să fii ostatic. Însă, voi încerca să prezint câteva recomandări generale. În cazul în care ați ajuns ostatic trebuie să fiți atent la următoarele momente:

În momentul în care începe acțiunea de luare de ostatici, imediat trebuie să apreciați situația cât mai realist și să vedeți dacă în acel moment există posibilitatea de a vă face nevăzut de la locul acțiunii. Această recomandare se adresează adulților care pot să aprecieze în mod real situația din jurul lor. Dacă alături nu este vreun terorist și nu există posibilitatea de a fi rănit, atunci, pur și simplu, nu trebuie să stați pe loc, ci trebuie să fugiți de la locul presupusei luări de ostatici.

În cazul în care, totuși, ați fost luat ostatic:

Trebuie să conștientizați că, pe moment, nimeni nu vă va elibera. Trebuie să vă pregătiți psihologic pentru faptul că vă veți afla alături de teroriști o perioadă îndelungată. Totodată trebuie să aveți convingerea că, într-un final, cu siguranță veți fi eliberat. De asemenea, trebuie să țineți minte că pentru colaboratorii unităților de luptă cu teroriștii (spetznaz) pe primul plan se află viața ostaticilor și nu propria lor viață și că toți sunt gata să apere cu propriul lor corp, viața dumneavoastră. Aflându-vă alături de teroriști, este necesar să stabiliți un contact psihologic. Nu este obligatoriu să discutați cu ei, dar în niciun caz nu trebuie să strigați, să vă exprimați indignarea sau să plângeți în hohote, deoarece, foarte des, teroriștii se află sub acțiunea substanțelor narcotice și sunt extrem de agitați. De aceea plânsul și strigătele acționează asupra lor extrem de negativ și le crește potențialul agresiv. Trebuie să vă pregătiți pentru situația ca, timp îndelungat, veți fi lipsit de hrană, apă și, posibil, mișcare. De aceea trebuie să vă economisiți forțele. Dacă în încăperea este puțin oxigen, trebuie să vă mișcați mai puțin pentru a folosi oxigenul în mod economic.

Dacă vi se interzice să vă mișcați prin clădire, trebuie să faceți exerciții fizice cât mai simple. De exemplu, să vă

încordați mușchii mâinilor, picioarelor, spatelui. În afară de asta, este nevoie să vă forțați creierul să lucreze ca să nu vă închideți în sine și să nu pierdeți controlul psihologic. Amintiți-vă de conținutul cărților citite mai înainte, ale filmelor văzute, rezolvați probleme matematice, dacă cineva știe rugăciuni poate să se roage. În același timp, trebuie să fiți siguri că se poartă tratative cu teroriștii și că, într-un final, veți fi, cu siguranță, eliberat.

De asemenea trebuie să aveți convingerea că, în acest timp, spetznazul se pregătește deja de asalt și că acesta va avea loc cu siguranță.

În timpul asaltului, dacă ați înțeles că acesta a început, trebuie să ocupați o poziție aflată la o distanță mai mare de ferestre și de deschizăturile ușilor (în timpul tragerii cioburilor geamurilor și ale structurilor construcțiilor pot să provoace traume suplimentare). De asemenea, trebuie să vă aflați la distanță de teroriști deoarece, în timpul asaltului, asupra lor vor trage lunetiștii.

Nu este nevoie de niciun fel de bravadă personală. Majoritatea oamenilor nu au o pregătire specială, de aceea nu trebuie să puneți mâna pe arme, ca să nu fiți confundați cu teroriștii. Practic, orice operațiune de eliberare a ostaticilor este însoțită de utilizarea mijloacelor speciale. De aceea, în cazul în care ați auzit zgomotul grenadelor cu efecte vizuale și auditive care explodează (atunci când o lumină puternică vă izbește în ochi, zgomotul vă asurzește sau ați simțit mirosul pătrunzător al fumului) înseamnă că mijloacele speciale au început deja să fie utilizate. Trebuie pur și simplu să cădeți, să închideți ochii, în niciun caz să nu-i frecați, să acoperiți capul cu mâinile și să așteptați până când colaboratorii unităților speciale vă vor scoate din clădire.

Și încă ceva! Dacă ați ajuns ostatic, încercați să fixați în memorie toate evenimentele care însoțesc luarea de ostatici. Țineți minte ce discută teroriștii între ei, cum arată, cine este liderul lor, care sunt planurile lor, care este împărțirea rolurilor între ei.

Ulterior, această informație va fi foarte importantă pentru poliție.

Aveți în vedere că, de regulă, dacă teroriștii încearcă să

se facă nevăzuți, se îmbracă în hainele ostaticilor, încercând să-și salveze viețile.

Dacă aveți pe corp o bombă, dacă sunteți prinși cu cătușe, trebuie, fără panică, prin viu grai sau prin mișcarea mâinii, să dați de înțeles despre aceasta ofițerilor serviciilor speciale. În timpul planificării operațiunilor de acest fel, specialiștii efectuează verificarea poziției ostaticilor. Cu ajutorul unor tehnici speciale de supraveghere, ei îi urmăresc pe ostatici și pe teroriști, fixează cine și unde se află și ce face. De aceea, în cazul în care, în mod regulat, veți repeta „Am pe mine o bombă, am pe mine o bombă...” în șoaptă sau doar mișcând buzele, atunci, cu siguranță, veți fi auzit de către cei ce efectuează ascultarea secretă a încăperii.

Dacă teroristul, încercând să-și salveze viața, v-a pus pistolul la tâmplă, este important să nu vă mișcați. Probabil că ați văzut astfel de momente în filme. Într-o astfel de situație, există doar o singură ieșire – să îndepliniți cu exactitate toate cerințele teroristului și să așteptați până când veți fi eliberat. Scopul dumneavoastră principal este acela de a vă salva propria viață.

Trebuie să țineți minte că teroristul, care vă ține cu forța sub amenințarea pistolului, se află permanent în atenția lunetiștilor de la spetznaz. Iar lunetistul, la momentul potrivit, va trage în capul teroristului, de aceea, fiți pregătit pentru acest moment.

În cazul în care spetznazul a folosit gaze speciale, atunci trebuie imediat să cădeți la podea. În cazul în care aveți o bucată de stofă umedă, acoperiți cu ea fața pentru ca să respirați mai ușor. Dacă nu există apă, atunci folosiți propria urină.

Poate avea loc o explozie. Dacă veți ajunge să fiți acoperit de dărâmături, trebuie să găsiți un loc liber în care ați putea să vă mutați. Dacă aveți la îndemână bucăți de mobilier sau metal, încercați să consolidați ceea ce se află deasupra dumneavoastră. Și să așteptați. Nu trebuie să încercați să ieșiți singuri de sub dărâmături. Înlăturarea dărâmăturilor, conform regulilor general acceptate, se efectuează de sus în jos. La fiecare oră se stabilește un minut de tăcere. Când au încetat să lucreze diverse utilaje,

trebuie să strigați tare, pentru a da de știre despre prezența voastră. Și, în final, după eliberare, trebuie neapărat să vă identificați.

Luați legătura cu colaboratorii serviciilor speciale care au efectuat operațiunea de eliberare. Ei pot să vă ajute să transmiteți informații la destinație și, în continuare, să faceți un tratament de reabilitare medicală. Oamenii care au ajuns să fie ostatici suferă de sindromul post-traumatic. Ajutorul specialiștilor-psihologi pentru astfel de oameni este absolut necesar. Și totuși, vreau să mai repet o dată: Să ne păzească Dumnezeu de așa ceva! Însă, în cazul în care cuiva îi va folosi ceea ce am scris aici, atunci nu am trecut în zadar prin tot acest infern îngrozitor. Înseamnă că nu degeaba am lucrat în zonele periculoase ale conflictelor militare și am adunat informații despre teroriști, deseori riscându-mi viața. Înseamnă că a meritat să trăiesc! Iar acest lucru este deja pozitiv.

Și acum, să continui. Totuși, cum de am devenit spion și ce urmări a avut acest lucru?

Capitolul 7. Cum am devenit spion

Pentru a înțelege în ce condiții am început să lucrez în sistemul de spionaj militar al Azerbaidjanului, mi se pare logic să scriu pe scurt despre cum a început acest conflict local armeano-azer, la finalul căruia din ambele părți au murit multe sute de mii de locuitori pașnici și de militari. Acest conflict continuă și acum, când scriu cartea. A fost foarte supărător, atât pentru mine cât și pentru familia mea, să aud de la asistentul Direcției pentru Migrație, atunci când am fost informați că ni se refuză acordarea azilului, că „la voi acolo, în Azerbaidjan, lucrurile sunt bune și frumoase” și că, „nu există niciun motiv să vă faceți griji pentru securitatea voastră”. Acest lucru ni-l spunea o tânără, un funcționar al Direcției pentru Migrare, care niciodată nu văzuse grozăviile războiului și persecuțiile cu caracter etnic, tânără care, cu greu ar fi putut să arate pe harta lumii unde se află Azerbaidjan și Armenia.

Să dea Dumnezeu ca niciodată să nu vadă astfel de grozăvii!

Deși conflictul armeano-azer, de lungă durată, aproape că nu este reflectat în mijloacele de informare în masă, situația lui actuală nu poate să nu provoace temeri. Președinții ambelor țări nu se pot înțelege în niciun fel cu privire la rezolvarea pașnică a conflictului, iar schimbul zilnic de focuri, care are loc pe linia militară de contact, mărturisește despre faptul că acest conflict armat, nu numai că nu se apropie de sfârșit, ci este în stare să producă o nouă escaladare. Nu voi încerca să caut vinovații pentru menținerea conflictului armeano-azer. Pot însă, cu siguranță, să afirm că faza deschisă a acestui conflict internațional poate fi plasată la sfârșitul anilor '80 ai secolului trecut. În acea perioadă partea armeană a populației RANK (Regiunii Autonome Nagorno-Karabakh) din R. S. S. Azerbaidjan, cum se numea înainte, care reprezenta o minoritate națională a locuitorilor acestei formațiuni teritoriale artificiale, a cerut o reprezentare mai largă în organele puterii locale, și, de asemenea, o lărgire a autonomiei culturale și politice proprii. Haosul general care domnea în URSS în ajunul destrămării acesteia, poziția lipsită de flexibilitate a conducătorilor de partid sovietici de la Baku, sprijinul acordat de către Erevan conaționalilor și acțiunile provocatoare deschise ale participanților la conflict chiar din zona autonomă, au dus, în foarte scurt timp la dezlănțuirea unui conflict sângeros. În afară de asta, în acest conflict au ajuns să fie atrase atât elemente criminale disparate și formațiuni armate ilegale din ambele părți, cât și unități regulate ale armatelor a 4-a și a 7-a ale fostului district militar Transcaucazian (din structura forțelor armate ale URSS).

Pe fondul poziției nedefinite a conducerii CC PCUS, în foarte scurt timp conflictul local inter-etnic s-a transformat într-un război extins în cadrul căruia părțile au pierdut mii de oameni, morți și răniți. Părțile participante în conflict au primit sute de mii de refugiați care au fugit nu numai din RANK, dar și din zone locuite din Armenia și Azerbaidjan, ale căror teritorii, în acea perioadă, au devenit, practic, o continuare a teatrului de război din Karabakh.

Practic, la începutul anilor '90, în regiunea autonomă nu au rămas azeri și, de aceea, atunci când, la începutul lunii

decembrie 1991, conducătorii comunității armene au efectuat în RANK un referendum referitor la ieșirea Karabakhului din componența RSS Azerbaidjan, rezultatele lui au fost absolut previzibile. A fost proclamată independența Nagorno-Karabakhului și au început să se formeze organele de conducere ale acestei republici, recunoscute doar de Armenia. La rândul său, Baku a început, oficial și intens, să întreprindă acțiuni armate pentru restituirea Nagorno-Karabakhului, intensificând acțiunile de luptă nu numai în apropierea frontierelor republicii autonome ci și de-a lungul întregii frontiere armeano-azere. Rezultatul a fost că, la foarte scurt timp, din cauza acțiunilor lipsite de îndemânare ale recent înființatei armate a Azerbaidjanului, acesta a pierdut teritoriile a două raioane – Şuşinski și Lacinski.

Este important de subliniat că în cadrul acțiunilor militare, părțile participante la conflict, nu o singură dată, începând cu întâlnirea de la Jeleznovodsk din anul 1991, au avut posibilități reale să limiteze, să suspende sau chiar să înceteze războiul și să treacă la rezolvarea politică a chestiunilor aflate în dispută. Însă niciodată ele nu s-au folosit de propunerile care veneau din partea Rusiei, care ajunsese să fie atrasă în conflict, și ale grupului de intermediari special creat la conferința de la Minsk a OBCE din iunie 1992. Ca urmare, la sfârșitul lui martie-începutul lui aprilie 1993, armenii au cucerit raionul Kelbadjar, acest fapt devenind un motiv pentru adoptarea rezoluției speciale 882 a Consiliului de Securitate al ONU, care cerea „încetarea imediată a tuturor acțiunilor militare și al actelor ostile și, de asemenea, retragerea imediată a tuturor forțelor de ocupație”. Apelul comunității internaționale și propunerile Rusiei de a înceta focul de artilerie și bombardamentele aeriene din raioanele Agdam, Stepanakert, Mardakert, Gadrut și Fizuli nu a fost auzit de către părțile implicate în conflict. La 23 iulie 1993 trupele armene au cucerit orașul Agdam, iar în luna august a aceluiași an, azerii au pierdut orașele Fizuli, Gebrail și Kubatla. Sub presiunea Moscovei, spre toamnă s-a ajuns la un acord referitor la încetarea vremelnică a focului și restituirea teritoriilor ocupate, însă, în luna octombrie,

trupele armene au încheiat cucerirea întregii regiuni de sud-vest a Azerbaidjanului.

Cu toate că, de nenumărate ori, Rusia a propus încetarea conflictului, părțile au continuat acțiunile militare de proporții pe parcursul întregii ierni și abia în luna mai 1994, când luptele aveau loc deja lângă Barda și Evlah, combatanții au ajuns la un armistițiu pe termen nelimitat care, practic, se respectă și astăzi.

Doresc să subliniez încă o dată că responsabilitatea pentru escaladarea acțiunilor militare o poartă ambele părți. Ignorarea opiniei comunității internaționale și a inițiativelor de pace rusești, refuzul de a încheia acțiunile de luptă din partea părții azere și neîndeplinirea obligațiilor de retrocedare a teritoriilor ocupate de către partea armeană, - au dus la situația de blocaj existentă astăzi, ai cărei ostatici au devenit demult și, se pare, pentru mult timp nu numai Baku, Stepanakertul și Erevanul, dar și Moscova. Cu toate că au primit unele dividende nominale, în acest război, au pierdut, după cum s-a adevărit, toate părțile. Baku, care a pierdut controlul nu numai asupra teritoriului RANK dar și asupra a încă 7 raioane ale țării (în totalitate sau parțial). Stepanakertul, care a confirmat *de facto* independența sa, dar *de jure* a pierdut șansele pentru recunoașterea internațională. Erevanul, care a fost supus obstrucției multor state ale lumii, în primul rând a celor musulmane. Moscova, care a obținut o sursă de dureri de cap permanente, riscându-și interesele naționale și paralizând inițiativa și manevrabilitatea rusă în întreg Caucazul de Sud.

Așa se prezintă situația politică în momentul în care scriu cartea. Sigur că imaginea nu este una foarte plăcută. La fel, atunci când mi s-a propus, în mod oficial, să trec să lucrez în serviciul de spionaj militar al Azerbaidjanului, situația în structurile militare ale Rusiei și ale Azerbaidjanului era atât de nepotrivită și de neînțeleasă, încât impresia era de haos total.

Primind la unitatea secretă Ordinul Președintelui KGB al URSS referitor la transferul meu pentru efectuarea, în continuare, a serviciului în cadrul Ministerului Apărării a Azerbaidjanului, în aceeași zi am predat dosarele și

legitimația de serviciu și am plecat să mă prezint noului șef. Acesta era un colonel și, oricât ar părea de ciudat, fusese primul meu șef operativ, atunci când, cu 10 ani în urmă, terminasem cursurile superioare de contrainformații militare și fusesem numit în funcție în orașul Nahicevan. Este plăcut să ai de a face cu un profesionist. Iar la acel timp, în întreaga Direcție de contrainformații militare a unui întreg stat independent, existau doar 5 ofițeri profesioniști. Evident că am fost numiți, imediat, în funcții de conducere. Eu am fost numit adjunct al secției de informații. De ce adjunct? Deoarece, conform indicației neoficiale, șef trebuia să fie un locuitor originar din republica respectivă, care cunoștea limba, tradițiile și particularitățile populației. Iar eu eram doar adjunct cu drepturi de consilier. A fost bine așa până în momentul în care mi-a devenit șef un fost ofițer de poliție, care nu avea habar ce este spionajul militar. Din fericire, acesta a fost scos din funcție la scurt timp și a fost numit altul. Da... o astfel de dezordine nu întâlnisem în viața mea!

Șefii mei se schimbau cu o astfel de viteză încât nu reușeam nici măcar să mă obișnuiesc cu ei și să-i pun la curent cu situația.

Cum se putea, într-o astfel de atmosferă de haos în ceea ce privea personalul, să organizezi serviciul de spionaj militar? Ce să mai spun despre efectivul superior de conducere al forțelor armate ale republicii unde, în doi ani de acțiuni militare, s-au schimbat câțiva miniștri ai apărării! Voi încerca să descriu situația în ordine cronologică.

Primul ministru al apărării a devenit un general-maior de 61 de ani. El a stat în acest post doar trei luni (septembrie-decembrie a anului 1991) dar, cu toate acestea, a reușit să facă multe pentru organizarea forțelor armate azere. Având o mare experiență de lucru în funcții de comandă și de stat-major, el considera că, inițial, Azerbaidjanul va fi nevoit să se mulțumească doar cu forțe de autoapărare, adică, altfel spus, că era imposibil de organizat o armată de bază cu mijloacele limitate care existau pe atunci. Cu toate acestea, generalul a reușit în acest timp scurt, pe parcursul căruia a condus departamentul militar, să înceapă formarea unităților de bază, a formațiunilor, a statelor-

majore ale acestora, să atragă acolo oameni care aveau studii militare. Însă evenimentele politice furtunoase din acea perioadă au dus la situația ca, în scurt timp, ministrul Apărării să fie schimbat cu un general-maior, de 46 de ani. (decembrie 1991-ianuarie 1992). El a ocupat această funcție o perioadă și mai scurtă decât predecesorul său, cu toate că avea planuri bune în domeniul construcției militare. Însă înfrângerea armatei azere în luptele cu formațiunile armene la Dașalta au dus la demisia lui, iar conducerea Forțelor Armate a fost încredințată adjunctului său, care a îndeplinit aceste atribuții timp de doar două luni. După aceste trei cadre provenind din rândul militarilor, fotoliul de ministru al apărării a fost ocupat de asemenea de un general, ce-i drept de poliție . Prezența sa în departamentul militar n-a fost marcată prin ceva deosebit. Apoi, s-a schimbat ministrul Apărării, iar noul ministru nu era militar.

Numirea unui civil, ca ministru al Apărării, și atunci și acum, mulți o consideră a fi un pas greșit. El a condus ministerul mai puțin de un an (martie 1992-februarie 1993). Cucerirea de către armeni a Șușei și a Laninului a fost explicată de către ministru în felul următor: „În istoria universală nu există exemple în care o țară aflată în război – fără a avea armament, experiență și specialiști – să poată, în 4-5 luni, să creeze o armată de bază”. Concluzia pare să fie una corectă. Însă ministrul, de departe, nu a ieșit în evidență prin activitatea sa în domeniul construcției militare. În mijloacele de informare în masă s-a exprimat părerea că tocmai conducerea lui a permis ca în cadrul Forțelor Armate ale Azerbaidjanului să apară corupția, fiind perioada în care tot genul de „note” au produs statului o pagubă de câteva miliarde de manați. Ulterior, el a fost scos din funcție și arestat, iar în anul 1995, prin decizia Tribunalului Militar al Azerbaidjanului, a fost condamnat la moarte. Nu demult, prin decizia noului președinte al Azerbaidjanului, el a fost grațiat.

Următorul ministru, (februarie-iunie 1993), a rămas în memoria Ministerului Apărării printr-o reducere a personalului cu 30 de procente. Însă, în general, specialiștii vorbesc despre el ca despre un bun profesionist care, pur și

simplu, nu a avut timp să se manifeste. Ambasadorul de atunci al Rusiei la Baku afirma că, în armata azeră domnește criza și anarhia. A fost pierdut raionul Kialbadjar, iar în momentul demisiei lui, au avut loc evenimentele din iunie 1993 când la Ghiandja s-au revoltat niște subunități din cadrul armatei. Conducerea Forțelor Armate a fost încredințată adjunctului lui, care se ocupase de aprovizionarea materială.

Acesta, care terminase Academia militară încă pe timpurile URSS-ului, avea printre militari reputația că ar fi un bun militar pentru spatele frontului. Însă, participarea sa la acele procese politice complicate, nu i-a adus câștiguri și, peste câteva zile, a fost demis din funcție. În anul 1996, chipurile, în timpul unei tentative de fugă din închisoarea Gobustan, a fost ucis.

După acest general, pentru scurt timp, Ministerul Apărării a fost condus de către un colonel (funcția de ministru în lunile iunie-august 1993). În mediul militarilor era cunoscut ca un bun specialist însă restructurările întreprinse de el au fost apreciate de către specialiști ca o greșeală deoarece, după părerea lor, nu trebuiau efectuate astfel de schimbări în toiul unor acțiuni de luptă.

Între timp, trupele armene au ocupat raioanele Agdam, Agderin, Fizulin, Djebrail și Gubadlin, ceea ce mulți erau dispuși să considere ca fiind o urmare a evenimentelor de la Ghiandja, iar colonelul a fost înlocuit de către un general-maior. În timpul său a fost pierdut raionul Zanghelan (31 octombrie 1993), dar s-a considerat că ministrul nu a avut nicio vină în această privință deoarece în acel moment raionul era înconjurat din toate părțile de către unitățile armene. De aceea, probabil, el a ocupat funcția de șef al Ministerului Apărării din septembrie 1993 până în februarie 1994. De asemenea, trebuie menționat că în timpul lui s-a obținut un acord de încetare a focului cu Armenia. Totuși, nu toți sunt convinși că această numire a jucat un rol pozitiv. Conform părerii unor militari, în perioada în care el ocupa funcția de ministru, în armată a existat o lipsă de muniții și echipamente, politica de cadre efectuată a fost neinspirată, au avut loc fraude financiare. El a fost scos din funcție și s-a făcut recomandarea ca, în calitate de șef al

Ministerului Apărării să fie numit un alt colonel, deși o astfel de propunere, spun unii experți, puțini o considerau ca fiind posibilă.

Într-adevăr, ședința Parlamentului din 7 februarie 1994, la care s-a discutat candidatura lui, s-a dovedit a fi destul de furtunoasă: deputații au cerut informații referitoare la activitatea candidatului în perioada în care deținuse funcția de șef al Statului Major General și pentru perioada în care acesta îl înlocuise pe Ministrul Apărării, în anul 1993. Însă speaker-ul parlamentului, i-a acordat sprijinul său, declarând că la baza nereușitelor conducerii militare din acel timp s-au aflat evenimentele din iunie 1993. „S. G. se implica în afacerile ministerului. De fapt conducerea Ministerului Apărării a fost înlăturată”, a declarat el. Însă nu trebuie să uităm că în 1992, până în momentul în care colonelul a fost numit în funcția de adjunct, apoi de șef al Statului Major, el a comandat divizia dislocată la Nahicevan și a devenit un apropiat al viitorului președinte al Azerbaidjanului.

De la acea ședință a parlamentului au trecut mai mult de zece ani. La gradul de „colonel” i s-a adăugat și cel de „general”. În acest fel, general-colonelul, el poate fi considerat a fi un „longeviv” în Ministerul Apărării. Eu îl știam de pe vremea când avea gradul de locotenent-colonel și comanda divizia de la Kutaisi.

Practic suntem de aceeași vârstă și ne adresam unul altuia pe nume, și ne tutuiam. Tocmai el, ulterior, a ordonat să fiu arestat și lichidat ca dușman al poporului. Dar despre asta vom vorbi mai târziu.

Acum vă puteți imagina situația în care eram nevoit să lucrez, ocupând una dintre funcțiile cele mai înalte din ierarhia serviciului de spionaj militar al Azerbaidjanului. Datele informative pe care eram nevoiți să le obținem, cu mare greutate și riscându-ne viața, eram obligați să le raportăm imediat șefului Direcției de Informații.

Însă, luând în considerație faptul că șefii nu ocupau funcțiile pentru prea mult timp, deseori eram nevoit să raporteze materialele informative primite personal Șefului Statului Major și Ministrului Apărării.

Acum, să trec treptat la descrierea activității mele ca și

ofițer de spionaj. Chestiunea constă în faptul că serviciul de spionaj de agentură, la fel ca și contraspionajul, se întemeiază, în activitatea sa, pe racolarea de agenți dintre purtători de secrete importanți. Am impresia că, lucrând mult timp în calitate de ofițer de contrainformații, este destul de ușor să te recalifici în ofițer de spionaj. Acest lucru a fost demonstrat în practică deoarece, în cel mai scurt timp am reușit să organizăm activitatea de culegere de informații importante referitoare la planurile adversarului.

Afirmația de mai sus ocupă doar un rând și jumătate, dar ce muncă titanică a fost depusă într-un timp atât de scurt! Acest lucru nu îl poți descrie cu niciun fel de cuvinte. Imaginați-vă, abia intrasem în funcție iar a doua zi, deja, eram întrebat ce informații referitoare la adversar dețineam? Ce planuri militare avea partea armeană? Unde și când își planificaseră operațiunile ofensive? Am răspuns că, în conformitate cu toate legile spionajului și ale activității de racolare, este nevoie de un anumit timp pentru selecția, studierea și racolarea agentului. Apoi, trebuie să instruiești acest agent nou racolat în privința regulilor de culegere, prelucrare, păstrare și transmitere a informațiilor de spionaj. Și așa mai departe.

Am fost privit cu nedumerire și uimire foarte mare. Ce timp? Ce instrucție? Care racolări? Acum este război! În timp de pace te poți ocupa liniștit și planificat cu munca de agentură! Acum nu este timp de așa ceva! Ai un termen de o săptămână, deci peste o săptămână trebuie să fie organizată activitatea de spionaj. Dar ce puteai să faci într-o săptămână? Nimic. Totuși, trebuia să fac ceva.

În primul rând, trebuia să mă liniștesc și să mă gândesc bine.

În general, într-o atmosferă normală, există anumite acte normative care reglementează activitatea de spionaj și contraspionaj. Cu alte cuvinte trebuie să existe ordine speciale, indicații și documente ale Statului Major General în această privință. În aceste documente trebuie să se explice, cât mai limpede, ce anume este permis ofițerilor serviciului de spionaj, ce forme și metode pot fi utilizate pentru obținerea informației despre adversar. Dacă este

vorba de racolarea unui ofițer de stat-major al adversarului, atunci ce mijloace materiale deținem, ce sumă de bani i se poate plăti pentru informațiile oferite, unde și de la cine primește acești bani și, de asemenea, cui să dai seamă pentru aceștia mai târziu. Dacă este vorba de o metodă de forță, atunci trebuie să existe o permisiune specială. În orice caz, în aceste ordine trebuie să fie stabilite foarte clar drepturile și obligațiile noastre. Dar nu existau niciun fel de ordine. Șeful ne spunea că, dacă noi luptăm conform Regulamentului URSS și al armatei Rusiei, atunci trebuia să ne conducem după actele normative ale acestora.

Eu și ofițerii mei trebuia să ne apropiem de Statul Major al adversarului, iar pentru aceasta trebuie sau să trecem linia frontului sau să intrăm pe teritoriul apropiat acesteia. În orice caz, fără o înzestrare specială(echipament și cel mai important lucru, bani), în spionaj nu ai ce face! Până când, timp de câteva zile, am explicat acest lucru, șeful a fost scos din funcție și în locul lui a fost numit altul. Am început să-i demonstrez noului șef același lucru. Iar el (era fostul adjunct al ministrului afacerilor interne - MAI), m-a privit cu ochi deștepți și m-a întrebat de câți bani aveam nevoie pentru a organiza serviciul de spionaj. Fără a sta pe gânduri am răspuns că... pentru început, cel puțin 50 de mii de dolari. M-a urcat imediat în mașină și m-a dus la Ministerul Apărării. Pe atunci ministrul nu era militar de profesie ci un civil obișnuit. După o scurtă așteptare am intrat chiar la ministru. Șeful meu m-a prezentat ministrului și i-a spus că serviciul de spionaj are nevoie de 50 de mii de dolari. Ministrul s-a uitat la mine și apoi m-a rugat să-i povestesc, pe scurt, ce am de gând să fac cu acești bani.

Nu vreau să mă laud, însă aveam deja în cap câteva idei referitoare la cum să organizez, în cel mai scurt timp, obținerea de informații de spionaj, cel puțin elementare, despre adversar. Am început să-i raportez că am planificat în mod independent ca, împreună cu ofițerii mei, să plec pe teritoriul neutru și anume în Georgia, să închiriez un mic apartament lângă Statul Major al Districtului Militar Transcaucazian și, de acolo, să organizez pătrunderea pe teritoriul adversarului, folosind acoperirea armatei ruse. Acest apartament, poate că și alte câteva apartamente,

planificasem să le utilizez în calitate de principală bază de transbordare. Ulterior, se puteau efectua acțiuni de cercetare, pentru perioade scurte, în zona unităților militare ruse dislocate pe teritoriul Armeniei și, sub această acoperire, se putea efectua o activitate de racolare de agenți din chiar Statul Major al adversarului, de acolo unde erau planificate operațiunile militare direct îndreptate împotriva armatei Azerbaidjanului.

Luând în considerație faptul că era foarte puțin timp la dispoziție, în prima etapă planificasem folosirea relațiilor personale și ale cunoștințelor existente printre efectivul de ofițeri care, mai înainte, efectuaseră serviciul militar în Armenia și mai ales cu cei care trecuseră în serviciul lor. Însă cel mai important lucru, credeam eu, era posibilitatea ca, în câteva zile, să se organizeze primirea unor rapoarte informative zilnice. Chestiunea consta în faptul că, oricât de încet sau de repede s-ar fi destrămat Uniunea Sovietică, și cât de repede s-ar fi reorganizat armata Rusiei, serviciul ei de spionaj militar rămânea întotdeauna cel mai puternic și mai bine informat. Structura Direcției Generale de Spionaj a Statului Major General (GRU a SMG) avea poziții operative foarte puternice în departamentele militare ale Georgiei, Armeniei și Azerbaidjanului. În afară de aceasta, GRU folosea nu numai spionajul de agentură dar și cel radiotehnic, și, nu este exclus, pe cel cosmic. De aceea, în fiecare zi, pe masa comandantului grupului de trupe rusești din Transcaucazia se pune un raport informativ referitor la situația din toate republicile din Transcaucazia. Iar acest lucru era pentru noi deja o bucățică delicioasă! Trebuia făcut în așa fel, încât acest raport informativ zilnic, mai exact copia lui, să fie pusă nu numai pe masa comandantului rus ci și pe masa ministrului din Azerbadjan.

Probabil că vorbeam cu atâta entuziasm de toate acestea ministrului încât el a sărit de câteva ori de pe scaun, s-a plimbat prin cabinet, frecându-și mâinile. Pe urmă m-a întrerupt brusc și m-a rugat să-i dau în scris planul operațiunii de spionaj, pentru aprobare. M-au trecut fiorii pentru că nu aveam planul scris. Șeful meu i-a spus că încă nu am reușit să perfectăm în scris toate acestea, însă mâine planul va fi prezentat, în mod obligatoriu, ministrului

pentru aprobare. „Ce? Mâine”? Ministrul a arătat spre mine cu degetul și mi-a ordonat ca, în aceeași seară, împreună cu ofițerii mei, să urc în tren, să plec la Tbilisi și să trecem la îndeplinirea operațiunii de spionaj. „Și fără niciun fel de obiecții, iar planul îl va prezenta mâine șeful tău. Asta-i tot. A, da... banii”.

Încă mă mai aflu într-o stare de totală nedumerire, probabil că în acel moment fața mea exprima totul, în afară de prezența gândurilor și a logicii. Însă ministrul nu era un mare specialist în domeniul fizionomiei, de aceea nu a observat starea mea psihologică, pur și simplu s-a sculat de la masă, s-a apropiat de seiful său, a numărat cinci teancuri de dolari, a zece mii fiecare, și mi le-a întins: „Gata, sunteți liberi. Despre mersul operațiunii să raportați zilnic, iar la nevoie, imediat”.

Bine că în sala de așteptare a ministrului, la secretarul lui, s-a găsit un pachet de celofan pentru bani. Pentru că altfel, probabil, așa aș fi mers cu ei, strângându-i la piept. Șeful meu a luat imediat legătura, prin telefon, cu șeful gării și a rezervat pentru grupul nostru două compartimente la trenul de seară, spre Tbilisi. Opt oameni erau suficienți pentru această operațiune. Sosind la Direcție, i-am chemat de urgență pe subordonații mei, am selectat șapte oameni cărora reușisem să le fac o instruire sumară. De fapt, mai exact, le-am explicat, pur și simplu, ce înseamnă spionajul de agentură și cu ce se mănâncă acesta. Urma să punem în practică cunoștințele în timpul efectuării misiunii de luptă. Războiul este război, iar timp pentru o pregătire normală nu există și, probabil, nu va fi niciodată. Bine că nu trebuie să ne îmbrăcăm în uniforme militare ale ofițerilor ruși, uniformă, până una alta, fiind la fel, doar epoleții erau diferiți iar pe aceștia puteai să-i schimbi în câteva minute.

Cât timp am mers cu trenul am continuat să-i instruiesc pe subordonații mei în privința mijloacelor și metodelor de cercetare operativă, a regulilor conspirative și, de asemenea, am prezentat fiecăruia misiunea de luptă. Eram nevoiți, pentru prima dată, să lucrăm pe teritoriul unui alt stat și de aceea trebuia, în mod obligatoriu, să găsim o legendă de acoperire, adică să stabilim ce să spunem dacă

cineva se va interesa de apariția noastră lângă Statul Major al districtului. În general, urma să lucrez doar eu deoarece mulți militari ai Statului Major mă cunoșteau la față și puteam, fără probleme, să trec pe teritoriul aflat sub pază.

Celoralți ofițeri le-am dat misiunea să mă protejeze. Mai mult decât atât, urma să mă ocup de racolare din mers, repede și fără nicio pregătire, iar acest lucru poate să ducă la un eșec rapid și la arestarea mea. Ceilalți ofițeri îmi asigurau securitatea și erau gata să preia legătura cu omul racolat de mine. În afară de aceasta, am prevăzut ca, în cazul în care cineva ar fi fost reținut, fiind suspectat de activitate de spionaj, ceilalți, foarte rapid, să efectueze acțiuni în forță pentru eliberare după care, imediat, urma să ne facem nevăzuți.

Voi încerca să descriu schema și sistemul unei astfel de operațiuni rapide de racolare în masă. Din timp, am desemnat candidații pentru racolare dintre militarii Statului Major care, conform atribuțiilor de serviciu ar fi putut să dețină informații despre armata adversarului. Problema consta în faptul că întreaga tehnică militară, armamentul și muniția fostei Armate a 7-a, în regim de urgență fuseseră transmise la dispoziția armatei naționale a Armeniei, iar datele despre numărul acestora se aflau la direcțiile de armament și aprovizionare din spatelul frontului. De aceea, primind copiile buletinelor de transmitere din aceste direcții, noi puteam, cu o exactitate de până la ultimul automat, să aflăm numărul tehnicii militare și a armamentului adversarului. Astfel că, din timp, trebuia să știu cui anume mă pot adresa cu o astfel de „rugămintă” iar, în cazul unui răspuns pozitiv, acest ofițer aproape racolat era imediat transmis, pentru legătură, ajutoarelor mele. După aceea, după serviciu, îl întâlneau pe omul racolat de mine, îi înmânau banii și luau informația. Mai apoi, cu acest agent se ajungea la o înțelegere referitoare la mijloacele de legătură și locul întâlnirilor ulterioare. Dacă vă interesează să știți cu cât plăteam pentru informație, pot să vă spun că aici începea să acționeze legea cererii și a ofertei, adică târguiala. Vorbind alegoric, pe cântar, într-o parte se pune informația, în cealaltă banii. Cu cât era mai serioasă informația, cu atât mai scump costă ea. Și dacă

luăm în considerație faptul că ofițerii, în acel timp, primeau în jur de 100 de dolari pe lună, atunci suma de recompensă oscila între 500 și 2000 de dolari SUA.

Așa arăta activitatea noastră de spionaj. Sigur că toate acestea arată destul de primitiv, însă noi nu aveam timp pentru punerea în practică a formelor și metodelor clasice de spionaj. Trebuia să primim cât mai repede informații despre adversar și, oricât ar părea de ciudat, acest lucru ne reușea. Peste câteva zile deja pusesem la punct primirea unui număr mare de informații.

În realitate, cu toții riscam foarte mult și lucram la limita eșecului. Dar acest lucru nu era tot. Cea mai delicată verigă a întregului plan pus la cale de mine îl reprezenta partea moral-etică.

Gândiți-vă și dumneavoastră, doar eram un fost ofițer KGB al URSS, am depus jurământul de fidelitate Patriei, însă ea, această Patrie, deja nu mai exista. Eram nevoit ca, pentru o recompensă bănească, să-i fac pe ofițerii ruși să ne transmită informații secrete, pe care le dețineau conform datoriei de serviciu, adică trebuia să-i împing spre delict. Dar și acestui lucru se poate încerca să i se găsească o explicație sau circumstanțe atenuante. Încercam să-i conving că ei nu-și trădează Patria, deoarece transmițându-ne informații despre armata armeană nu subminează capacitatea de apărare a armatei ruse.

Cel mai complicat lucru era să obținem accesul la raportul informativ zilnic pentru regiunea Transcaucaziană, care era dat comandantului. Nu am de gând să-l demasc pe agentul meu și să dau măcar un indiciu pentru identificarea sa. Pot să spun doar că noi controlam în întregime lanțul alcătuirii acestui document.

Adică, un grup special, format din câțiva ofițeri ai serviciului de spionaj al Statului Major al districtului, culegea și sintetiza în fiecare zi informațiile de la sursele sale secrete din Georgia, Armenia și Azerbaidjan. Acești ofițeri scriau un raport pentru regiunile lor și prezentau aceste rapoarte superiorului grupului.

Ofițerul superior analiza toate datele primite și alcătuia deja un document comun. Acest document era, la început, corectat de către adjunctul și șeful direcției de spionaj al

districtului, apoi prin unitatea secretă, el era transmis prin ofițerul de serviciu la raportul comandantului. Întreg acest lanț avea o verigă slabă pe care am reușit să-o identific și să mă folosesc de ea. Rezultatul era că, în fiecare zi, aveam o copie a acestui raport informativ. Mai mult decât atât, puteam să facem cunoștință cu conținutul acestuia înainte ca acesta să fie citit de comandant, iar peste câteva minute el era deja pe masa șefului meu. Sigur că, agentul meu, care ne transmitea aceste informații, extrăgea partea care era consacrată Azerbaidjanului. El a motivat asta prin faptul că noi putem, în acest mod, să identificăm sursa informației din Statul nostru major.

Și a avut dreptate. Doar analizând o astfel de informație despre armata noastră am fi putut să stabilim cercul de ofițeri care dețin o astfel de informație iar apoi, încet-încet, prin metoda trierii, am fi identificat spionul rus din statul nostru major general. Însă l-am identificat și fără aceasta. De fapt, nici nu l-am identificat noi, ci a funcționat „legea contrariului” din spionaj, adică trădarea elementară. Pur și simplu, acesta ne-a fost divulgat. Sigur că l-am arestat, anchetat, am filmat totul cu o cameră video și am raportat în instanță. Însă la momentul respectiv se desfășura următoarea demitere a Ministrului Apărării și înlocuirea tuturor șefilor. Pe nimeni nu interesa acest caz și de aceea, pur și simplu, l-am eliberat, arătându-ne, prin aceasta, respectul pentru GRU.

În acest mod noi puteam să urmărim situația printre efectivul ofițerilor superiori ai districtului. Doar unii dintre ei erau de naționalitate armeană și aveau intenția să treacă, pentru continuarea serviciului, în armata națională. De aceea, de timpuriu, am legat relații de prietenie cu astfel de potențiale surse de informații care, treptat, se transformau într-o cointeresare materială. Evident că în astfel de cazuri eram obligați să utilizăm o metodă de racolare specială care se numește „sub drapel străin”.

Adică eu sau ofițerul meu ne prezentam, ca venind din partea serviciului de spionaj al Rusiei, Angliei sau SUA. Și acest lucru se dovedea a fi util.

Aceștia au fost primii mei pași în sistemul serviciului de spionaj militar al armatei Azerbaidjanului. Am fost nevoiți

să începem de la zero, de pe loc gol. Însă, după cum se știe, spionajul fără resurse bănești nu funcționează multă vreme! Iar generozitatea Ministrului Apărării nu era nelimitată, iar miniștri nu stăteau prea mult pe loc. De aceea și activitatea noastră nu era una permanentă.

Când erau bani, lucram activ cu agentura, iar când nu erau bani... îi căutam. Da, este adevărat, se întâmpla să căutam bani pentru plata agenților noștri. Eram obligați să facem rost de sponsori printre oamenii de afaceri înstăriți, dar ce era să facem? În acest fel, peste câțva timp, am început să primim informații autentice referitoare la planurile de ofensivă ale comandamentului armean.

În particular, am primit o informație de avertizare referitoare la ofensiva adversarului asupra orașelor Agdam, Șușă, Fizuli și Garadiz. Și cât de mare a fost dezamăgirea mea, când armata azeră nu a putut să apere teritoriul său și s-a retras! Se credea impresia că în Statul major, nimeni nu a folosit informațiile noastre. Când în funcția de șef al Direcției de informații a fost numit fostul meu șef din timpul activității în cadrul contrainformațiilor militare ale KGB al URSS, colonelul, i-am spus că va trece un timp, poate doar câțiva ani și poporul va dori să știe adevărul despre cum noi am luptat și de ce 20% din teritoriul Azerbaidjanului a fost cucerit de către adversar. Cine va răspunde atunci pentru asta? Am repetat de câteva ori această întrebare: „Cine va răspunde pentru asta?”.

Totodată, i-am arătat copiile tuturor rapoartelor noastre informative pentru doi ani de acțiuni militare. Nu a putut să-mi dea un răspuns.

Însă odată i-am atras atenția asupra raportului informativ datat cu luna mai 1993. În acest document se raporta Ministrului Apărării despre faptul că armata armeană, în data de 17 august 1993, urma să treacă la ofensivă în zona orașelor Fizuli-Garadiz și, prin aceasta, putea să ocupe 3 raioane de sud ale Azerbaidjanului. De asemenea, la acest document a fost anexată o hartă și o schemă a operațiunilor ofensive ale armenilor și direcția, pe mai departe, a ofensivei. Erau enumerate, de asemenea, forțele și mijloacele principale cu care adversarul participa la ofensivă. Părea că centrul nostru de

spionaj a oferit, timp de două luni și jumătate o informație amănunțită despre felul cum se va desfășura cucerirea unei porțiuni strategice importante. În acest timp se putea pregăti o operațiune defensivă ca să nu se producă o înfrângere militară.

După aceasta, l-am întrebat direct pe colonel: „Aveți încredere în mine sau nu?”. Nu mi-a răspuns. Parcă aș fi vorbit de unul singur.

Nu-mi plăcea această tăcere și, de aceea, am rugat să fiu primit în audiență de către Ministrul Apărării, generalul. La întâlnirea cu ministrul, am expus ceea ce discutasem cu colonelul și mi-am prezentat demisia. Am motivat prin faptul că întreaga informație de spionaj prezentată de mine a fost ignorată în totalitate de către Statul Major, iar acest lucru înseamnă o neîncredere totală față de mine și față de centrul nostru de spionaj. Ministrul s-a uitat la mine cu o privire ștearsă și absentă, așa privea când nu avea cu ce argumenta. Cu toate acestea, generalul a încercat să mă convingă că are încredere totală în mine și nu a aprobat demisia mea.

Treptat, la centrul nostru de spionaj au încetat să mai sosească dispoziții pentru efectuarea unui spionaj activ. De asemenea, finanțarea operațiunilor de spionaj a început, încet-încet, să fie blocată. Cu toate acestea, atunci când s-au încheiat acțiunile de luptă și președintele Azerbaidjanului s-a schimbat, el a ordonat să se efectueze o investigație cu privire la adevăratele cauze ale înfrângerii militare a Azerbaidjanului în acest conflict armat. Au început arestări în masă ale tuturor ofițerilor suspecti din vina cărora, chipurile, armata azeră a suferit înfrângerea. Într-adevăr, am văzut mulți ofițeri care au fost arestați fără motiv și asupra cărora, fără niciun temei, a fost aruncată întreaga vină pentru înfrângere.

Evident că unei astfel de epurări a fost supusă și Direcția de Informații. De aceasta s-a ocupat Direcția Specială de pe lângă Președinția Azerbaidjanului, direcție care, și acum, efectuează acțiuni secrete de pedepsire printre militari. Mă liniștea faptul că întotdeauna am avut o atitudine cinstită și conștiincioasă față de executarea sarcinilor de serviciu. Analiza rapoartelor mele vorbea despre faptul că serviciul

de spionaj militar, întotdeauna, raporta la timp despre planurile adversarului și despre operațiunile ofensive care se pregăteau. Este suficient să spun că făcusem o muncă grea și migăloasă pentru crearea rețelei de agentură care lucra repede și operativ, în cele mai complicate și periculoase situații. Pe întreaga perioadă a acțiunilor de luptă, unitatea mea nu pierduse niciun om, doar trei ofițeri fiind răniți ușor. În perioadele grele, de multe ori, am fost nevoiți să înlocuim și serviciul de informații al trupelor, care se ocupa de strângerea informațiilor rezultate în urma contactului direct cu adversarul. Am format, personal, grupurile de recunoaștere alcătuite din ofițeri și, împreună cu ei, am trecut linia frontului pentru a urmări redislocarea trupelor armatei armene. În afară de aceasta, eu însumi am fost nevoit ca, prin intermediul țărilor învecinate, să ajung pe teritoriul adversarului și să efectuez operațiuni secrete pentru a lua legătura cu agentura. Fără a mai vorbi despre operațiunile de racolare! În acest fel, am primit informații de spionaj care ne avertizau despre ofensiva adversarului asupra orașelor Șușă, Agdam, Garadiz, Beilagan. Cu toate acestea, orașele amintite au fost ocupate de adversar. Atunci când, în mod deschis, am vorbit despre faptul că, în situația în care comandamentul militar suprem nu crede în rapoartele noastre informative, ar trebui să nu mai fiu menținut în funcție, cerând chiar demisia, am fost refuzat. Am demonstrat, pe baza unor fapte concrete, lipsa de consistență a politicii militare duse de efectivul superior de comandă. De exemplu, am raportat că, în data de 15 mai 1992, armata armeană urma să declanșeze o ofensivă asupra orașului Agdam, aceste informații fiind prezentate cu o lună mai înainte ca evenimentul să se producă. Dar nimeni nu a luat măsurile necesare pentru respingerea atacului în acea direcție.

Despre ofensiva în direcția Fizuli-Garadiz, începută în luna august, raportasem cu două luni mai devreme. Din aceste motive spusesem, în fața șefilor direcției de spionaj și a Statului Major că cineva trebuia să răspundă pentru aceste lucruri. Pentru că, dacă nu acum ci mai târziu, poporul va trebui să afle adevărul despre acest război.

Evident că o astfel de poziție ca a mea nu era pe placul

Ministrului Apărării. De aceea, în data de 17 august 1994 am fost chemat la o întâlnire programată, întâlnire care s-a finalizat cu arestarea mea.

Capitolul 8. KGB-ul și așa numita „Mână a Moscovei”

Acum, când au trecut câțiva ani de la evenimentele tumultuoase de la sfârșitul anilor '80 ai secolului trecut, încep să înțeleg unele chestiuni problematice, al căror răspuns nu putea fi găsit în acel timp.

Fiecare zi nouă începe, în toate subdiviziunile contrainformațiilor militare, cu așa numitele „cinci minute de informare”. Aceasta înseamnă că șeful secției îi adună pe toți ofițerii la el în cabinet și, de regulă, pe parcursul a cinci minute citește informațiile cifrate și indicațiile sosite de la Centru. Atunci, la mijlocul anului 1989, chiar în toiul revoluțiilor izbucnite, practic, în toate țările de orientare socialistă, nu înțelegeam de ce Centrul orienta organele de contrainformații spre contracararea activității serviciilor speciale românești și chineze în Transcaucazia, și în particular, în Azerbaidjan. Ce treabă aveau în comun Baku, Bucureștiul și Pekin-ul? Care era logica și interdependența aici? Abia mai târziu, după ce au trecut mai mulți ani, lucrurile au început să se așeze la locul lor.

Astăzi, voi încerca, încă o dată, să clarific și să regândesc întreaga informație pe care o am la dispoziție, din punctul de vedere al unui ofițer de contrainformații profesionist. Deci, să luăm lucrurile pe rând.

În România, în comparație cu alte state socialiste, la sfârșitul anului 1989 a avut loc cea mai sângeroasă revoluție, care a secerat viețile multor cetățeni pașnici și care s-a terminat cu execuția lui Ceaușescu și a soției sale, Elena. Până acum nu au fost găsite răspunsuri certe la o serie de întrebări: Cum s-au petrecut evenimentele? De ce au murit atâția oameni și, cea mai importantă întrebare, cine se face vinovat de aceste victime?

La fiecare aniversare a revoluției române din decembrie 1989 discuțiile referitoare la aceasta izbucnesc cu o forță mai mare. Ce anume a fost, revoluție sau răscoală

populară? Sau, chiar afirmă unii, o lovitură de stat? Mistificarea evenimentelor din acele zile s-a făcut pe câteva direcții: s-a deformat nu numai sensul, ci și caracterul evenimentelor și, în particular, s-a exagerat încărcătura lor anticomunistă, la fel cum s-a exagerat implicarea străină, nu numai ale SUA și URSS-ului, ci și a Chinei și a Irak-ului. O altă variantă de interpretare a fost aceea a revoluției care, însă, a fost „confiscată” de către gruparea care a venit la putere. Nu există o unitate de păreri nici în problema arzătoare a „teroriștilor”, din cauza cărora au murit în jur de o mie de oameni. Au fost, „teroriștii”, pur și simplu, diversiunea cuiva?

Dilema – revoluție sau lovitură de stat? – amintește de discuțiile actuale referitoare la revoluția din Octombrie din Rusia.

Majoritatea, desigur, este de acord cu faptul că, evenimentele din România au fost o revoluție adevărată, deoarece într-un final ele au dus la schimbarea sistemului politic, iar în ceea ce privește caracterul revoluției, el poate fi caracterizat ca anticomunist doar în sensul larg al cuvântului. Dacă ne oprim doar la evenimentele din decembrie 1989, când revoluția a avut, mai degrabă, un caracter anticeaușist. Poate că ar trebui să analizăm măcar două etape din istoria acelor acestor evenimente sângeroase.

Prima etapă a fost cea din 15 până în 21 decembrie, pe care aș numi-o preludiul revoluției. Ea a început la Timișoara și în 21 decembrie a continuat la București, având caracterul unei mișcări populare și manifestări împotriva regimului Ceaușescu. Pentru reprimarea ei au fost folosite armata și miliția. Primele victime au fost la Timișoara, unde au fost uciși 72 de oameni, apoi la București au fost ucise 48 de persoane, iar 604 au fost rănite. S-au efectuat sute de arestări. Atât timișorenii răsculați, cât și apărătorii îndrăzneți ai baricadei din Piața Universității din Capitală (care în noaptea de 22 decembrie au fost dispersați de tancuri) au jucat rolul detonatorului pentru explozia revoluționară din București din dimineața următoare.

A doua etapă s-a derulat între 22 decembrie-12 ianuarie.

Aceasta a fost cu adevărat o revoluție populară: la București oamenii, pur și simplu, au ieșit pe străzi și au pus armata și miliția într-o situație imposibilă: nu puteau trage, așa cum făcuseră în noaptea din ajun, asupra a sute de mii de oameni, care invadaseră străzile. Aici, un rol mobilizator l-au jucat coloanele, puternic organizate, sosite de la principalele întreprinderi bucureștene - "23 August", „IMGB”, „Pipera” și altele - care, venind dinspre periferii, au pătruns pe străzile principale, încercuind centrul politic al regimului - clădirea CC al PCR - unde, în acea dimineață, s-a împușcat (sau a fost ucis) Ministrul Apărării. În condițiile date, armata a fraternizat cu poporul. Intervenția în masă a muncitorilor, al acestui bastion al socialismului, pe care Ceaușescu îl considera a fi și sprijinul său de bază, s-a transformat pentru dictator într-o lovitură sub centură. Iată de ce a fost nevoie să fie rugat să urce, împreună cu soția, în elicopter și, de pe acoperișul clădirii CC-ului, să zboare, să fugă în necunoscut, în întâmpinarea morții sale violente. În seara aceleiași zile de 22 decembrie, în toiul triumfului popular, la București și în alte orașe începe focul „teroriștilor” misterioși și focul de răspuns din partea armatei. În următoarele zile și nopți, în schimbul de focuri și chiar în timpul unor adevărate lupte (așa cum au fost cele din zona televiziunii) s-au produs cele mai multe victime umane: 942 de morți (din totalul de 1104 morți în revoluție). Luptele de stradă s-au terminat, în general, după 25 decembrie - ziua de Crăciun - când Tribunalul Revoluționar i-a judecat în grabă pe Nicolae și Elena Ceaușescu, și imediat, în curtea cazărmii din orașul Târgoviște, i-a executat.

Chestiunea „teroriștilor”.

Procurorul de caz, care a studiat sute de dosare, cu câțiva ani în urmă a dat sentința: nu au existat niciun fel de „teroriști” ci a fost o diversiune organizată de cei care au venit la putere și, în particular, de conducerea armatei. Care ar fi fost motivele unei astfel de diversiuni? Armata trebuia să se prezinte ca apărătoare și salvatoare a revoluției, astfel încât acest război inventat de ei să ascundă recente acțiuni represive ale armatei și ale poliției pentru apărarea regimului Ceaușescu.

Așa a apărut legenda despre „teroriștii” din rândurile Securității, adepți ai lui Ceaușescu. Multe confuzii și haos au produs și concurența dintre cele două grupări existente la nivelul celor mai înalte ranguri ale armatei, dintre care una se afla în clădirea Ministerului Apărării, iar cealaltă în clădirea CC al PCR.

Frontul Salvării Naționale creat în 22 decembrie, și alți tovarăși de luptă civili ai săi puteau nici să nu știe despre jocurile ascunse ale militarilor.

Iar acum să ne întoarcem la mijlocul anului 1989 în Transcaucazia și în particular la Baku. De ce oare, în această perioadă, în capitala Azerbaidjanului, au devenit mai active serviciile secrete ale României și ale Chinei? Răspunsul se regăsește în logica politicii lui Ceaușescu și a activității Securității.

Liderul român înțelegea bine că valul revoluțiilor de catifea, mai devreme sau mai târziu, va ajunge și la București și de aceea era necesar să se studieze și să se prognozeze un posibil scenariu al evenimentelor. Dar de ce acest studiu se efectua la Baku? Din același motiv pentru care, în comparație cu alte republici unionale, în Azerbaidjan schimbarea regimului a fost cea mai sângeroasă din tot spațiul ex-sovietic. Încă atunci când, în anul 1988, au început primele conflicte chiar în Uniunea Sovietică, între Armenia și Azerbaidjan din cauza regiunii Nagorno-Karabakh, neliniștit, Ceaușescu a spus în Biroul Politic că, această situație putea să fie începutul unor neplăceri foarte mari. Deja atunci, politica nehotărâtă și negândită a lui Gorbaciov i-a provocat o mare neliniște. Atunci când au avut loc evenimentele de la Sumgait, el era la Sibiu. Întorcându-se la București, a aflat că, la ordinul lui Gorbaciov, în oraș au fost introduse trupe. Lupta începută în Karabakh, a fost un model și pentru alte republici, ducând la o furtună sângeroasă în Valea Fergana din Uzbekistan, și punând chiar temelia schimbărilor din Europa de Est. Aceasta pentru că, dacă se putea pune problema separării chiar în cadrul Uniunii Sovietice, dacă o regiune putea ieși dintr-o republică și intra în alta, însemna că acest lucru se putea face peste tot.

Republicile baltice și-au adus aminte de independența lor

dinaintea anului 1940. În Yugoslavia a început procesul de descompunere a unui întreg stat, în România au început mișcări în surdină la Timișoara. Chiar și în Germania, nemții au judecat corect că, dacă se poate unifica Armenia și Karabakh-ul, înseamnă că frontierele stabilite în cadrul strict al sistemului socialist nu sunt chiar atât de sigure. Și atunci s-a prăbușit zidul Berlinului.

În ultimele zile, Ceaușescu cerea deseori rapoarte despre ultimele evenimente de la Baku. Situația din luna decembrie a anului 1989 din capitala Azerbaidjanului era, pur și simplu, imposibil de controlat. Puterea, formal, rămânea în mâinile reprezentanților organelor de partid și de stat sovietice. Dar, conform informațiilor agențiilor străine de știri, pe drumurile din Baku se găseau deja posturi ale Frontului Popular. De la o zi la alta, te puteai aștepta la o revoltă deschisă. În schimb, evenimentele au început în România.

Sunt sigur că Ceaușescu era informat în detaliu despre starea de lucruri din Azerbaidjan, iar Securitatea, probabil, încercase să-i alcătuiască un document care ar fi putut prognoza tactica lui Gorbaciov. De aceea sunt ferm convins că Ceaușescu putea să prevadă ce avea să-l aștepte în momentul în care urmau să înceapă evenimentele din Transilvania. Ceaușescu avea posibilitatea să prevadă toate acestea și să fie pregătit pentru derularea evenimentelor. Însă el nu putea să prevadă un singur lucru: trădarea. Trădarea nu numai de către anturajul său imediat, ci și trădarea politică. Cel mai probabil că Ceaușescu nu era pregătit pentru situația în care serviciile secrete ale URSS și SUA – KGB și CIA – vor elabora și vor efectua o operațiune comună de răsturnare a lui și de înlocuire a sistemului politic din România.

Toate acestea nu mai sunt un secret, având în vedere că, la 28 decembrie 2004, imediat după miezul nopții, compania de televiziune NTB a prezentat în Rusia, filmul documentar german „Revoluția la comandă. Șah-mat familiei Ceaușescu” (regizor S. Brandschtetter, 2004). Filmul povestește despre „revoluția” din România și asasinarea lui Ceaușescu. Colaboratorii serviciilor secrete din Franța, RFG și SUA au povestit de pe ecranul

televizorului despre tehnica organizării de către ei a tuturor revoluțiilor de „catifea” din Europa de Est și URSS.

Filmul începea cu narațiunea referitoare la revoluția „spontană” din România din decembrie a anului 1989. Autorii analizau, pe etape, operațiunea comună a CIA și KGB în toate detaliile acesteia, inclusiv spectacolul de la Timișoara. Iar în final era prezentat următorul text în limba rusă: „Filmul este consacrat poporului eroic al României care a ieșit spontan pe străzi în anul 1989”. Mărturiile colaboratorilor CIA și ai unor participanți la acele evenimente, care au fost prezentate în film nu lasă dubii referitoare la faptul că răsturnarea regimului Ceaușescu a decurs conform unui scenariu prelucrat în detaliu. Însă, probabil, cea mai șocantă a fost relatarea faptului că, în planul organizatorilor revoltei, a fost inclusă cu sânge rece, ideea vărsării de sânge. Era nevoie de aceasta pentru a provoca proteste în masă ale populației.

Provocarea sângeroasă devenise o tehnologie politică legalizată pentru trecerea spre democrație! Slobodan Miloșevici, Saddam Husein, Eduard Șevarnadze... Pe acești conducători îi unește un singur lucru: cu toții au fost îndepărtați de la putere cu ajutorul serviciilor secrete americane. Așa cum se afirma în respectivul film, CIA și-a adus aportul, și la lichidarea, în anul 1989, a unuia dintre cei mai odioși lideri est-europeni – Nicolae Ceaușescu.

Cu 15 ani în urmă, execuția fostului secretar general al Partidului Comunist Român și a soției sale, Elena, a fost prezentată ca o expresie a voinței poporului care a răsturnat regimul comunist urât de el. Acum, însă, evenimentele acelor ani deja nu mai par a fi atât de simple.

Ani de zile Ceaușescu, care în țară era supranumit „geniul Carpaților”, a fost destul de agreat de către Washington. El părea a fi un adevărat schismatic în lagărul socialist: nu sprijinea invazia URSS în Afganistan și a boicotat Olimpiada din anul 1984 de la Los-Angeles, insista asupra dizolvării concomitente a NATO și a Pactului de la Varșovia.

Însă spre sfârșitul anilor '80 regimul său autoritar, pe fondul restructurării din Rusia și a „revoluțiilor de catifea” din alte state ale Europei de Est care încă ieri mășcăluiau

sub drapelul roșu, a început să pară un anacronism. Și atunci la Langley s-a luat o decizie: Ceaușescu trebuie eliminat asemeni unei tumori canceroase. Operațiunea a fost încredințată conducătorului secției est-europene a CIA, Milton Borden. În film, el recunoaște că acțiunea de înlăturare a „geniului Carpaților” a fost aprobată de către guvernul SUA.

Inițial a fost prelucrată opinia publică mondială. Prin intermediul agenturilor în SMI occidentale au fost plasate materiale negative referitoare la dictator și interviuri cu dizidenți români care fugiseră în străinătate. Laitmotivul acestor publicații era: Ceaușescu chinuie poporul, fură bănuții statului, nu dezvoltă economia. Informația în Occident a fost primită cu entuziasm, din întâmplare, dictatorul chiar că nu era un înger!

În paralel a început campania de promovare a imaginii celui mai probabil succesor al lui Ceaușescu, Ion Iliescu. În final, această candidatură a fost acceptată atât de Washington, cât și de Moscova. Iar prin Ungaria, deja „eliberată” de socialism, opoziției românești i se furniza armament fără probleme. În sfârșit, concomitent, prin câteva canale de televiziune internaționale, a fost difuzată știrea despre uciderea, de către agenții serviciilor secrete românești, a locuitorilor pașnici din orașul Timișoara. Acum, în filmul „Asasinarea lui Ceaușescu”, colaboratorii CIA recunosc că acesta a fost un montaj strălucit. Toți cei care au murit, în realitate, au murit de moarte bună, iar cadavrele au fost aduse special la locul de filmare din morgile locale, cu complicitatea infirmierilor care nu au fost greu de mituit.

În timpul revoluției din decembrie 1989 din România nu au fost *„niciun fel de teroriști, ci a fost o provocare foarte bine planificată”*. Acest lucru a fost declarat de un general, procuror militar, într-o serie de interviuri acordate mijloacelor de informare în masă, el ocupându-se de cercetarea evenimentelor legate de Revoluția din 1989 din România. Conform părerii sale, după 22 decembrie, când Nicolae Ceaușescu împreună cu soția sa a fugit din București cu elicopterul, revoluția română „s-a transformat din lupta împotriva comunismului în așa-numita luptă

împotriva teroriștilor. Procurorul militar a declarat deschis că în poporul răsculat puteau să tragă: militarii, colaboratorii serviciului securității statului, membrii organizației semi-militare a gărzilor patriotice și chiar civili, care pentru asta primiseră, în mod intenționat, armament și muniție. El a recunoscut că, în timpul cercetărilor, nu a reușit să găsească nicio mărturie referitoare la teroriști. A atenționat că, *„vinovații trebuie căutați printre ai săi, printre cei care erau interesați în crearea unei atmosfere de frică. Lupta contra comunismului a fost transformată în lupta împotriva teroriștilor”*. După 22 decembrie 1989, a spus el, *„comuniștii au luptat împotriva comunismului, trăgeau în popor, încercau să rămână la putere, și acest lucru le-a reușit”*. Imediat după revoluție, în timpul căreia – conform datelor oficiale – au murit mai mult de o mie de oameni, s-a încercat ca toate victimele să fie trecute pe seama acțiunilor *„colaboratorilor fideli ai regimului Ceaușescu și ai teroriștilor străini care au tras în poporul răsculat”*. Unele surse susțineau că de partea lui Ceaușescu puteau să fie teroriști ale căror tabere s-ar fi aflat nu departe de București.

Fotografiile celor uciși, *„mercenari și teroriști”*, erau publicate, în acele zile, în toate ziarele și revistele, însă mărturii referitoare la apartenența lor națională nu au fost publicate. Pe de altă parte, circulau zvonuri că Ceaușescu ar fi fost apărat de către *„kamikaze”* din detașamentele de gardă ale revoluției islamice.

Lipsa teroriștilor din decembrie 1989 din București este considerată, astăzi, *„demonstrată”*, dar pentru asta a fost nevoie de 19 ani. Procurorul vrea să ancheteze, în problema în cauză, o persoană care s-a aflat în miezul revoluției și știe despre ea mai multe decât oricine și, de asemenea, pe fostul ministru al Apărării.

Însă vor fi aceștia de acord să depună mărturie? Poate că adevărul despre revoluția din România va trebui să mai aștepte încă 19 ani! Ce să facem, vom aștepta! Cu toate acestea, faptele vorbesc despre semnătura serviciilor secrete, în special, ale KGB-ului. Nu cu mult timp înainte de evenimentele românești, în organele KGB al URSS și, în particular, în unitățile operative erau căutați ofițeri care

vorbeau limbile română și maghiară. Sigur că acest lucru nu se făcea pentru completarea unui grup de turiști pentru o călătorie de informare în România. Să analizăm atent evenimentele de la mitingul care s-a desfășurat în piața din fața clădirii CC al PCR, când în timpul discursului lui Ceaușescu, brusc, au fost deconectate microfoanele. Decizia organizării mitingului i-a fost sugerată de către soția sa și el, gândindu-se că aceasta este ultima șansă de a demonstra întregii țări și întregii lumi stabilitatea puterii, s-a agățat, spasmodic, de această idee. Însă Ceaușescu nu avea de unde să știe că KGB și CIA începuseră deja să acționeze, că toate discuțiile sale telefonice erau ascultate, că printre proprii săi agenți de securitate acționau agenți străini. Nu știa că, în acea dimineață, descrierea amănunțită a schemei de decuplare a microfoanelor din piață era deja în mâinile KGB-ului. Nu se gândea că, doar cu câteva minute înainte de discursul său, majoritatea microfoanelor vor ieși din funcție. Efectul a fost teribil și ucigător. În fața poporului nu-și mai ținea discursul un dictator cumplit, care un sfert de veac a condus țara, ci un omuleț mic, care dădea din mâini în mod stupid și hazliu. Și efectul hilar și jenant, înmulțit cu ura generalizată din țară, a dat un rezultat imediat!

Mitingul a avut destul de mult efect, însă într-un sens negativ. Într-o țară în care nici microfoanele nu funcționau normal pentru a asigura discursul Președintelui, deja nimic nu mai putea funcționa.

În acea zi a început revoluția. Peste câțva timp, în mulțime, a avut loc explozia. Efectele vizuale și de sunet erau deseori utilizate de către KGB pentru „direcționarea” forței revoluționare a mulțimii în sensul dorit. Această semnătură a acțiunilor serviciilor secrete pentru dirijarea maselor aflate la un miting s-a putut vedea și în Țările Baltice sau Azerbaidjan și chiar la Moscova. Semnătura era aceeași.

În afară de asta, se știe că, în timpul evenimentelor sângeroase din România, la București s-au aflat și conducătorii cu rang înalt ai serviciilor speciale sovietice – fostul rezident al KGB și conducătorul GRU. De exemplu, în timpul revoluției din România în această țară a sosit ofițerul

GRU XXX. Nu se știe de ce, conducerea serviciului de spionaj militar l-a chemat de urgență pe ofițer din deplasarea de serviciu pe care o efectua în Columbia (unde el se afla din luna august 1988), iar după victoria revoluției române, în februarie 1990, el s-a reîntors în Columbia. Acest ofițer era cunoscut în cercurile noastre drept un maestru al „revoluțiilor de catifea” din fostele țări socialiste.

Legătura GRU-KGB era o legătură foarte puternică și, de regulă, pentru conducerea operativă comună, întotdeauna, era numit un ofițer KGB. De aceea, nu este întâmplător că, în timpul revoluției române, în București se afla rezidentul KGB din România și de aceea știa bine situația operativă din această țară.

La sfârșitul anilor '80 în țările lagărului socialist, aproape în același timp, au avut loc o serie de „revoluții de catifea” și lovituri de stat militare. Întotdeauna, în acele momente, erau prezenți conducători ai serviciilor secrete sovietice. Mai mult decât atât, conducerea sovietică n-a mișcat niciun deget pentru a salva regimurile comuniste în agonie din aceste țări! Există de asemenea mărturii, fără dubii, că la organizarea „revoluțiilor portocalii” de atunci au participat activ serviciile speciale locale – astfel că totul s-a produs lin și fără vărsare de sânge. Nu există niciun dubiu în legătură cu faptul că serviciile speciale ale țărilor Pactului de la Varșovia au rămas, până la sfârșit, filiale ale serviciului de informații externe al KGB. Iar acest lucru înseamnă că cekiștii noștri dețineau conducerea în chestiunea lichidării guvernelor comuniste marionete și înlocuirii lor cu altele, democratice și, cumva, independente...

Doar în România nu a fost o „revoluție de catifea”! Acolo, poliția secretă locală încerca să salveze regimul Ceaușescu și a tras până la sfârșit (securiștii români oricum nu erau luați în prizonierat pe atunci, ei erau împușcați pe loc). Însă în România, de partea poporului răsculat, a trecut întreaga armată română și serviciul de informații militare, așa încât orice împotrivire a fost reprimată. În România, serviciul special local nu se afla sub controlul deplin al KGB – de aceea acolo nu a reușit „catifeaua”. Cu toate că România se afla, formal, în Pactul de la Varșovia, în realitate aceasta

era pe atunci o țară destul de independentă (în anul 1968 Ceaușescu chiar condamnase ocuparea Cehoslovaciei de către trupele sovietice!).

Însă, deoarece Ceaușescu s-a certat cu Moscova abia în anii '60, toți generalii români reușiseră să-și facă studiile în Uniunea Sovietică. Acest lucru l-a și nenorocit! Există mărturii referitoare la faptul că, pentru răsturnarea lui Ceaușescu, în România au venit ofițerii noștri de spionaj din GRU, care au stabilit contactele cu colegii lor din Statul Major al armatei române. Iar toate acestea se efectuau sub conducerea KGB al URSS.

Cu toate acestea, KGB nu a avut nicio legătură cu asasinarea lui Ceaușescu și a soției lui. Iată cum descrie ultimele lor ore de viață și moartea lor un cunoscut maestru al detectivului politic și fostul colonel al KGB URSS: "Au zburat cu elicopterul armatei la Târgoviște, un oraș aflat la aproximativ o sută de km de București. Aici se afla una dintre cele mai puternice stații de radio românești și Președintele plănuia să se adreseze cu un apel către poporul român. Încă mai credea că istoria poate fi reversibilă. Sau dorea să creadă asta! Însă au fost arestați a doua zi și au fost aduși și închiși în cazarma locală. Soldații și tinerii ofițeri care păzeau cazarma nu înțelegeau foarte bine sensul celor ce se petreceau. Nu le plăcea regimul Ceaușescu și nici conducătorii acestui regim, dar prea puțin își imaginau că sunt participanți la o revoluție. Pur și simplu li se părea că în locul acestor oameni, nu prea iubiți, vor veni alții și totul va continua ca mai înainte.

La București, agenții din paza personală a lui Ceaușescu, transformați în lunetiști nemiloși, reprezentau în continuare cel mai mare pericol pentru revoluție. Conform informațiilor poliției, în oraș acționau mai mult de o mie de oameni din garda personală a lui Nicolae Ceaușescu, care erau gata pentru orice sacrificiu. A fost convocat de urgență Frontul Salvării Naționale, creat după modelul și asemănarea fronturilor apărute în republicile Uniunii Sovietice.

Ca Stat Major al Frontului s-a proclamat Ministerul Apărării. Mai mult decât altora, militarilor nu le plăcea Ceaușescu, pe care îl disprețuiau pentru regimul său de autoritate personală, pentru manierele dictatoriale ale

acestuia. Făcându-și studiile în alte țări, vorbind în majoritatea lor limba rusă, ei nu puteau să nu vadă schimbările care deveniseră o realitate în țările Europei de Est și, în primul rând, în Uniunea Sovietică. Iar transmiterea Primului Congres al Sovietului Suprem, din primăvara anului optzeci și nouă, l-a privit întreaga țară. Mai mult decât atât, mulți chiar au plecat spre frontierele estice, sperând să vadă toate emisiunile televiziunii moldovenești.

În conducerea Frontului au intrat cele mai importante personalități ale revoluției române. În 23 Decembrie, tensiunea ajunsese la apogeu. Nicolae Ceaușescu, în aceste două zile, căuta să se liniștească, iar la sfatul Elenei, chiar a încercat să-i mituiască pe soldații din pază, pentru a fugi din oraș. Însă totul era în zadar.

Soldații și ofițerii erau schimbați în fiecare zi, el încă nereușind să se înțeleagă cu niciunul dintre ofițeri.

Dimineața devreme, în data de 24 decembrie, la Ministerul Apărării s-a adunat conducerea Frontului Salvării Naționale. În oraș, lunetiștii trăgeau, în continuare mureau oameni. Situația era, pur și simplu, critică. Capii de atunci înțeleg că este nevoie să fie luate cele mai hotărâte măsuri. Atunci unul dintre ei a propus, în numele necesității apărării revoluției, să se decidă în problema execuției dictatorilor.

Iarăși această necesitate revoluționară! În numele ei, uneori, sunt uciși sute și mii de oameni. În timpul unei revoluții fusese decapitat Carol I, care era, de fapt, un rege cumsecade. În numele revoluției au fost trimiși la ghilotină mii de nobili francezi, floarea națiunii, fiind omorâți, fără discriminare, adulți și adolescenți. În numele ei a fost executat și limitatul Ludovic al XVI-lea și chiar soția acestuia care, conform legilor franceze, nici nu putea să aibă pretenții la tron, în niciun fel de circumstanțe. În numele revoluției au fost chinuiți și au murit membrii celor mai bune familii rusești, în timpul războiului civil. În numele revoluției a fost împușcat țarul, care nu era chiar atât de mucenic și sfânt cum este prezentat astăzi, dar care a căpătat aceste atribute deoarece a fost omorât împreună cu copiii săi, moarte neînțeleasă și de aceea cu atât mai teribilă. În numele revoluției a fost ucis un copil, fiul său,

patru fete, chiar și doctorul, bucătarul și doamna de onoare. Și toate acestea în numele revoluției! În numele revoluției urmau să fie împușcați și soții Ceaușescu. Judecata a durat doar câteva ore. Pe acuzați nu i-a ascultat nimeni, totul fusese decis din timp. Mai târziu, un fost lider a scris, sincer, că asasinarea lui Ceaușescu a fost decisă încă de la București. S-a hotărât înainte de judecată; fără judecată; fără acuzați! Dar se putea trage în numele revoluției.

O astfel de tradiție exista deja de atâtea secole. De ce, de dragul ei, să nu împuști un bătrân care, în mod obiectiv, a făcut foarte multe pentru țara sa, dar care, spre tragedia sa personală, s-a transformat într-un dictator ordinar?! De ce să n-o împuști împreună cu el și pe soția sa, care nu era vinovată măcar pentru faptul că nimeni n-o iubea (în afară de însuși Nicolae), iar acest lucru însemna deja prea mult pentru România! Un membru al conducerii FSN, a zburat împreună cu un general, pentru a pune la cale execuția. Nu judecata, ci execuția! Împreună cu generalul a zburat și un operator de cinema care trebuia să filmeze scena judecății și a execuției.

Operațiunea a fost denumită „Eșarfa Galbenă”, o operațiune de asasinare a doi bătrâni, sentință care, indiferent de vina lor reală, fusese pronunțată fără judecată și anchetă, la o sută de kilometri de locul în care se aflau. Se vedea că, într-adevăr, în numele revoluției se poate orice! Unii membri ai conducerii Frontului au cerut să nu se organizeze procesul, ci să-l împuște pe Ceaușescu imediat după sosirea delegației la locul respectiv. Singurul care s-a exprimat împotriva acestui lucru s-a dovedit a fi... viitorul președinte al României. „Dacă noi îl vom executa pe Ceaușescu fără judecată, întreaga lume va avea o atitudine de suspiciune față de revoluția română”, a declarat el profetic. Membrii conducerii FSN, fără prea mare entuziasm, și-au dat acordul pentru cercetarea cazului fostului dictator.

La Târgoviște, cu elicopterul au zburat un membru FSN și un general. La apropierea aparatelor de cazarmă, generalul trebuia să fluture, din cabină, drapelul național al României, aranjat în așa fel încât toți să vadă dunga

galbenă. De aceea și denumirea operațiunii era „Eșarfa Galbenă”. Ambii emisari care sosiseră aveau ordin exact – Ceaușeștii trebuiau să fie condamnați și împușcați.

Istoria nu iartă neglijențe. Cu toate temerile liderului, execuția soților Ceaușescu va rămâne pentru totdeauna o pată rușinoasă în istoria revoluției române. Decizia referitoare la execuție – după cum au subliniat mulți participanți – a fost luată în dimineața zilei de 24 decembrie, apoi doi emisari au zburat la Târgoviște, unde au ajuns după o oră. A avut loc judecata iar, la ora treisprezece și cincizeci de minute, generalul a transmis la București că cei doi soți au fost executați. Oare cât timp a durat acest proces „obiectiv” în care acuzații n-au avut timp nici pentru apel? Într-adevăr, „troicile” staliniste nu acționau atât de operativ.

Istoria va păstra faptele, iar numele „actorilor” este mai puțin important. Ei au înfăptuit ceea ce era scris să se întâmple. Trebuie menționat faptul că, în ultimele lor ore de viață, Nicolae și Elena Ceaușescu s-au dovedit a fi deosebit de curajoși, înțelegând parcă, faptul că, de acum înainte, aparțineau istoriei.

Abia terminat „procesul”, ambii soți au fost scoși în curte.

Operatorul de cinema, care terminase filmarea în sala de judecată și încă fugea pe coridor încercând să ajungă la timp pentru momentul execuției, când a auzit că a răsunat comanda ofițerului, care dăduse ordin să se tragă. Nefericitul operator nici n-a reușit să filmeze acel moment! Mai târziu, în corpul lui Nicolae Ceaușescu au fost găsite în jur de patruzeci de răni. În mod sigur, țarul rus a fost ucis într-un fel mai puțin barbar; în acesta fuseseră descărcate doar două revolve. Însă acest lucru nu a fost o piedică pentru ridicarea lui în rândul sfinților! Istoria, asemenea unei târfe, este gata să servească orice regim, în timpul oricăror conducători.

Așa ceva nu se întâmplase nicăieri în Europa. A rămas să trăiască liniștit în Varșovia Woyzech Jaruzelski, a plecat la Moscova Erich Honecker, în Bulgaria a rămas Todor Jivkov. Doar în România, unde evenimentele revoluționare au fost ușor împinse din spate de către „specialiști” din

străinătate, s-a produs acest act tragic. Fostul președinte al țării a primit sentința cu o demnitate nemaîntâlnită, și amintindu-și întreaga viață, a reușit să adune energia și voința necesară, care l-a ajutat atât de mult în toți anii săi de conducere. A ieșit în curte sprijinindu-și soția. Fuseseră împreună atâția ani și acum aveau de gând să moară împreună. Brusc s-a gândit că n-a avut un prieten mai bun niciodată. Și a strâns cu atenție mâna Elenei.

A existat și versiunea că a fost împușcată dublura lui Ceaușescu. Într-un număr al săptămânalului bucureștean „Cuvântul”, un jurnalist a consacrat un material de proporții falsei asasinări a dictatorului român. Titlul este următorul: „Ceaușescu a fost salvat de la moarte?” Analizând fotografiile dictatorului împușcat, cele făcute cu câteva minute înainte de moarte și cele din momentul înmormântării, autorul afirmă că este vorba despre doi oameni diferiți. În prima poză există o mulțime de urme de vânătăi iar, pe a doua, în general, lipsesc. Pe prima – se vedea un bătrân în jur de 80 de ani (Ceaușescu avea 72 de ani), pe a doua, un om în jur de 55-60 de ani. Pe prima poză el era într-o cămașă albă, ca și la judecata grabnică, pe a doua, era îmbrăcat cu totul altfel. Însă, pentru revistă, principalul argument au fost cuvintele doctorului care a constatat moartea. El a declarat, după examinarea celui împușcat, că, „cel ucis suferea de cataractă”. Între timp a devenit cunoscut faptul că Ceaușescu nu avea această boală.

Autorul acestui articol senzațional mai aduce câteva exemple care demonstrează, conform părerii acestuia, înlocuirea lui Ceaușescu cu o dublură. Cu toate că, constată revista, imaginile cu cele câteva minute de dinaintea execuției au înconjurat lumea, momentul execuției în sine nu a fost înregistrat pe peliculă.

Afirmația operatorului referitoare la faptul că el avea unele probleme cu caseta video și că nu a reușit să pună alta nouă... era naivă.

Despre toate acestea s-a povestit în numărul din 10 noiembrie 1992 al ziarului belgrădean „Vecerne novinî” sub titlul „Un ziarist român afirmă: în locul lui Ceaușescu a fost ucis altcineva!”. Ziarul, la sfârșitul materialului trimis de

corespondentul său din București, comunică faptul că, autorul român nu este primul care confirmă că, în execuția lui Ceaușescu se ascunde o oarecare taină.

Da, și multe taine se ascund în evenimentele românești! Însă când se vor deschide toate aceste taine nimeni nu știe!

După destrămarea URSS, a fost schimbat conducătorul KGB și noul conducător a ocupat acest post din luna august 1991 până în ianuarie 1992. În această perioadă el a reușit să scotocească prin toate arhivele strict secrete ale departamentului. Atunci au fost publicate, în sursele de informare în masă multe date referitoare la participarea KGB la unele sau altele dintre evenimentele din străinătate. Însă nu s-a spus niciun cuvânt referitor la activitatea kaghebiștilor sovietici din România. KGB știa să-și păstreze secretele. Unicul lucru, care ar putea cumva să facă lumină și să ofere un răspuns la unele întrebări, ar fi mărturisirea unor ofițeri ai serviciilor speciale, participanți direcți la evenimentele sângeroase din România. Însă numai Dumnezeu știe când va veni timpul mărturisirii!

Prolog

În 1991 a început conflictul armat pe bază națională dintre Azerbaidjan și Armenia pentru regiunea autonomă Karabakhul de Munte. Pe teritoriul Azerbaidjanului se desfășurau acțiuni de luptă active. În acea perioadă, armata Azerbaidjanului abia se forma și întreaga tehnică militară a armatei a 4-a, care era dislocată în Azerbaidjan, a fost transmisă armatei naționale. Această tehnică a fost imediat trimisă în zonele acțiunilor de luptă. Se forma structura militară a forțelor armate ale Azerbaidjanului, printre care și Ministerul Apărării împreună cu Statul Major.

Eu, în calitate de specialist în spionaj și contraspionaj de agentură am fost invitat la Direcția de Informații a Statului Major General și unde mi s-a propus să ajut la organizarea serviciului de spionaj al armatei Azerbaidjanului. Această propunere mi-au făcut-o doi colonei. Îi cunoșteam bine pe acești ofițeri de pe timpurile în care lucram la KGB pe teritoriul Azerbaidjanului. Unul era șeful meu la Secția

specială a KGB din cadrul diviziei din Nahicevan, iar celălalt a fost inițial comandantul regimentului din orașul Ahalkalaki (Georgia), iar apoi a condus divizia din orașul Kutaisi.

Mai târziu primul a devenit șeful Direcției de Informații a Statului Major General al Forțelor Armate a Azerbaidjanului, iar al doilea a devenit Șeful Statului Major al Azerbaidjanului.

În anul 1991 am fost transferat în mod oficial pentru continuarea serviciului la Direcția de Informații a Statului Major General al Azerbaidjanului și am fost numit adjunct al șefului Centrului de Informații Militare Externe. Acest centru se ocupa de pătrunderea agenturilor pe teritoriul adversarului cu scopul de infiltrare în structurile superioare ale comandamentului Armeniei și obținerea de informației de spionaj referitor la operațiunile de ofensivă care se pregăteau. Luând în considerație importanța și seriozitatea informațiilor de spionaj primite de centru și personal de autor, acestuia din urmă i-a fost ordonat ca toate rapoartele informative să fie raportate în mod verbal și în scris personal șefului Statului Major General, Ministrului Apărării, și de asemenea, un exemplar să fie trimis în aparatul Consilierului Președintelui Azerbaidjanului pentru probleme de apărare pentru a fi raportat Președintelui.

Subsemnatul, se ocupa personal de selecția, instrucția și racolarea agenților. Organiza trecerea lor peste linia frontului și de asemenea planifica și organiza efectuarea operațiunilor speciale de spionaj la ordinul Ministrului Apărării și al Președintelui Azerbaidjanului.

În perioada acțiunilor de luptă începând din anul 1991 până în anul 1993, armata Azerbaidjanului nu a fost în stare să blocheze ofensiva adversarului și ca rezultat, Azerbaidjanul a pierdut 1/4 din teritoriul său. Subsemnatul întotdeauna a simțit o atitudine de neîncredere din partea comandamentului suprem, deoarece a fost unicul ofițer de naționalitate rusă din cea mai secretă structură de informații a Azerbaidjanului. Însă a fost întotdeauna apreciat și respectat ca profesionist. Cu toate acestea, atunci când acțiunile militare s-au încheiat și s-a schimbat președintele Azerbaidjanului, acesta a ordonat ca să se

efectueze o anchetă referitor la cauzele adevărate ale înfrângerii militare a Azerbaidjanului din cadrul acestui conflict militar. Iată că aici au început arestările în masă a tuturor ofițerilor suspecti, din vina cărora, chipurile, armata azeră a suferit înfrângere. Subsemnatul a văzut într-adevăr ofițeri, care au fost arestați fără vină și asupra cărora s-a aruncat întreaga vină pentru înfrângere.

Evident că a fost supusă epurării și Direcția de Informații, cu aceasta se ocupa Secția Specială de pe lângă Președinția Azerbaidjanului. Această Direcție și până în zilele noastre efectuează acțiuni de pedepsire printre militari. Mă liniștea faptul că, întotdeauna mi-am îndeplinit datoria de serviciu în mod cinstit și responsabil. Analiza rapoartelor mele vorbea despre faptul că, serviciul de spionaj militar de agentură întotdeauna raporta la timp despre planurile adversarului și despre operațiunile de ofensivă.

Este suficient de spus că am făcut o muncă foarte grea și scrupuloasă pentru crearea rețelei de agentură, care lucra repede și operativ în cele mai complicate și periculoase situații. Pentru întreaga perioadă a acțiunilor militare unitatea mea nu a pierdut niciun om, ce-i drept, trei ofițeri au fost ușor răniți. În mod repetat, în timpuri grele, eram nevoiți să înlocuim serviciul de spionaj al trupelor, care se ocupa cu obținerea informațiilor de spionaj în condițiile contactului direct cu adversarul. Am format personal grupuri de spionaj din ofițeri și împreună cu ei am trecut linia frontului pentru a urmări redislocarea trupelor armatei armene. În afară de aceasta, am fost nevoit să mă strecor singur, prin țările limitrofe, pe teritoriul adversarului și să efectuez operațiuni de comunicare cu agentura. Fără a mai vorbi de operațiunile de racolare. Astfel am obținut informații de preîntâmpinare referitor la ofensivele adversarului asupra orașelor Șușă, Agdam, Garadiz, Beilaghan. Cu toate acestea, orașele menționate au fost ocupate de către adversar. Atunci m-am exprimat în mod deschis referitor la faptul că, în cazul în care comandamentul suprem nu are încredere în rapoartele noastre informative, atunci de ce sunt menținut în această funcție? Să mă concedieze! Demonstram prin fapte

concrete lipsa de consistență a politicii militare a efectivului suprem de comandă. Și anume: am raportat, spre exemplu că, armata armeană în data de 15 mai 1992 va efectua o ofensivă asupra orașului Agdam, aceste informații au fost prezentate cu o lună înainte. Însă nimeni nu a luat măsurile necesare pentru respingerea atacului în această direcție. Despre ofensiva în direcția Fizuli-Garadiz, care a început în luna august, am raportat cu două luni înainte. De aceea spuneam în mod direct șefilor Direcției de Informații și ai Statului Major General că cineva va răspunde pentru aceasta. Poate că nu acum, însă cu timpul poporul trebuie să afle în mod obligatoriu adevărul despre acest război.

Evident că, o astfel de poziție din partea mea nu-i convenea Ministrului Apărării. Din care cauză, la ordinul său neoficial, prin intermediul lucrătorilor Direcției Speciale de pe lângă Președinție am fost chemat în data de 17 august 1994 la o întâlnire planificată, care s-a terminat cu arestarea mea. Imediat, cu ochii legați, am fost dus la subsol și închis la izolator, fără lumină și fără cele mai elementare condiții. În această celulă, care avea aproximativ 2x4 metri, care era pe jumătate umedă, nu exista nimic, doar pereții goi și podeaua din beton. În aceste condiții m-am aflat 3 sau 4 zile fără mâncare. Apa se dădea câte 2 cani pe zi prin intermediul unui gemuleț special. Însă întotdeauna, atunci când acest gemuleț se deschidea, la început apărea țeava automatului, iar apoi se dădea apa. Peste câteva zile au început să dea și puțină mâncare. Astfel, fără a mi se prezenta sancțiunea procurorului pentru arestare și fără prezentarea acuzației, m-am aflat în mod ilegal sub pază timp de 17 zile. Doar un an mai târziu, când am ieșit în libertate, am aflat că apropiații mei au scris o scrisoare președintelui Adunării Generale pentru Drepturile Omului de la Helsinki. Doar rudelor mele nu li s-a spus nimic, unde sunt și ce se întâmplă cu mine. De aceea în celulă au aprins lumina și au pus o dușumea din lemn cu o saltea. Peste câteva săptămâni, am fost chemat, totuși, la interogatoriu și au încercat să mă determine să recunosc cum că, chipurile, am lucrat pentru serviciile de informații ale Rusiei și ale Armeniei, anume din acest motiv serviciul de informații

militar azer oferea informații false Ministrului Apărării și el, chipurile nu a putut lua o decizie corectă. Am înțeles că, pur și simplu vor să mă lichideze fizic. De aceea am spus să se transmită Ministrului Apărării că, „eu n-am nicio vină, nu accept nicio acuză și în cazul în care măcar un singur fir de păr va cădea de pe capul meu, atunci peste 24 de ore toate copiile rapoartelor informative vor fi publicate în sursele de informare în masă”. Și atunci poporul va afla, cine de fapt este vinovat în chestiunea înfrângerii Azerbaidjanului în acest război: serviciul de spionaj militar de agentură sau comandamentul suprem.

Cu toate că nu mi-a fost prezentată nicio acuzație în scris, eram ținut în continuare sub pază în condiții inumane, sperându-se ca spiritul meu să se frângă. Mai mult decât atât, peste câteva zile am fost scos cu ochii legați în curtea interioară, m-au pus cu spatele la perete și ofițerul din escortă mi-a spus că s-a primit ordinul referitor la lichidarea mea, ca trădător. După aceasta, mi-au dezlegat ochii și au tras de asupra capului meu o rafală din automat. Pentru un anumit timp am pierdut darul vorbirii și nu puteam spune nimic. Apoi din nou au început să mă oblige să semnez hârtia referitor la recunoașterea vinei, însă am refuzat în mod categoric. Am înțeles că pur și simplu vor să mă sperie.

Așa au continuat încă câteva luni. Doar peste o lună în sfârșit am primit un avocat și au prezentat acuzația falsă de păstrare a munițiilor, care, chipurile, au fost descoperite în garajul meu în timpul percheziției. Evident că mi-au fost plasate! Însă avocatul m-a sfătuit că este mai bine să fiu de acord cu acuzația penală și să obțin un termen mic de închisoare (1 an), atunci voi putea ieși în libertate. Nu-mi rămânea nimic de făcut, decât să semnez acuzația de delict penal. Peste câțva timp am fost condamnat de către Colegiul Tribunalului Militar pe termen de un an și în luna mai 1995 am ieșit în libertate.

Pe parcursul acestui an s-au schimbat multe în viața politică a Azerbaidjanului. A apărut o oarecare stabilitate și așa îmi imaginam că au început să uite de mine. Însă, atunci când m-am adresat serviciului de pașapoarte, mi s-a eliberat doar o legitimație temporară, iar pașaportul au

refuzat să-l elibereze, explicând acest lucru prin faptul că, sunt un „purtător de secrete” important și mi se interzicea părăsirea teritoriului Azerbaidjanului pentru 15 ani. În afară de aceasta, periodic, în calitate de ofițer de contrainformații profesionist, observam că sunt filat. Iar prin intermediul cunoșcuților mei, în care mai puteam avea încredere, am primit informația referitoare la ordinul prin care Direcția Specială a organizat un filaj de agentură secret, îndreptat asupra mea, pentru a se putea stabili unde pot să ascund informația scrisă referitor la cauzele adevărate ale înfrângerii Azerbaidjanului în acest război local și dacă nu cumva am de gând s-o public. De asemenea, mi s-a interzis să mă adresez surselor de informare în masă și să contactez pe reprezentanții presei, să mă adresez organizațiilor internaționale și să mă întâlnesc cu cetățeni străini.

Astfel au trecut în jur de 10 ani și deja credeam că totul a fost uitat și că nu prezint niciun interes pentru politica militară a republicii. Cu toate acestea, am fost de nenumărate ori reținut de către colaboratorii MAI, care verificau documentele, încercau să mă acuze de niște delikte penale false și de trei ori în anii 1999, 2003 și 2004 am fost arestat pentru 10-15 zile.

În luna decembrie a anului trecut, lângă casă, de mine s-au apropiat doi oameni, mi-au arătat legitimațiile de colaboratori ai procuraturii militare și m-au dus la adjunctul procurorului militar al Azerbaidjanului. În discuția cu mine, el a dat de înțeles că noul Președinte al Azerbaidjanului dorește să schimbe din funcție pe Ministrul Apărării și că el are nevoie de informații compromițătoare, care demonstrează că Ministrul Apărării, Abiev este vinovat de înfrângerea militară a armatei Azerbaidjanului. Am explicat procurorului ce s-a întâmplat cu mine 10 ani în urmă, s-a adevărit că el cunoaște foarte bine acest fapt și că sunt urmărit permanent în secret. Și dacă eu voi prezenta materialele scrise, voi fi imediat lichidat. Procurorul a spus că, dacă eu totuși nu voi scrie, atunci de asemenea voi fi lichidat. Am rugat să mi se acorde un timp. Am fost lăsat să plec, deoarece înțelegeau că, reținerea mea va provoca o suspiciune din partea „urmăritorilor” mei.

Nu-mi rămânea nimic de făcut, decât să trec în ilegalitate.

Încercam să nu povestesc familiei mele despre cauzele adevărate, pentru a nu-i traumatiza. Am fost nevoiți să ne schimbăm des domiciliul, să apărem cât mai rar în oraș. Eram obligat să-mi schimb înfățișarea și să mă maschez. Între timp căutam căi și mijloace de plecare ilegală în afara granițelor Azerbaidjanului și a emigrării în Europa.

2006